Begroting 2024
Gemeente Houten

Inhoudsopgave

Algemeen bestuurlijk perspectief 3

Beleidsbegroting - Programma's 6

Programma Voor en met Inwoners 7
- Deelprogramma Inwonersparticipatie 8
- Deelprogramma Dienstverlening 9

Programma Samen Leven 10
- Deelprogramma Gezondheid 14
- Deelprogramma Saamhorigheid 15
- Deelprogramma Leren en Werken 15
- Deelprogramma Thuis 16

Programma Duurzame leefomgeving 19
- Deelprogramma Wonen 22
- Deelprogramma Commerciële voorzieningen 23
- Deelprogramma Leefomgeving 25
- Deelprogramma Gebiedsontwikkeling 27
- Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie 28
- Deelprogramma Landschap en recreatie 31
- Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie 32

Programma Goede bereikbaarheid 35
- Deelprogramma Mobiliteitsbeleid 38
- Deelprogramma Autoverkeer 38
- Deelprogramma Fietsverkeer 40
- Deelprogramma Openbaar vervoer 41
- Deelprogramma Verkeersveiligheid 42

Programma Integrale veiligheid 43
- Deelprogramma Sociale veiligheid 45
- Deelprogramma Jeugd en veiligheid 45
- Deelprogramma Fysieke veiligheid 46
- Deelprogramma Georganiseerde ondermijnende criminaliteit 46
- Deelprogramma Digitale veiligheid 47

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie 49

Paragrafen 51
- Paragraaf Lokale heffingen 52
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 57
- Paragraaf Grondbeleid 82
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 84
- Paragraaf Financiering 90
- Paragraaf Bedrijfsvoering 93
- Paragraaf Verbonden partijen en U10 98

Paragraaf WOO 114

Financiële begroting 115
- Financieel perspectief 116
- Bezuinigingen 2024 124
- Verschillenanalyses 129
- Overzicht van baten en lasten 133

BIJLAGEN 138

Algemeen bestuurlijk perspectief

Algemeen bestuurlijk perspectief

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2024. In deze begroting zijn de inhoudelijke speerpunten voor het komende jaar opgenomen. Alle ambities zijn eerder verwerkt in het collegeprogramma (eind 2022) en hebben, als ze betrekking hebben op 2024 een plek gekregen in de programmabegroting 2024. Er is een eerste verwerking geweest van deze ambities naar een set zogenaamde prestatie-indicatoren. Door tekstuele context te bieden in combinatie met prestatie-indicatoren en een financiële vertaalslag wordt ingezet op een heldere verantwoording van ambities.

De ambities uit deze begroting worden als resultaat gepresenteerd in de jaarrekening 2024. De verdere doorvertaling van de indicatoren en het beoogd maatschappelijk effect verdient de komende tijd een verdere verfijning waar we graag het gesprek over aan blijven gaan.

De begroting komt tot stand in tijden van zorgelijke en belangrijke landelijke- en geopolitieke ontwikkelingen. Zo zijn we in afwachting van landelijke verkiezingen en spelen grote thema's als de energietransitie, de woningbouwopgave en bestaanszekerheid ook in onze gemeente. Als overheid, inwoners, ondernemers en organisaties moeten we hierin samen op trekken.

Prognose begroting 2024 en meerjarenbegroting
De begroting 2024 heeft een structureel sluitend saldo voor 2024. De meerjarenraming voor de periode 2025-2027 heeft geen structureel sluitend saldo. De begroting voldoet aan de norm van repressief toezicht. Eén van de voorwaarden voor repressief toezicht is namelijk dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is: de structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Van de meerjarenraming moet minimaal óf het eerste jaar (2024) óf het laatste jaar (2027) structureel in evenwicht zijn.

De jaren 2025 tot en met 2027 zijn op dit moment niet sluitend. De oorzaak van de niet-sluitende begroting in het jaar 2026 en 2027 ligt met name bij de algemene uitkering. Diverse grote posten (herijking gemeentefonds, het ravijnjaar) pakken tegelijkertijd zeer ongunstig uit, waardoor per saldo een negatief perspectief ontstaat dat ongeveer 11 miljoen euro op structurele basis bedraagt vanaf 2026.

Houtens Gesprek
De inschatting is dat dit beeld niet zo zal blijven. Er moet nog aanvullend onderzoek, overleg tussen VNG en het Rijk en besluitvorming door het Rijk hierover plaatsvinden. Onduidelijk en onzeker is wat dan wel het beeld zal worden. Die duidelijkheid krijgen we naar verwachting in het komende voorjaar in de meicirculaire 2024. Daarom starten we in dit najaar ook met een participatietraject, het Houtens gesprek (voormalig Houtens model), waarin we samen met de inwoners, organisaties en bedrijven in de gemeente Houten op zoek gaan naar de mogelijkheden om te bezuinigen. Dit wordt in een apart plan van aanpak aan de gemeenteraad voorgelegd, waarin een eerdere motie van de gemeenteraad over kaders en uitgangspunten wordt betrokken.

Ambities
De vastgestelde ambities blijven ons uitgangspunt en worden ook stap voor stap uitgevoerd. Zo is er een start gemaakt met het burgerberaad om op een nieuwe manier met onze inwoners samen te werken, geven we een impuls aan groenbeheer en maken we een samenhangende visie op het buitengebied. Woningbouw is een absolute prioriteit. De Houtense wijk de polders gaat ‘op weg naar aardgasvrij’ en is er geïnvesteerd in extra voorzieningen rondom bestaanszekerheid, we werken aan flexproject Houten Hub als tijdelijke woningbouwlocatie en vangen Oekraïense ontheemden verdeeld over ondertussen 5 locaties op.

De prognose van de begroting 2024 en meerjarenbegroting 2024-2026 wordt in dit hoofdstuk onder Toelichting begroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027 toegelicht.

Toelichting begroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027

Meerjarenbegroting 2024 -2027				
Omschrijving (bedragen * € 1.000)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Prognose financieel meerjarenperspectief voor uitwerking begrotingsrichtlijnen 2024 (PPN)	**-5.639**	**-6.290**	**-12.385**	**-15.075**
Financiële ontwikkelingen na uitwerking voorgestelde begrotingsrichtlijnen 2024:				
- Effect meicirculaire 2023	4.439	894	4	2.316
- Huis van Houten	-108	-108	-108	-108
- Wijziging tarief huishoudelijke ondersteuning	-366	-388	-410	-410
- Vrijval stelpost energielasten door nieuwe inkoopprijs	400	400	400	400
- Verminderen legesinkomsten conform perspectiefnota	-200	-200	-200	-200
- Indexatie sociaal team	-328	-328	-328	-328
- Voordeel regiotaxi	100			
- Besluit begrotingswijziging 26 september	-25	-25	-25	
- Opbouw begroting/ overige(inclusief afrondingen)	56	379	172	389
Uitkomst Financiële ontwikkelingen na uitwerking begrotingsrichtlijnen en ontwikkelingen	**-1.671**	**-5.666**	**-12.843**	**-13.016**
Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	1.683	1.634	1.640	1.632
Begrotingssaldo (gerealiseerd resultaat)	**12**	**-4.032**	**-11.203**	**-11.384**

Op 4 en 6 juli 2023 behandelde de raad de Perspectiefnota 2024-2027 van de gemeente Houten. In deze Perspectiefnota waren alle tot op dat moment bekende ontwikkelingen verwerkt. Daarnaast informeerde het college met de raadsinformatiebrief *meicirculaire 2023 gemeentefonds* de raad over de effecten van de meicirculaire 2023 en een aantal andere effecten. Op basis van die momentopname bestond een bezuinigingsopgave van ongeveer € 1.500.000 voor 2024. In lijn met amendement 2023-067 heeft het college een aantal bezuinigingsmaatregelen voorgesteld die zo min mogelijk impact hebben op de maatschappij.

De ontwikkelingen waarover we u eerder informeerden met de raadsinformatiebrief over de voorgestelde bezuinigingen vindt u in bovenstaande tabel. Daar is ook zichtbaar dat de begroting van de gemeente Houten voor 2024 structureel sluitend is, waarmee wordt voldaan aan de eis van de toezichthouder. Een detailtoelichting over de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen vindt u op deze pagina, een toelichting op de ontwikkelingen van het financieel perspectief op deze pagina.

Tot Slot

Evenals voorgaande jaren is de begroting 2024 ook online beschikbaar op https://houten.begroting-2024.nl.

Tot slot zien wij uit naar een vruchtbare en constructieve behandeling van de begroting 2024 op 7 en 9 november 2023.

Burgemeester en wethouders van Houten,

de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink G.P. Isabella

Beleidsbegroting - Programma's

Programma Voor en met inwoners

Omschrijving programma

Voor het gemeentebestuur is er een opgave om het vertrouwen tussen de inwoner en de overheid te blijven verbeteren. Vertrouwen vereist inzet en onderhoud van de onderlinge relaties. Inwoners, ondernemers en ons maatschappelijk middenveld betrekken we daarom zo vroeg mogelijk bij nieuwe plannen, vanuit een inwonersgericht lokaal bestuur. De deskundigheid van onze inwoners helpt ons bij het besturen van de gemeente waarbij goede ideeën van harte welkom zijn. Bewonersparticipatie krijgt een extra impuls waarmee we betere plannen kunnen maken en beter gedragen besluiten kunnen nemen.

Bij een gemeente die er is voor de inwoners hoort ook goede dienstverlening. Digitaal en/of fysiek moet de toegang zo laagdrempelig mogelijk zijn en blijven. We willen dat inwoners, organisaties en ondernemers goed en in één keer geholpen worden en dat doen we klantgericht.

Programma Voor en met Inwoners bestaat uit de volgende deelprogramma's:
- Inwonersparticipatie
- Dienstverlening

Vanuit het bestaand beleid en de ambities in het collegeprogramma is een set indicatoren opgesteld om het beoogd maatschappelijk effect inzichtelijk te maken. Deze indicatoren vindt u verderop op in deze toelichting. Voor de verplichte BBV-indicatoren hebben we waar mogelijk een raming opgenomen.

Overzicht relevante beleidskaders

Toekomstvisie Houten 2025
Leidraad Omgevingsinitiatieven & Participatie

Onderdelen collegeprogramma

Hieronder staan de onderdelen uit het collegeprogramma die in dit programma financieel en programmatisch zijn verwerkt, of het komende jaar worden voorbereid voor de jaren erna. Niet ieder genoemd project wordt separaat uitgewerkt in de begroting. Het hele collegeprogramma is hier te lezen.

Nr.	Omschrijving
1.	Huidige en nieuwe instrumenten voor participatie
2.	Impuls aan participatieadvies
3.	Stimuleren inwonersinitiatieven
4.	Inwoners betrekken bij eventuele bezuinigingen
5.	Eén loket voor gemeentelijke dienstverlening

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Output indicatoren						
Toegankelijkheid website Houten.nl, percentage van criteria waaraan wordt voldaan	Toegankelijk online	59%	x	89% (label B)	x	Label A
Outcome indicatoren						
% Inwoners dat vindt dat burgers en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren	Monitor Sociale Kracht	48%	46%	x	50%	53%

% Inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betrekt bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen	Monitor Sociale Kracht	40%	39%	x	43%	48%

Rapportcijfer digitale dienstverlening	Monitor Sociale Kracht	7,4	7,3	x	7,4	7,4

Rapportcijfer directe dienstverlening	Monitor Sociale Kracht	7,17	7,13	x	7,2	7,2

Rapportcijfer gastheerschap: in hoeverre voelt de klant zich echt welkom en goed geadviseerd/geholpen	Monitor Sociale Kracht	6,7	6,7	x	6,8	6,9

Rapportcijfer voor de wijze waarop de gemeente inwoners betrekt en de samenwerking zoekt bij de totstandkoming en de uitvoering van beleid	Monitor Sociale Kracht	6,6	6,5	x	6,7	7,0

Overzicht verbonden partijen
Er zijn geen verbonden partijen voor dit programma.

Deelprogramma Inwonersparticipatie

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1
Inwoners voelen zich bij plannen en activiteiten van de gemeente steeds goed en op tijd geïnformeerd, betrokken en gehoord.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We zetten ons in voor een goede procesbegeleiding bij inwonersinitiativen uit de samenleving.
- We stimuleren het gebruik van de Leidraad Omgevingsinitiatieven & participatie bij (iet-gemeentelijke) initiatiefnemers en passen het toe bij gemeentelijke initiatieven.
- We zetten het online participatieplatform Houtenpraatmee.nl in bij participatieprocessen.
- We passen nieuwe instrumenten van participatie en communicatie toe.
- We zoeken naar vormen die helpen om groepen die drempels ervaren, meer te betrekken bij de gemeentelijke besluitvorming.

Deelprogramma Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Goede kwaliteit van en toegankelijkheid tot gemeentelijke informatie, diensten en producten, zowel digitaal als fysiek. We zijn een persoonlijke overheid waarbij gastheerschap het uitgangspunt is.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De informatie op de gemeentelijke website houden we toegankelijk en up-to-date.
- We voorzien inwoners tijdig van een geldig reisdocument.
- We vereenvoudigen de elektronische manier van het melden van problemen in de openbare ruimte (MOR melding) waar mogelijk.
- We ronden het overzetten van zo'n 50 e-formulieren naar het nieuwe systeem af.
- We verkennen een eigen toegankelijkheidstoetsing van de website, zodat we dit jaarlijks kunnen rapporteren.
- Als inwoners ontevreden zijn gaan we met hen in gesprek en zoeken actief naar een oplossing.

Wat mag het kosten?

x € 1

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Voor en met inwoners			
Politiek en bestuur (hier valt Inwonersparticipatie onder)	3.194.864	1.692	-3.193.172
Dienstverlening	2.527.145	1.019.679	-1.507.466
Programmabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	**5.722.009**	**1.021.371**	**-4.700.638**
Mutaties reserves			
Totaalresultaat programma	**5.722.009**	**1.021.371**	**-4.700.638**

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2022
- Begroting 2023 primitief.
- Begroting 2023 (na wijziging).
- Begroting 2024

De Verschillenanalyse bij het overzicht van *lasten en baten per (deel)programma*, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief). De bijlage Programma, deelprogramma en product geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen.

Programma Samen Leven

Omschrijving programma

Samen met onze inwoners bouwen we aan een toekomstbestendig Houten. Daarvoor is sociale kracht nodig. Het programma Samen Leven versterk deze kracht door een gelijkwaardige kans voor de jeugd, nabuurschap in de wijk en ondersteuning van ouderen. Het programma bestaat uit de delen Gezondheid, Saamhorigheid, Leren en werken en Thuis.

We staan naast onze inwoners, om te ondersteunen en faciliteren. Van zwangerschap tot mantelzorg en van fysieke gezondheid tot mentale weerbaarheid. Met onze partners werken we samen aan een 'Kansrijke Start' voor jonge kinderen. Voor jongeren op weg naar zelfstandigheid hebben we de informatie app Kwikstart die we met de 18-jarigen brief onder de aandacht brengen en werken we aan een vernieuwd jongerencentrum. Ouderen ondersteunen we in een zelfstandig, gezond en veerkrachtig leven. We informeren en betrekken inwoners bij keuzes ter bevordering van een goede mentale en fysieke gezondheid.

We nemen drempels weg en maken het voor iedereen mogelijk om mee te doen aan activiteiten. Daarvoor ondersteunen we initiatieven. Het Inwonersfonds geeft de financiële mogelijkheden om samen activiteiten te organiseren. Meedoen is niet vanzelfsprekend wanneer de zorg voor een dierbare naaste jouw verantwoordelijkheid is. We geven bijvoorbeeld onze inwoners met de mantelzorgwaardering een steuntje in de rug.

Leren en werken zijn een belangrijke voorwaarde om mee te doen. Wanneer er geldzorgen zijn, geen werk of andere problemen helpen we onze inwoners naar leren en werken. We werken samen met vele partners aan een stabiele basis voor bestaanszekerheid. Daardoor ontplooit iedereen zijn talent. Veel jongeren ervaren ongezonde stress en prestatiedruk. Zij doen niet meer mee en verlaten het onderwijs zonder diploma. Dit is onwenselijk. We werken daarom met scholen en verengingen aan het voorkomen van ongezonde stress en prestatiedruk.

Alle inwoners wonen in een veilige en prettige omgeving. Ouderen wonen veilig, comfortabel en zelfstandig thuis. Jeugdigen groeien het beste thuis op, tenzij het echt niet anders kan. We zoeken naar ondersteuning in de eigen familie, vrienden en buurtgenoten bij vragen over opvoeden, opgroeien en meedoen in de samenleving. Wanneer het niet gaat, is de juiste hulp voor jong en oud in de buurt beschikbaar. Samen met de zorg en politie houden we de buurt leefbaar voor iedereen.

Thuis moet een veilige plek zijn. Bij ernstige zorgen over de veiligheid en gezondheid van inwoners, jong en oud, hebben we professionele zorg. Het Sociaal Team maakt de situatie thuis zo snel mogelijk weer veilig wanneer noodzakelijk. Daarvoor werken zij samen met Samen Veilig Midden Nederland. Als gevolg van landelijke ontwikkelingen verandert de taakverdeling tussen deze partners. We zorgen dat de afspraken duidelijk zijn voor onze inwoners.

Betaalbare en goede zorg is niet vanzelfsprekend. Daarvoor zijn keuzes noodzakelijk. Onze inwoners zijn tot nu toe positief over de ondersteuning die zij vanuit het Sociaal Team ontvangen. Begin 2024 evalueren we deze ondersteuning. Wanneer de ondersteuning door het Sociaal Team voldoende bijdraagt aan de zelfredzaamheid, gaan we daarmee door. Daarnaast maken we duidelijke afspraken met de aanbieders van hulp om aan te sluiten op het gewone gezinsleven van werk, school en vrije tijd. We komen met kostenonderzoek tot een meer transparante bekostiging van het Sociaal Team. Tot slot bepalen we met een evaluatie hoe het Sociaal Plein ontwikkelt."

We zijn voornemens begin 2024 de evaluatie van het integrale beleidskader Sociale Koers aan u voor te leggen. We gebruiken dit moment om de verbinding tussen onze doelen, wat we daarvoor doen en wat het kost te verbeteren middels een integrale benadering.

Vanuit het bestaand beleid en de ambities in het collegeprogramma is een set indicatoren opgesteld om het beoogd maatschappelijk effect inzichtelijk te maken. Deze indicatoren vindt u verderop op in deze toelichting. Voor de verplichte BBV-indicatoren hebben we waar mogelijk een raming opgenomen.

Programma Samen Leven bestaat uit de volgende deelprogramma's:
- Gezondheid
- Saamhorigheid
- Leren en Werken
- Thuis

Overzicht relevante beleidskaders

Programma Sociale Koers 2020-2023
Lekstroom Werkt 2020
Visie op sport en bewegen in Houten in 2025
Regiovisie Jeugd
Regiovisie Wmo
Woonvisie 2021-2030

Onderdelen collegeprogramma

Hieronder staan de onderdelen uit het collegeprogramma die in dit programma financieel en programmatisch zijn verwerkt, of het komende jaar worden voorbereid voor de jaren erna. Niet ieder genoemd project wordt separaat uitgewerkt in de begroting. Het hele collegeprogramma is hier te lezen.

Nr.	Omschrijving
6.	Sociale koers evalueren
7.	Op Koers en Houtens werktafel
8.	(Herijking) minimabeleid
9.	Garantiebanen
10.	Waardering mantelzorgers en vrijwilligers
11.	Ouderenagenda
12.	Opvang Essenkade*
13.	Taalatelier
14.	Het Sport- beweeg en preventieakkoord voortzetten
15.	Audit werkwijze en kosten samen veilig (alleen in 2023, niet meer in begroting 2024)
16.	Regionale vertegenwoordiging en advisering sociaal domein
17.	Het Nieuwe Huis van Houten
18.	Jongerencentrum Enter
19.	Evenementenfonds
20.	Bibliotheek
21.	Impuls cultuurevenementen
22.	Impuls aan muziekeducatie
23.	Muziekvereniging Kunst na Arbeid
24.	Een tweede balkon in de theaterzaal van Aan de Slinger

* Het opvangproject Essenkade gaat als zodanig niet door en het vervolg wordt separaat voorgelegd aan de gemeenteraad.

Indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Output indicatoren						
Aantal kinderen dat gebruik maakt van het jeugdfonds sport en cultuur	Jaarverslag, jeugdfonds, sport en cultuur	233	264	281	292	303
* Ambitie is om de doelgroep zo volledig mogelijk te bedienen						

Aantal toegekende aanvragen Ons Fonds	Gemeente Houten	16	20	26	30	40

Aantal toegekende aanvragen voor de individuele inkomenstoeslag	Werk en inkomen, lekstroom	179	147	191	200	207

Aantal verwijzingen van EMC (eerstelijns medisch centrum) naar welzijnsconsulent	VanHouten&Co	46	43	44	60	60
Outcome indicatoren						

Percentage jongvolwassenen dat aangeeft dat ze (zeer) tevreden zijn met hun leven.	Jongerenpeilingen GGD (even jaren)	x	x	79%	79%	80%

% Zwaar tot overbelaste mantelzorgers	Monitor sociale kracht	20%	22%	x	22%	22%
Sociale-kracht: samengesteld effectcijfer uit de sociale kracht monitor	Monitor Sociale Kracht (oneven jaren)	7,7	7,7	x	7,8	7,8
BBV Indicatoren						

Aantal absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	DUO	2	1,5	1		

Aantal relatief verzuim per 1.000 leerlingen	DUO	10	10	14		

Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (Vsv'ers) in % van deelnemers aan het VO en mbo-onderwijs	Ingrado	1%	1,2%	1.2%		

Niet-sporters in %	CBS, RIVM	nb	nb	nb		
Wordt één keer in de vier jaar getoetst. Eerstvolgende in 2024.						

Kinderen in uitkeringsgezin in % van kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut	3%	3%	nb		

Netto arbeidsparticipatie in % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	75,1%	74,4%	75,2%		

Werkloze jongeren in % van 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker	2%	1%	nb		

Aantal personen met bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	CBS	234,6	459,7	nb		

Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	187,7	218,6	204,7		

Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	nb	12,1%	13,5%		

Jongeren met jeugdbescherming in % van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	nb	0,9%	0,9%		

Aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners	GMSD	350	370	370		

Functiemenging in %	LISA	55%	56,10%	56,60%		

Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	755,4	803,6	832		

Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	159,8	164,2	175,1		

Overzicht verbonden partijen

- Gemeentelijke gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
- U10

Deelprogramma Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Inwoners van Houten hebben een gezonde leefstijl, zijn fysiek gezond en mentaal weerbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij maken het makkelijker en leuker voor inwoners om een gezonde keuze te maken. We werken samen met bedrijven, organisaties, (top)sportverenigingen en inwoners. Met het Healthy Houten netwerk richten we ons op fit zijn, omgaan met alcohol, drugs en gamen en jezelf fijn voelen. Met lokale en regionale partners bieden we voor alle inwoners van Houten passende activiteiten. We geven uitvoering aan Sportakkoord II en zetten Topsport in als voorbeeld van een gezonde leefstijl. We stimuleren bewegen voor iedereen, waarbij we speciale aandacht hebben voor bepaalde doelgroepen zoals ouderen, jeugd tussen de 12 en 18 jaar en Special Sports. Naast aandacht voor de fysieke gezondheid, zetten we extra in op mentaal welbevinden en welzijn van inwoners door onder andere Welzijn op Recept, waarbij huisartsen patiënten doorverwijzen naar een welzijnsconsulent.

Doelstelling 2

De ouderen in Houten zijn zelfstandig, gezond en veerkrachtig.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veel ouderen zijn zelfredzaam en doen mee. Bij tachtig jaar en ouder zien we kwetsbaarheid ontstaan. We bespreken tijdens de huisbezoeken 80+ de mogelijkheden voor een zelfstandig, gezond en veerkrachtig leven.

Dementie bedreigt de zelfstandigheid van onze inwoners en legt een zware last op de schouders van mantelzorgers. We ondersteunen deze inwoners. Met het mantelzorgcompliment laten we onze waardering voor deze soms moeilijke taak zien.

Een valpartij in huis of op straat is voor veel ouderen een risico met grote gevolgen. Zij herstellen niet snel en raken aan huis gebonden. Hierdoor nemen ze niet meer deel aan de samenleving. We dragen daarom bij aan een veilige omgeving in en om het huis.

Doelstelling 3

Kinderen krijgen een kansrijke start.

Wat gaan we daarvoor doen?

De eerste duizend dagen van kinderen bepalen de gezondheid een leven lang. We zetten in op versterking van het netwerk rond het jonge kind en ouders en investeren in gezondheid en een gezonde veilige leefomgeving. Dat doen we samen met de partners van de coalitie Kansrijke Start Houten. De partners in de coalitie zien problemen vroeg bij kinderen of hun ouders. De partners Kansrijke start zijn goed op de hoogte zijn van elkaars kennis en kunde. Daardoor zijn ze beter in staat de juiste zorg en begeleiding te vinden die nodig is voor het kind en de ouders.

Doelstelling 4

Jongeren ontwikkelen zich in een veelzijdige, gezonde en kansrijke omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Jongeren ontwikkelen zich in een veelzijdige, gezonde en kansrijke omgeving. We voorzien jongeren van informatie die zij nodig hebben in elke leeftijdsfase. De Kwikstart app is hiervan een voorbeeld. Jongeren ervaren veel stress en prestatiedruk. Voor kinderen en jongeren hebben we de juiste hulp bij het opgroeien naar zelfstandigheid. De hulp is laagdrempelig en hulpverleners werken goed samen voor onze jeugd. De samenleving is steeds meer op prestaties gericht, de invloed van sociale media is groot en er zijn zorgen over de toekomst. De stress- en prestatiedruk die jongeren hierdoor ervaren kan leiden tot mentale klachten, schoolverzuim of schooluitval. We willen jeugdigen, ouders en professionals begeleiden om hiermee om te gaan. Binnen scholen en verenigingen werken we aan het voorkomen van ongezonde schoolstress en prestatiedruk.

Deelprogramma Saamhorigheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Inwoners staat klaar voor elkaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen meer inwonersinitiatieven zodat bewoners elkaar kennen en helpen. Daarom ondersteunen we inwoners die een actieve bijdrage leveren aan de samenleving. We denken mee, adviseren en verbinden. Hiermee helpen we inwoners het zelf te doen. Voor een financiële bijdrage zijn landelijke, regionale en lokale subsidies beschikbaar. In 2024 wordt Ons Fonds omgevormd naar Het Inwonersfonds. Daarmee geven we goede ondersteuning aan inwoners die leefbaarheid in de buurt verbeteren.

Doelstelling 2

Mantelzorgers staan in hun kracht in het zorgen voor naasten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorgen voor een naaste is niet altijd makkelijk. We zien in Houten bij mantelzorgers een risico op overbelasting. Dit willen we voorkomen. Daarom bieden we ondersteuning gericht op informatie en advies en begeleiding. Met de mantelzorgwaardering geven we een steuntje in de rug. De komende jaren neemt het aantal mantelzorgers toe. We werken daarom samen met verschillende partners om onze mantelzorgers te ondersteunen met de soms moeilijke taak.

Doelstelling 3

De talenten van alle inwoners komen tot bloei.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze inwoners hebben veel talenten. Inwoners ontwikkelen deze talenten met culturele activiteiten. Dit stimuleren we met het Cultuurfonds. We laten kinderen vroeg kennismaken met theater en museum. We verlengen daarom het convenant Cultuuronderwijs.

Doelstelling 4

Iedereen doet onbeperkt mee.

Wat gaan we daarvoor doen?

Iedereen doet mee in de samenleving. We nemen daarom drempels weg die meedoen tegenhouden. Daarmee zijn we inclusief voor iedereen. In 2024 stellen we de aanpak Onbeperkt Meedoen op. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ervaringsdeskundigen werken we aan een gemeente voor iedereen. Vanuit het fonds Onbeperkt Meedoen versterken we initiatieven die discriminatie en polarisatie voorkomen. Ook activiteiten die zorgen voor meer verbinding tussen inwoners van Houten met verschillende achtergronden krijgen een steuntje in de rug en er wordt gewerkt aan het actieplan inclusie.

Deelprogramma Leren en Werken

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

We willen dat mensen weten waar ze moeten zijn om te voorkomen dat geldzorgen en schulden onbeheersbaar worden om zo de bestaanszekerheid te vergroten en armoede verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om deze doelstelling te behalen zetten we in op:

- het vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden en het ondersteunen bij schulden
- het vergroten van het bereik van minimaregelingen met daarbij bijzondere aandacht voor de kindregelingen.

We hebben inwoners met geldzorgen vroeg in beeld. We pakken schulden aan zodat mensen weer vooruit kunnen.

In 2024 zetten we in op het vereenvoudigen van aanvragen voor de bijzondere bijstand. De doorlooptijden worden hiermee verlaagd. Daarnaast gaan we in gesprek met ervaringsdeskundigen. Dit doen we om een indruk te krijgen of een regeling overwegend werkt of niet, om een beeld de vormen van de leefsituatie en andere inwoners te bewegen om hulp te zoeken.

We zorgen met onze partners voor een laagdrempelige toegang voor het praten over schulden en het aanvragen van minimaregelingen.

Er heeft een herijking van de minimaregelingen plaatsgevonden. De aanbevelingen uit het onderzoek, waaronder de verhoging van de inkomensgrens op de U-pas en de positionering van stichting Leergeld als centrale toegang tot de kindregelingen zijn geëffectueerd. Deze herijking en de extra inzet leidt ertoe dat we de lat qua ambities in de prestatie-indicatoren hoger hebben gelegd.

Doelstelling 2

We willen mensen zonder inkomen ondersteunen, die belemmeringen ondervinden bij het vinden van werken of andere manieren om actief te deel te nemen aan de samenleving aan het werk gaan of deelnemen aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Houtense werktafel zet samen met partners in op werk/participatie. We zetten specifiek in op Jongeren (met en zonder uitkering), (ex-) inburgeraars, Mensen met een indicatie baan-afspraak, nieuw beschut en mensen met GGZ-problematiek. In Op Koers werken we gestructureerd samen met de inwoner en betrokken partijen voor mensen met multiproblematiek.

Inburgeraars ondersteunen we met taalonderwijs, op het gebied van inkomen, maatschappelijke begeleiding en intensieve ondersteuning naar werk. We organiseren een goede start voor iedere inburgeraar.

Doelstelling 3

Alle kinderen in Houten hebben gelijke kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Alle kinderen in Houten hebben recht op talentontwikkeling. Samen met stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur ontwikkelen we o.a. de sportieve en culturele talenten van kinderen uit gezinnen met een lager inkomen. Voor jonge kinderen met een achterstand bieden we vroeg- en voorschoolse educatie. Daarmee krijgen zij een kansrijke start op de basisschool. Met het Taalatelier ondersteunen we kinderen die het Nederlands nog niet goed beheersen. Een leerkracht ziet kinderen iedere dag. Met de Ondersteuningsteams op scholen bieden we de juiste hulp als het nodig is.

Deelprogramma Thuis

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

In Houten wonen we veilig, comfortabel en zelfstandig.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze inwoners wonen langer zelfstandig. Voor een leefbare woonomgeving zetten wij in op voldoende passende woningen, ontmoeting in de buurt en de mogelijkheid voor gezond bewegen. Met het lokale hitteplan vergroten we de gezondheid van kwetsbare inwoners tijdens hete zomers.

Binnen tien jaar tijd zal het aantal 85-plussers met dementie verdubbelen. We informeren onze inwoners over de noodzaak om de woning tijdig aan te passen. Wooncoaches begeleiden ouderen om de woning veilig te maken. Daarnaast streven we naar voldoende woningen voor ouderen. Waar nodig ondersteunen we ouderen met een laag inkomen om mee te doen in de samenleving.

Doelstelling 2

Iedereen woont in een veilige wijk waar inwoners elkaar accepteren en naar elkaar omkijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een veilige wijk waar inwoners elkaar accepteren en naar elkaar omkijken is belangrijk voor iedereen. Dit geldt ook voor inwoners met psychische problemen. We vinden het belangrijk dat deze jongeren en volwassenen de stap naar zelfstandigheid met de juiste hulp in een veilige, inclusieve en toegankelijke buurt maken. Dit geldt ook voor inwoners die vanuit een instelling terugkeren in de samenleving.

Thuis moet een veilige plek zijn. Het Sociaal Team heeft een rol in het signaleren en bespreekbaar maken van huiselijk geweld en kindermishandeling en het creëren van veiligheid in een gezin/huishouden. Bij ernstige zorgen over de veiligheid en gezondheid van inwoners, jong en oud, hebben we professionele hulp. Daarvoor werken zij samen met Samen Veilig Midden Nederland (Veilig Thuis en SAVE).

Veilig Thuis heeft de wettelijke taak om een veiligheidsbeoordeling uit te voeren voor meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling en vervolgstappen te zetten. Wanneer er geen vrijwillige zorg mogelijk is, doet Veilig Thuis een verzoek tot onderzoek bij de Raad van de Kinderbescherming. Wanneer de rechter maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering oplegt, voert Samen Veilig Midden Nederland (SAVE) deze uit.

Vanwege de landelijke ontwikkelingen in de jeugd- en gezinsbescherming zal mogelijk de taakverdeling tussen het Sociaal Team, Veilig Thuis en SAVE ook veranderen. Het is voor onze inwoners in onveiligheid belangrijk dat taken en verantwoordelijkheden ten alle tijden duidelijk zijn en er snel gehandeld wordt. We zijn daarom blijvend in gesprek met het Sociaal Team en SVMN voor een sluitende aanpak. Professionals bij het Sociaal Team zijn getraind in het herkennen van signalen van onveiligheid. Daarnaast worden ook andere professionals (waaronder het onderwijs en de kinderopvang) en betrokken vrijwilligers getraind op het herkennen en melden van mishandeling, financiële uitbuiting en huiselijk geweld.

Doelstelling 3

Kinderen groeien thuis op.

Wat gaan we daarvoor doen?

Jeugdigen groeien het beste thuis op, tenzij het echt niet anders kan. We zoeken naar ondersteuning in de eigen familie, vrienden en buurtgenoten bij vragen over opvoeden en opgroeien. Wanneer het noodzakelijk is, organiseren we de hulp zo dicht als mogelijk bij huis en staat het kind centraal. Daarmee voorkomen we onnodige uithuisplaatsingen. Samen het hulpverleners versterken we het gewone leven rond kinderen, zetten we in op hulp in het eigen netwerk en begeleiden we jongeren naar volwassenheid.
Wanneer een veilig en gezond thuis niet kan, bieden we een nieuw thuis. Daarvoor versterken we pleegouders door netwerkbijeenkomsten te organiseren zodat kennis en ervaring wordt gedeeld.

Doelstelling 4

Zorg is goed en betaalbaar van jong tot oud.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ondersteuning voor onze inwoners wanneer nodig. Om goede en betaalbare zorg te bieden, zetten we in op vier prioriteiten. Ten eerste is de inzet dat inwoners tevreden zijn over de ondersteuning gericht op zelfredzaamheid door het Sociaal Team. We verwachten daarom een positieve evaluatie van deze aanpak. De businesscase begeleiding is daarom vooralsnog opgenomen in de begroting. Ten tweede werken we anders samen met onze partners jeugdhulp.

We gaan samen voor een aanpak voor het hele gezin. We sluiten aan op het normale leven van school, werk en vrije tijd. Het Sociaal Team is een belangrijke partner voor betaalbare en goede zorg. Ook de inzet van de POH GGZ Jeugd draagt hieraan bij op een laagdrempelige manier. We bepalen daarom ten derde op basis van een kostenonderzoek hoe we tot een meer transparante bekostiging komen. Ten vierde werken de partners goed samen voor toegankelijke ondersteuning op het Sociaal Plein. We bepalen op basis van een evaluatie hoe het Sociaal Plein verder ontwikkelt.

Wat mag het kosten?

x € 1

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Samen Leven			
Gezondheid	15.934.037	1.890.663	-14.043.374
Saamhorigheid	18.181.363	711.245	-17.470.118
Leren en werken	35.492.965	9.303.941	-26.189.024
Thuis	974.655	825.511	-149.144
Programmabrede kosten	104.901		-104.901
Saldo van baten en lasten programma	**70.687.921**	**12.731.360**	**-57.956.561**
Mutaties reserves		29.375	29.375
Totaalresultaat programma	**70.687.921**	**12.760.735**	**-57.927.186**

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2022
- Begroting 2023 primitief.
- Begroting 2023 (na wijziging).
- Begroting 2024

De Verschillenanalyse bij het overzicht van *lasten en baten per (deel)programma*, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief). De bijlage Programma, deelprogramma en product geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage Overzicht collegeleden toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende portefeuilles.

Programma Duurzame leefomgeving

Omschrijving programma

Wonen
De druk op de woningmarkt is hoog. Niet alleen in Houten, maar in de gehele Utrechtse regio. Het gaat niet alleen om aantallen, maar ook om betaalbare en ‘passende’ woningen. Er is een groot tekort aan woningen voor ouderen, starters en specifieke woningen voor inwoners met een zorgvraag. De woonambities van de gemeente Houten zijn vastgelegd in de Woonvisie 2021-2030. De opgave is om 4.750 woningen toe te voegen tot 2040.Naast meer diversiteit in het woningaanbod is het doel om meer sociale huurwoningen te bouwen. Intensieve samenwerking met Woonin is hierbij noodzakelijk om het percentage huurwoningen in Houten de komende jaren te laten stijgen.

De gemeente Houten heeft de regionale Woondeal 2022-2030 voor de U-10 ondertekend. Alle gemeenten in de U-10 regio spannen zich in om twee derde van de woningen betaalbaar te bouwen. Om woningen betaalbaar te houden heeft de gemeente Houten zelfbewoningsplicht en de doelgroepenverordening ingevoerd.

Er is er ook oog voor de vitaliteit van de dorpen in het buitengebied. Passend bij de vraag wordt er gekeken of er woningen kunnen worden toegevoegd om de leefbaarheid van de dorpen in stand te houden. Onder andere de projecten Kerkzicht in ’t Goy en de Grote Driehoek in Schalkwijk dragen hieraan bij.

In 2024 wordt ingezet op de realisatie van het plan Houten Hub waarin tijdelijk flexwonen centraal staat.

Commerciële voorzieningen
Houten heeft belang bij een toekomstbestendig, vitaal centrum. Een plek waar het aantrekkelijk is om naar toe te gaan en te verblijven. Met het in 2023 tot stand gekomen Plan van Aanpak ‘versterking vitaliteit centrum’ gaan we samen met onze centrumpartners uit de Vitale Coalitie in 2024 verder doorpakken met de uitvoering van projecten die hieraan bijdragen. Inzet is en blijft een compact, toekomstbestendig, vitaal en aantrekkelijk centrum voor onze inwoners en ondernemers. Aangezien ook de aanwezigheid van horeca hier positief aan bijdraagt, en de verruiming van terrassen in coronatijd positief heeft uitgepakt, gaan we in deze collegeperiode horecaondernemers de mogelijkheid bieden om structureel hun terras te verruimen en verwarmde terrassen te realiseren mits deze met duurzame energie worden verwarmd.

Leefomgeving
We willen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig, aantrekkelijk en toekomstbestendig is. Hiervoor zorgen we voor een goede beeldkwaliteit van het groen, de verharding (wegen en trottoirs) en het water. Hiervoor hebben we ook een adequate planning voor onderhoud van zowel de bovengrondse als ondergrondse infrastructuur. Klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzaamheid en bewonersparticipatie zijn belangrijke aandachtspunten in het beheer. We zetten een stap naar meer onkruidbestrijding op verharding.

Gebiedsontwikkeling
De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking en vereist een andere manier van werken met een intensievere afstemming en nauwere samenwerking. In dit begrotingsjaar zijn middelen opgenomen om in 2024 de incidentele implementatiekosten voor bijvoorbeeld het opstellen van het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie te dekken. Deze trajecten zullen ook na 2024 doorlopen en hand in hand worden uitgevoerd met bijvoorbeeld de programma’s Bouwen voor Houten, Duurzaamheid en de Sociale Koers.

De grote woningbouwopgave maakt onderdeel uit van het programma bouwen voor Houten, waarin we sturing geven aan de nieuwe woningbouwopgave zoals vastgelegd in de woonvisie: het toevoegen van 4750 woningen tot 2040 (ruim 260 woningen per jaar = 1 woning per werkdag).
Hierbij worden het vastgestelde Houtens DNA en de Woonvisie als basis gebruikt.

We werken verder aan de kavelpaspoorten voor de prioritaire locaties die versneld gerealiseerd gaan worden. Daarnaast werken we aan een stedenbouwkundig programma van eisen voor het centrum, De Molenzoom en De Koppeling. Een onderdeel daarvan is het opstellen van een ontwikkelstrategie. Voor Houten Oost stellen we een gebiedsvisie op, onderdeel daarvan is ook een ontwikkelstrategie. Ook werken we voor het buitengebied verder aan een samenhangende versie.
We werken aan behoud en ontwikkeling van Houten als economisch aantrekkelijke vestigingsplaats. Waarbij we met de komst van het Ondernemersfonds verder vorm gaan geven aan het netwerk van bedrijvigheid in Houten. Gemeentelijk vastgoed helpt om de doelen mogelijk te maken.

Duurzaamheid en energietransitie
De uitkomsten van het burgerberaad Energie 2040 vormen in 2024 de basis voor nieuw energiebeleid. Dit zal zijn uitwerking krijgen in een nieuw Energieplan, een startnotitie voor een windkader en een evaluatie van (en daaropvolgend nieuw beleid voor) zonnevelden. In de warmtetransitie verwachten we in 2024 concrete stappen te zetten met het Polderplan, de isolatieaanpak in Oude Dorp/Oorden, een bronnenonderzoek en een vergunningprocedure voor de verduurzaming van warmtekrachtcentrale Vijfwal. Netcongestie is een zeer actueel thema, dat volop in de aandacht staat. Samen met andere partijen zetten we in op oplossingen voor de korte en middellange termijn, bijvoorbeeld via een energiehub.

De ondersteuning van inwoners en vrijwilligersorganisaties op het gebied van energie loopt door in 2024. De laatste in gewijzigde vorm. Ook de inzet op circulariteit wordt gecontinueerd. Vanaf 2024 moet een groot aantal kliko’s en ondergrondse afvalcontainers worden vervangen. Voor de inzameling en verwerking van een groot aantal afvalstromen van het afvalscheidingsstation is bovendien een nieuwe aanbesteding nodig.

Landschap en recreatie
Om de cultuurhistorische waarde van het landschap te behouden en te verstreken, investeren wij in aanleg en herstel van (nieuwe) landschapselementen. Recreatie wordt steeds belangrijker, vooral om dat direct in de eigen woonomgeving te kunnen doen. Daarom steken wij onder andere in op het beleefbaar en bereikbaar maken van de Hollandse Waterlinies, onder andere via het dijkversterkingsproject Sterke Lekdijk. Daarnaast worden recreatieve mogelijkheden binnen Houten zo goed mogelijk ontsloten. Belangrijk hierbij is dat de leefbaarheid in het buitengebied niet ten koste gaat van deze ontwikkelingen en behouden blijft.

Cultuurhistorie en archeologie
In januari 2023 heeft de raad de Visie cultureel erfgoed vastgesteld waarmee richting wordt gegeven aan hoe wij met ons cultureel erfgoed om willen gaan. Voor de jaren 2023 en 2024 is een uitvoeringsplan gemaakt waarmee belangrijke stappen kunnen worden gezet om ons cultureel erfgoed beter op de kaart te zetten, te ontsluiten en de basis op orde te krijgen. Daarnaast stimuleren wij het onderhoud aan erfgoedgebouwen door monumenteigenaren te adviseren en begeleiden. Daarbij wijzen op landelijke subsidieregelingen en belastingvriendelijke mogelijkheden, assisteren we bij vergunningstrajecten en worden er leningen aan via ons eigen revolverend fonds aangeboden. Ook ondersteunen wij de Archeologische werkgroep bij het realiseren van hun tentoonstellingen en het geven van voorlichting. Met al deze stappen maken we onze Houtense historie meer beleefbaar.

Vanuit het bestaand beleid en de ambities in het collegeprogramma is een set indicatoren opgesteld om het beoogd maatschappelijk effect inzichtelijk te maken. Deze indicatoren vindt u verderop op in deze toelichting. Voor de verplichte BBV-indicatoren hebben we waar mogelijk een raming opgenomen.

Programma Duurzame leefomgeving bestaat uit de volgende deelprogramma's:
- Wonen
- Commerciële voorzieningen
- Leefomgeving
- Gebiedsontwikkeling
- Duurzaamheid en energietransitie
- Landschap en recreatie
- Cultuurhistorie en archeologie

Beleidskaders
Retailvisie Houten 2015-2025
Woonvisie 2021-2030
Toekomstvisie Houten 2025
Beeldkwaliteitskader openbare ruimte : deze link werkt niet; stuk digitaal niet vindbaar
Water- en rioleringsplan (WRP)
Energieplan
Transitievisie warmte
Regionale Energiestrategie
Beleidsplan openbare laadinfrastructuur

Visie Groen en Biodiversiteit
Woondeal regio Utrecht - Utrecht10

Onderdelen collegeprogramma
Hieronder staan de onderdelen uit het collegeprogramma die in dit programma financieel en programmatisch zijn verwerkt, of het komende jaar worden voorbereid voor de jaren erna. Niet ieder genoemd project wordt separaat uitgewerkt in de begroting. Het hele collegeprogramma is hier te lezen.

Nr.	Omschrijving
25.	Programma Bouwen voor Houten
26.	Woningen zonder bouwen
27.	Zelfbewoningsplicht koopwoningen invoeren
28.	Toewijzing woningen voor eigen inwoners
29.	Ondertekenen convenant duurzaam bouwen
30.	Regionale vertegenwoordiging en advisering ruimtelijk domein
31.	Omgevingswet implementatie
32.	Uitbreiding en efficiëntere benutting netcapaciteit door Stedin
33.	Hulp bieden bij alternatieven voor aardgas en uitvoering collectieve regelingen Rijk
34.	Open Warmtenet
35.	Collectieve aanpakken aardgasvrije wijken
36.	Bedrijven stimuleren om te verduurzamen samen met !MPACT
37.	Zonnevelden
38.	Zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed
39.	Innovaties zonne-energie
40.	Realistisch heroverwegen windpark Goyerbrug
41.	Streven naar 100% lokaal eigendom duurzame energie-opwek
42.	Samenhangende visie buitengebied
43.	Maximaal 250 woningen Grote Driehoek Schalkwijk
44.	Woningbouwontwikkeling Kerkzicht 't Goy
45.	Verduurzamingsinitiatieven ondernemers ondersteunen
46.	Areaal weidevogelgebieden vergroten
47.	Inlaatsluis Nieuwe Hollandse Waterlinie
48.	Ondernemers ruimte bieden in leegstaande schuren buitengebied
49.	Verbeteren ecologische kennis gemeentehuis
50.	Afschaffing hondenbelasting
51.	Aanlijnplicht honden versoepelen specifieke locaties
52.	Extra inzet middelen voor tegengaan onkruid op verharding
53.	Aanpak ongeregistreerd grondgebruik gemeentegrond
54.	Stimuleren afvalvermindering
55.	Effectiviteit nascheidmachine
56.	Soortenmanagementplan
57.	Overdracht milieutaken naar RUD
58.	Ondernemersfonds
59.	Verminderen administratieve lasten ondernemers
60.	Vitalisering van het centrum
61.	Beleid terrassen
62.	Supermarkt in het Oude Dorp

63.	Doornontwikkelingsplan Doornkade (Houten-Noordwest)
64.	Visie op erfgoed vernieuwen en uitvoeren
65.	Revolverend fonds cultureel erfgoed
66.	Beperkte ontvangstruimte Oud-Wulven
67.	Varianten Houtens museum

Indicatoren
De indicatoren zijn voor dit programma gepresenteerd onder de deelprogramma's.

Verbonden partijen
- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Recreatieschap De Stichtse Groenlanden
- U10
- Vitens

Deelprogramma Wonen

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1
Voldoen aan de woningbehoefte voor sociale huur volgens de Woonvisie 2021-2030 en de doelgroepenverordening.

Wat gaan we daarvoor doen?
In nauwe samenwerking met de woningbouwcorporatie tot 2040 1.550 sociale huurwoningen realiseren door nieuwbouw en transformatie.

Doelstelling 2
Voldoen aan de woningbehoefte volgens Woonvisie 2021-2030 van 4.750 woningen tot 2040.

Wat gaan we daarvoor doen?
Programmatisch integraal oppakken van de bouwstromen in CMK, Houten-Vinex, Houten-Oost en buitengebied.

Doelstelling 3
Bij het verdelen van woonruimte krijgen Houtenaren voorrang.

Wat gaan we daarvoor doen?
- Afspraken maken met ontwikkelaars;
- Maximaal inzetten op toewijzing aan eigen inwoners en lokaal gebonden woningzoekenden conform wettelijke regelgeving;
- Voorrangsregelingen voor specifieke doelgroepen zoals jongeren.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Output indicatoren						
Nieuwe betaalbare koopwoningen	BAG	x	x	28	29	22
Nieuwe middenhuurwoningen	BAG	x	x	0	0	133

Nieuwe sociale huurwoningen	BAG/CBS/Wooni n	37	0	116	0	
Nieuwe woningen	BAG/CBS	264	193	343	58	252
* Bij de doorontwikkeling van deze indicatoren wordt ook de volkshuisvesting betrokken.						
Outcome indicatoren						
Inschrijfduur woningzoekenden in jaren	Woonin	9.5	9.1	9.7	9.3	9.3
BBV Indicatoren						
Gemiddelde WOZ-waarde	CBS	351k	378k	418k		
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	5,8	6,2	14		
Demografisch druk in %	CBS	70,40%	71,50%	73,10%		
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	COELO	623,-	662,-	723,-		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	COELO	789,-	853,-	912,-		

Deelprogramma Commerciële voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Vitale, toekomstbestendige (winkel)centra met minder leegstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

Primair is voor het terugdringen van leegstand een rol weggelegd voor de eigenaar/verhuurder van het (winkel)vastgoed in de (winkel)centra. Wij ondersteunen en faciliteren hierin. Niet alleen vanuit het centrumoverleg met Altera Vastgoed en de Belangenvereniging Het Rond, maar nadrukkelijk ook vanuit de breder samengestelde ‘Vitale Coalitie Centrum’ werken we aan een vitaal en toekomstbestendig (winkel)centrum.

Een van de doorlopende acties waar we ons op korte termijn voor inspannen is een aantrekkelijk en levendig noordelijk deel van Het Rond dat momenteel in transitie is. Daarbij gaan we na hoe we tot een gezonde mix van winkels, horeca en andere (dienstverlenende) bedrijvigheid (al dan niet tijdelijk in specifiek dit deel van) het centrum kunnen komen. Daarnaast verkennen we kansen om leegstaand winkelvastgoed een herbestemming te geven zoals bijvoorbeeld woningen.

Andere speerpunten voor 2024 zijn:

- Op basis van het Plan van Aanpak 'Versterking Vitaliteit Centrum' dat we samen met andere centrumpartners (onder de naam 'Vitale Coalitie') in 2023 hebben opgesteld, gaan we aan de slag met de leegstand, maar op korte termijn ook met ontstening en (grootschalige) vergroening van het centrum, met meer kleur, kunst en (sfeer)verlichting, met een aantrekkelijk centrum voor kinderen en jongeren en met het bundelen en promoten van het (cultureel) aanbod en activiteiten in het centrum.

- Met bewoners, ondernemers en vastgoedeigenaren in onze centrumgebieden verkennen we de mogelijkheden om de buitenruimte aantrekkelijker, leefbaarder en veiliger te maken. Indien zich kansen voordoen in een van de winkelcentra willen we daaropin kunnen spelen. Dit geldt niet alleen voor Het Rond maar ook voor de andere (winkel)centra. Zo leggen we het college een plan voor met betrekking tot herinrichting (met o.a. betere fietsparkeervoorzieningen) en vergroening van het plein Piazza in Castellum; we benutten hiervoor bestaande budgetten voor ontstening, vergroening en verkeer. Daarnaast zal de vastgoedeigenaar van winkelcentrum Castellum financieel bijdragen. Uitvoering is gepland in 2024.

- Ook in 2024 stimuleren we met het Evenementenfonds Houten passende evenementen, ook in de centrumgebieden. Dit met als doel om de vitaliteit en levendigheid in winkelcentra te versterken.

Doelstelling 2

Meer horeca aantrekken, waarbij een aantrekkelijk en divers horeca-aanbod ontstaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

In onze centrumgebieden levert de horeca een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit en toekomstbestendigheid. In Houten hebben we relatief weinig horecavestigingen (in verhouding tot het aantal inwoners). In de afgelopen jaren is er meer horeca bijgekomen en is deze verhouding verbeterd.

De groei is sinds de coronacrisis min of meer gestabiliseerd (eerst gedaald en later weer gegroeid). Voor 2024 verwachten wij een stabilisatie van het aantal horecavestigingen; als gevolg van de coronacrisis zal wellicht een (beperkt) aantal horecaondernemers stoppen, maar we verwachten dat er ook weer nieuwe zullen starten.

Per saldo zal het aantal horecaondernemers, net als in 2023, gelijk blijven. Voor eigenaren van winkelcentra (zoals Het Rond) is en blijft horeca interessant voor de aantrekkelijkheid en levendigheid van het centrum. We denken positief mee met (aanstaande) horecaondernemers over de mogelijkheden betreft horecavestigingen en terrassen en faciliteren hen zo goed mogelijk.

Wij hebben gemerkt dat de verruiming van de terrassen positief heeft uitgepakt, zowel voor de horecaondernemers als voor de sfeer in de centra; door de verruiming werd de aanblik gezelliger en uitnodigend voor de bezoeker.

Daarom is het streven om horecaondernemers in deze collegeperiode de mogelijkheid te bieden om structureel hun terras te verruimen en verwarmde terrassen te realiseren mits deze met duurzame energie worden verwarmd. Zo bieden we de horecaondernemers ook na de coronacrisis een extra steun in de rug.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Outcome indicatoren						
Aantal horeca-vestigingen in het centrum (Het Rond) op 1 januari	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register	25	23	25	26	27
Leegstandspercentage Centrum (Het Rond)	Koopstromenonderzoek Randstad (KSO)*	20%	13%	9%	12%	15%

Deelprogramma Leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Groen, verharding en water onderhouden conform de afgesproken beeldkwaliteit voor een schone functionele en veilige leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het beheren en onderhouden van groenvoorzieningen (incl. begraafplaatsen), verharding en water conform het Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte, het Water en Rioleringsplan 2024-2027, het Bomenbeleidsplan en de Keur (bepalingen) van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR).
- Voor de beeldkwaliteit van onkruid op verharding geldt weer een B-niveau (in plaats van het in 2021 ingestelde C-niveau).
- Uitvoeren van groot onderhoud en vervanging van het groen (bomen, grasvelden en plantsoenen), voet- en fietspaden en straatmeubilair conform het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) 2023-2027. (Zie voor de wegverharding, civieltechnische kunstwerken en verkeersregelinstallaties het deelprogramma Autoverkeer doelstelling 3).
- Bomen bijplanten voor de uitbreiding en verbetering van koelteplekken waar mensen kunnen vertoeven tijdens tropische dagen.
- Organiseren/faciliteren/ondersteunen van opschoonacties met bewoners zoals maandelijkse zwerfvuilopruimacties door groepen buurtgenoten en landelijke opschoondagen alsmede het geven van gastlessen op scholen en aan statushouders over (zwerf)afval.
- De uitvoering van maatregelen naar aanleiding van de Visie Groen en Biodiversiteit. Aan het begin van het jaar stellen we een uitvoeringsplan op in overleg met de Klankbordgroep biodiversiteit.
- Het vergroten en beplanten van boomspiegels met het oog op de gewenste vergroening en het creëren van steppingstones voor insecten (zie ook Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie, doelstelling 3).
- We bestrijden in nauwe samenwerking met het Waterschap explosief woekerende exotische (water)planten zoals vederkruid. In bermen bestrijden we de Japanse duizendknoop en Reuzenberenklauw.
- Bij de bestrijding van ziekten en plagen (zoals eikenprocessierupsen, spinselmot en luizen) gebruiken we uitsluitend biologische methoden. Rupsen worden bijvoorbeeld weggezogen.

Doelstelling 2

Een adequaat en doelmatig beheer van de riolering, oppervlaktewater en grondwater voor een gezonde en klimaatrobuuste leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoering van het beheer (reiniging, inspectie en reparatie) en groot onderhoud en vervanging conform het Water- en Rioleringsplan 2024-2027.
- Voortzetting aanpak risicolocaties wateroverlast (om te voorkomen dat er bij een extreme bui van 70 mm in één uur in 2040 nog schade kan ontstaan in panden).
- Het afkoppelen van minimaal 7.500 m2 verharding, het verwijderen van 1.250 m2 verharding en het aanbrengen van waterpasserende verharding op 50 parkeervakken.
- Subsidies verstrekken vanuit de stimuleringsregelingen voor afkoppelen en aanleg groene daken.
- Ophalen van overtollige tuinverharding met de tegeltaxi.
- Communicatie over de gevolgen van klimaatverandering en concrete campagnes met maatregelen, die particulieren kunnen treffen. Bijvoorbeeld het NK Tegelwippen.
- Samen met de partners van het netwerk Water en Klimaat werken aan een doelmatig en duurzaam beheer in de afvalwaterketen.
- Gezamenlijk met HDSR en bewoners beoordelen van de waterkwaliteit op verschillende (ecoscan)locaties (Citizen Science).

Doelstelling 3

Goede en energiezuinige openbare verlichting ten behoeve van de verkeers- en sociale veiligheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Onderhoud en vervanging van de openbare verlichting conform het per 1 juli 2022 gestarte meerjarige vervangings- en onderhoudscontract en de Beleidsuitgangspunten en sfeerbeelden Openbare Verlichting (OVL) gemeente Houten (2021).
- Voortzetting van de vervanging van de openbare verlichting met als doel om in 2025 overal energiezuinige ledverlichting te hebben.

Doelstelling 4

Voldoende mogelijkheden voor sport, spel en bewegen voor alle leeftijden in de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inspecties (3x per jaar) en onderhoud en vervanging (conform het MJOP 2024-2028) van speeltoestellen en sport- en spellocaties in de openbare ruimte.
- Bij vervanging van speeltoestellen bepalen we in overleg met de buurt hoe de locatie het best kan worden ingericht.
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven uit de samenleving om bijzondere (sportieve) sport- en spelvoorzieningen te realiseren.

Doelstelling 5

Meer participatie en zelf-organiserend vermogen van de samenleving bij beheer en herinrichting van de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het ondersteunen van bewonersinitiatieven voor zelfbeheer en herinrichting van de openbare ruimte.
- Bewoners/bedrijven inspireren tot nieuwe initiatieven door communicatie over bestaande aansprekende voorbeelden zoals het voedselbos Kristalwater, bloembollen Heemcamp en de aanplant van heesters op de Vijfwal.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Outcome indicatoren						
Beeldkwaliteit openbare ruimte conform de norm	Jaarlijkse meting door extern bureau.	Niet beschikbaar	87,5%	87,5%	100%	100%
Dit is een samengestelde indicator. Per gebiedstype (centrum, groenzone, bedrijventerrein en wonen) en per onderwerp (graslengte, kale plekken in plantsoenen, snoeibeeld, drijfvuil, onkruid op verharding en zwerfafval) bepalen in hoeverre het onderhoud voldoet aan de beeldkwaliteitsnorm.						

Deelprogramma Gebiedsontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1
Het blijvend faciliteren van (particuliere) initiatieven van diverse aard en omvang;

Wat gaan we daarvoor doen?
Gemiddeld werken we aan 70 lopende initiatieven op het terrein van wonen, werken en detailhandel. We gaan verder met het afbouwen van Houten-Vinex.

Doelstelling 2
In het programma Bouwen voor Houten sturing geven aan de nieuwe woningbouwopgave zoals vastgelegd in de woonvisie: het toevoegen van 4750 woningen tot 2040 (ruim 260 woningen per jaar = 1 woning per werkdag).

Wat gaan we daarvoor doen?
- We gebruiken het vastgestelde Houtens DNA en de Woonvisie als basis voor doorontwikkeling van de gebieden.
- We werken verder aan de kavel paspoorten voor 6 van de 7 prioritaire locaties die versneld gerealiseerd gaan worden.
- We werken aan een stedenbouwkundig programma van eisen voor het centrum, De Molenzoom en De Koppeling, onderdeel daarvan is een ontwikkelstrategie.
- We stellen een gebiedsvisie op voor Houten Oost, onderdeel daarvan is een ontwikkelstrategie.
- Ondersteunend daaraan werken we aan de modernisering van het grondbeleid.
- We zetten volop in op participatie conform onze leidraad participatie.
- We leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de regio Utrecht en zoeken actief verbinding met de buurgemeenten. Samenwerking met de regio, provincie en rijk zijn essentieel voor het realiseren van onze ruimtelijke opgaven en het verkrijgen van noodzakelijke subsidies.
- We borgen de ruimtelijke kwaliteit door in samenwerking met een groep van experts uit de samenleving schetsen op te stellen.
- De gebiedsvisie en het stedenbouwkundig programma worden gebruikt als input voor de Omgevingsvisie.
- Voor realisatie maken we gebruik van middelen die door provincie en Rijk ter beschikking worden gesteld en voeren hier verantwoording op, waaronder de 7,5 miljoen (incl. BTW) Rijkssubsidie voor duurzame mobiliteit en versnelling.

Doelstelling 3
Behoud en ontwikkeling van Houten als economisch aantrekkelijke vestigingsplaats.

Wat gaan we daarvoor doen?
Met de komst van het Ondernemersfonds gaan we verder vormgeven aan het netwerk van bedrijvigheid in Houten.

Door betere afspraken over bedrijfsterreinbeveiliging, het onderzoeken van oplossingen voor de benodigde energietransitie, het vergroenen van bedrijventerreinen, de intensivering van bedrijventerrein Doornkade, het zoeken naar last-mile oplossingen in de bereikbaarheid en het inspelen op kansen voor het bedrijfsleven op het gebied van innovatie en internationalisering, bevestigen we Houten als aantrekkelijke vestigingsplaats in de Utrechtse regio.

Doelstelling 4

Behoud en ontwikkeling van een vitaal platteland met leefbare kernen op basis van een samenhangende visie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het buitengebied kent een variatie aan landschappen waarin ruimte is voor landbouw, recreatie en natuur. Het is een dynamisch gebied waar veel ontwikkelingen plaatsvinden, zoals recreatie-ontwikkeling rondom de forten, de energie-opgave, versterking van het weidevogelgebied in samenwerking met boeren, het project Sterke Lekdijk, de verwerving van de Unesco Werelderfgoed-status en diverse soorten woningbouw. Het uitgangspunt in landelijk en provinciaal beleid is om eerst het gebied binnen de rode contour te gebruiken voor benodigde woningbouw.

- In ’t Goy worden 50 woningen buiten de rode contour gerealiseerd. In 2024 zullen de juridische en ruimtelijke procedures worden doorlopen om deze woningen te realiseren. Als de bezwaar- en beroepsprocedures voorspoedig worden doorlopen kan in 2024 een start worden gemaakt met de realisatie van de eerste fase woningen.
- Op het Eiland van Schalkwijk loopt een haalbaarheidsonderzoek om de experimenteerruimte woningen te compenseren met de woningbouwbehoefte. In 2024 gaan we verder met de uitwerking van het plan Schalkwijk (Grote Driehoek) in samenwerking met bewoners, provincie en andere betrokkenen.

Doelstelling 5

In de geest van de Omgevingswet werken met de kerninstrumenten van de wet.

Wat gaan we daarvoor doen?

Met de komst van de Omgevingswet gaat al ons instrumentarium voor gebiedsontwikkeling op de schop. We spelen hierop in door:

- Te werken aan de nieuwe Omgevingsvisie en de milieueffectrapportage (MER) hiervoor te starten.
- Onze huidige regelgeving voor het fysieke domein in te passen in een permanent Omgevingsplan, te beginnen met de noodzakelijke functies voor woningbouwontwikkeling.
- Parallel hieraan te onderzoeken hoe het instrument Omgevingsprogramma in Houten kan worden ingezet.
- Het noodzakelijk technisch beheer van de digitale systemen goed in te regelen en door te ontwikkelen.

Deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Energie: Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt (100% lokale duurzame energie).

Wat gaan we daarvoor doen?

Houten wordt energie- en klimaatneutraal in 2040. Alle energie die inwoners, bedrijven en instellingen dan samen verbruiken, wordt lokaal duurzaam opgewekt. We gebruiken dan ook geen aardgas meer. Een en ander betekent dat de output indicator duurzame energie in onderstaande tabel in 2040 op 100% moet uitkomen. De doelstelling is vastgelegd in het Energieplan 2020-2025.

In dit plan, dat in 2020 door de raad is vastgesteld, staat aangegeven hoe wij in stappen van 5 jaar uiteindelijk in 2040 willen uitkomen op 100% energieneutraal. Voor 2025 is de doelstelling om uit te komen op 20%. In 2030 moet het percentage uitkomen op 40%, in 2035 op 80% en in 2040 op 100%. In 2024 wordt het Energie geactualiseerd. Daarnaast is in maart 2021 door de raad de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. In dit plan wordt aangegeven welke stappen er gezet moeten worden om Houten in 2040 aardgas vrij te maken. Actualisatie van de TVW is voorzien in 2026. Ten slotte heeft de raad in oktober 2021 de Regionale Energiestrategie (RES) U16 1.0 vastgesteld. Daarin staat waar de opwek van grootschalige duurzame energie een plek krijgt en hoeveel dit moet opleveren in 2030. Over de volgende RES, de RES 2.0, wordt in 2025 een besluit genomen.

Activiteiten 2024
In 2024 nemen we vanuit bovenstaande beleidsplannen actie op de volgende onderdelen:

- De uitkomsten van het Burgerberaad Energie 2040 zullen begin 2024 door de raad besproken worden. Deze uitkomsten betrekken wij bij de actualisatie van het Energieplan. Dit proces start in 2024. De uitkomsten van het burgerberaad zijn ook input voor de startnotitie voor een windkader (amendement 078-2022). De startnotitie zal in 2024 aan de raad voorgelegd worden.
- Na afronding van alle vergunningprocedures voor zonnevelden (eind 2023) wordt het beleidskader zonnevelden geëvalueerd. Ook daarbij betrekken we de uitkomsten van het Burgerberaad Energie 2040.
- Netcongestie is een onderwerp dat in 2024 volop aandacht krijgt. Samen met !mpact Houten en bedrijven op de Doornkade wordt vormgegeven aan de eerste energiehub[1] van Houten, met steun vanuit het Ondernemersfonds. Daarbij maken we gebruik van de kennis en ondersteuning, die vanuit de provincie en Energyboard Utrecht beschikbaar is.
- De uitvoering van de Transitievisie Warmte gaat volop door. De isolatieaanpak in Oude Dorp/Oorden loopt door en moet in 2024 tot de eerste resultaten gaan leiden. Hiervoor willen we ook gebruik maken van de NIP-gelden (NIP=Nationaal Isolatie Programma). In de Polders gaan we samen met inwoners en andere stakeholders aan de slag met het Polderplan, conform de door de raad vastgestelde startnotitie. Dat zal naar verwachting in 2025 leiden tot een voorstel aan de raad over de wijze waarop de Polders afscheid neemt van het aardgas.
- In 2024 doen we een verdiepend onderzoek naar de (on)mogelijkheden van de aanwezige duurzame warmtebronnen in Houten. Hierin wordt ook specifiek gekeken naar eventuele kansen voor kleine en/of open warmtenetten. Dit onderzoek moet leiden tot een bronnenstrategie. Daarin staat welke duurzame warmtebronnen er in Houten te benutten zijn en welke kaders of randvoorwaarden gelden bij toepassing.
- We verwachten in de eerste helft van 2024 een vergunningaanvraag voor de verduurzaming van de warmtekrachtcentrale (WKC) Vijfwal. Bij het betrekken van de inwoners binnen de Vijfwal werken wij samen met exploitant Eneco.
- In 2023 is de ondersteuning van de Energietafel[2] herzien: het energieteam is opgeheven en een deel van het daarvoor gereserveerde budget is toegevoegd aan de subsidieregeling Energietransitie. Deze regeling is ook op een aantal punten aangepast. Het jaar 2024 wordt het eerste jaar dat volgens deze aangepaste ondersteuning wordt gewerkt.
- Via duurzaamhouten.nl, jouwhuisslimmer.nl en deelname aan het regionale programma U-Thuis bieden we inwoners online hulp en informatie over het verduurzamen van de eigen woning. Offline kunnen inwoners terecht bij één van de lokale energie-initiatieven, bijvoorbeeld in het Energiecentrum.
- De uitvoering van de aanpak tegen energiearmoede samen met maatschappelijke partners loopt door in 2024. Dit wordt gefinancierd uit door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor dit specifieke doel.
- In 2024 voeren we in U16-verband een plan-MER uit voor de actualisatie van de Regionale Energiestrategie (RES), aanvullend op de plan-MER windenergie van Provincie Utrecht (conform afspraken bestuurstafel Klimaatneutrale Regio). Deze actualisatie, de RES 2.0, wordt in 2025 aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

---

1 Een energiehub is een lokale samenwerking tussen meerdere partijen op het gebied van energie. Deze partijen stemmen energieopwek, -opslag, -conversie en -verbruik op elkaar af. Daarmee ontlasten ze het elektriciteitsnet.
2 Aan de Energietafel Houten werken lokale inwonersinitiatieven op het gebied van energie en de gemeente samen aan het realiseren van het Energieplan Houten.

Doelstelling 2

Kringlopen: Houten wil een circulaire stad worden, waarin materiaalkringlopen gesloten zijn. Dat betekent dat we meer afvalstromen hergebruiken. Hoe beter we ons afval scheiden, hoe beter dat lukt. Uiteindelijk is er dan geen restafval meer (0 kg).

Wat gaan we daarvoor doen?

- In het najaar 2023 zijn wij begonnen met het uitproberen van GFT-inzameling bij een aantal appartementen. Als dat slaagt, willen wij dit verder verspreiden over de gemeente.
- In 2024 en de daaropvolgende jaren moet een groot aantal inzamelmiddelen worden vervangen. Houten is in 1997 afval gaan inzamelen met kliko's. Dat jaar zijn ook voor het eerst ondergrondse containers bij appartementen geplaatst.
- Veel kliko's en ondergrondse containers zijn aan vervanging toe. In 2023 is een vervangingsplan voor de inzamelmiddelen aan de gemeenteraad voorgelegd.
- De milieustraat is in 2003 gebouwd. Ook daarvan zijn verschillende onderdelen aan renovatie of vervanging toe. In 2024 gaan wij dat in beeld brengen en zo nodig ook een vervangingsplan aan de raad voorleggen.
- In 2024 wordt de verwerking en het transport van een groot aantal afvalstromen van de milieustraat aanbesteed. Dat zijn relatief kleinere afvalstromen waarvoor de gemeente zelf de aanbestedingen doet. De uitkomsten van de aanbestedingen worden verwerkt in de afvalbegroting 2025 en de daarbij behorende afvalstoffenheffing 2025 die op gebruikelijke wijze aan de raad worden voorgelegd.
- In het najaar van 2023 heeft het college het plan van aanpak Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) vastgesteld. De eerste resultaten zullen in 2024 zichtbaar worden.
- Ook in 2024 geven we samen met !MPACT Houten uitvoering aan het actieplan Circulaire Economie.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Output indicatoren						
Aantal zonnepanelen op grote daken (systemen > kWp)	Analyse zonnepanelen RES U16	33.615	45.164	51.305	57.000	62.000
Percentage duurzame energie ten opzichte van totale energieverbruik (doel = 100%)	Klimaatmonitor RWS (samengesteld uit verschillende indicatoren)	9,77%	nnb	nnb	12%	15%
Outcome indicatoren						
CO2-uitstoot (in kton, excl. auto (snel)wegen)	Klimaatmonitor RWS	162	nnb	nnb	150	145
BBV Indicatoren						
Hernieuwbare elektriciteit in %	RWS	26,7%	36,6%	x	30%	50%

Omvang huishoudelijk restafval kg/inwoners	CBS	137	136	127	127	130

Deelprogramma Landschap en recreatie

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Behouden van een aantrekkelijk buitengebied door in te zetten op versterking van landschap en natuurwaarden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Particulieren en agrariërs adviseren over de cultuurhistorische waarde van het landschap en de mogelijkheden voor aanleg en herstel van landschapselementen. Voor 2024 gaan we uit van ongeveer 10 nieuwe locaties waarbij aanplant van nieuwe landschapselementen plaatsvindt. Hierbij werken wij samen met het Provinciale Platform Kleine Landschapselementen.

- Advisering over inpassing van flora- en faunawaarden bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Hiermee wordt voor een belangrijk deel invulling gegeven aan de gemeentelijke taken met betrekking tot de Wet Natuurbescherming. In 2023 is het soortenmanagementplan (SMP) gebouw-bewonende soorten (vleermuizen, gierzwaluw en huismus) aanbesteed en het onderzoek daarvoor gestart. Dit onderzoek loopt in ieder geval door tot en met de zomer van 2024. Oplevering en vaststelling van het SMP is gepland voor eind 2024.

- We maken ons hard voor versterking van de weidevogelpopulatie op het Eiland van Schalkwijk en andere kansrijke locaties binnen de gemeente. Hiervoor overleggen wij actief met grondeigenaren en gebruikers om de oppervlakte weidevogelgebied te vergroten en daarbij de kwaliteit daarvan te verbeteren.

- Binnen de regionale samenwerkingsverbanden Groen en Landschap, U16 en Groen Groeit Mee bijdragen aan realisatie van een gezamenlijk ontwikkelbeeld voor de regio met bijpassende realisatiestrategie door participatie in Groen Groeit Mee.

- Belangrijk bij alle ontwikkelingen in het buitengebied is dat wij bij het versterken van de leefbaarheid in het buitengebied ontwikkelingen van natuur en toerisme niet ten koste mogen gaan van leefbaarheid in het buitengebied. Inwoners worden betrokken bij deze ontwikkelingen.

- Behoud en ontwikkeling van het groene open karakter van het Eiland van Schalkwijk met ruimte voor landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie. De ontwikkelingsopgaven op het Eiland van Schalkwijk zijn complex waarbij het ook van belang is dat de leefbaarheid op het Eiland gehandhaafd blijft. Het streven is werken aan een duurzame toekomst waarbij het de uitdaging is dat publieke partijen weinig financiële middelen hebben en ook geen grondposities. Alleen met voldoende lokaal ondernemerschap, een wervend toekomstperspectief en samenwerking tussen meerdere partijen is het mogelijk daadwerkelijk iets van de grond te krijgen. Na de vaststelling van de structuurvisie Eiland van Schalkwijk door de gemeente stimuleren we in samenwerking te blijven en publieke en private partijen uit te dagen met nieuwe initiatieven te komen die bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het gebied. In 2024 wordt een Omgevingsvisie gemaakt waarin een aantal onderwerpen en nieuwe thema’s samenkomen.

Doelstelling 2

Ontwikkeling, beheer en promotie van toeristische-recreatieve voorzieningen in de gemeente (zoals terreinen, routes en initiatieven) in Houten en in de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij deze doelstelling is sprake van een actieve inzet op een veelheid van terreinen:
- In algemene zin bijdragen aan het versterken van promotie van recreatie en toerisme binnen de gemeente en de regio, zoals aan een doorlopende verbetering van de informatievoorziening door de VVV Kromme Rijnsteek. Hiervoor worden de volgende activiteiten georganiseerd:
  - realisatie van mobiele informatiezuilen op twee recreatieve locaties binnen de gemeente
  - vertegenwoordiging van Houten in Visit Utrecht Region
  - voeren van campagne via social media om toeristen te trekken naar Kromme Rijnstreek
  - ontwikkelen en verspreiden folders en brochures met wandel- en fietsroutes
  - contacten met de pers over bovenstaande
  - samenwerken met Stichting ter promotie van Eiland van Schalkwijk

Bij alle activiteiten is het van belang dat er een evenwicht is tussen het aantal activiteiten en de impact die die activiteiten hebben op de leefbaarheid. Hier moet een evenwicht in worden gevonden.

- In samenwerking met 15 regiogemeenten en de marketingorganisaties van de gemeenten, bijdragen aan de regiostrategie (inter)nationaal toerisme en uitvoering geven aan het marketingplan (dat onder meer inzet op online vindbaarheid en campagnes voor specifieke doelgroepen)
- Deelname aan het Recreatieschap Stichtse Groenlanden die regionale recreatieterreinen beheert en onderhoud binnen onze gemeente. Het feitelijke beheer en onderhoud van de regionale recreatieterreinen wordt uitgevoerd door Staatsbosbeheer (SBB) in opdracht van SGL. Dat doet SBB met ingang van 2023. Samen met SBB zorgen wij dat het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd volgens afspraak. Daarnaast zorgen wij voor goede informatievoorziening over deze recreatieterreinen.
- In samenwerking met gebiedspartners verbeteren van de stad-land verbindingen en het recreatieve netwerk voor wandelen en fietsen, bijvoorbeeld in verband met het Omgevingsprogramma Recreatie en Toerisme. Hiervoor is Groen Groeit Mee een belangrijke Pijler.
- Samen met het Routebureau (voorheen onderdeel van SGL) worden de recreatieve wandel- en fietspaden onderhouden en verbeterd. Hierbij wordt gezorgd dat deze aansluiting vinden aan paden in de regio. Hierover wordt actief gecommuniceerd.
- Faciliteren van ondernemersinitiatieven die bijdragen aan de recreatieve aantrekkelijkheid van de gemeente en het buitengebied in het bijzonder.
- Naar aanleiding van de bijschrijving van de Hollandse Waterlinies als Werelderfgoed bij UNESCO het beleefbaar en bereikbaar maken van deze Hollandse Waterlinies in samenwerking met de beheerders van deze forten en de provincie Utrecht, met diverse projecten, routes en arrangementen (hier ligt ook een link met archeologie en cultuurhistorie en het project Sterke Veilige Lekdijk).

Deelprogramma Cultuurhistorie en archeologie

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Behouden, beschermen en onderzoeken van cultuurhistorische waarden (monumenten, archeologie en landschap).

Wat gaan we daarvoor doen?

- Een goede inbedding en bescherming van cultuurhistorie en archeologie in ruimtelijke planningsprocessen. Dat is gebaseerd op wet- en regelgeving waaronder de Omgevingswet en wordt actief gecommuniceerd binnen de gemeente. De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit speelt hierin een belangrijke rol.
- In januari 2023 heeft de Raad de Visie cultureel erfgoed aangenomen waarin is beschreven hoe wij in Houten met ons cultureel erfgoed om willen gaan. Het gaat hierbij om het historische landschap, archeologie, groen erfgoed en (steden)bouwkunst.

Het inzichtelijk maken van de samenhang en koppelkansen met andere beleidsterreinen is van belang omdat de gemeente met deze integrale aanpak kan voorsorteren op de Omgevingswet. Voor de periode 2023 – 2024 is in een uitvoeringsplan beschreven dat in 2023 is opgestart:
- actualisatie van het monumentenbeleid
- leidraad verduurzaming monumenten
- evaluatie van de commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Al deze onderdelen worden in ieder geval in 2023 opgestart en zijn gepland in 2024 op te leveren. Dan zal eind 2024 de basis op orde zijn.

- Stimuleren van onderhouden en verduurzamen van erfgoedgebouwen door het proactief benaderen, adviseren en begeleiden van monument-eigenaren. Daarbij wijzen op subsidieregelingen en belastingvriendelijke mogelijkheden en assisteren bij vergunningstrajecten.

Doelstelling 2

Het draagvlak voor cultuurhistorie vergroten door cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Ondersteuning van vrijwilligers die de Open Monumentendag organiseren.
- In de Visie cultureel erfgoed zijn verschillende acties opgenomen om aan deze doelstelling invullen te geven, namelijk:
  - opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart, laten vaststellen en publiceren
  - inventariseren en opstellen beheerplan van de gemeentelijke collectie
  - onderzoek naar mogelijkheden van een Houten museum
  - opzetten revolverend fonds en randvoorwaarden daarvoor opstellen

  Al deze onderdelen worden in ieder geval in 2023 opgestart en zijn gepland in 2024 op te leveren. Dan zal eind 2024 de basis op orde zijn. Onderdeel hiervan is ook dat wij gaan onderzoeken of er kansen zijn voor tijdelijke pop up tentoonstellingen als voorloper van een Houtens Museum. Hierbij kan het Houtense erfgoed zichtbaar worden gemaakt voor het publiek. Dit onder andere naar aanleiding van de uitkomsten van het cultuurfeest op 8 maart van de Houtense Cultuurtafel.
- Naast activiteiten vanuit de Visie ondersteunen wij andere initiatieven waarbij de cultuurhistorie binnen Houten beter zichtbaar wordt. Hierbij wordt onder andere een initiatief om een fietsroute langs grenspalen binnen de gemeente ondersteund. Ook worden bordjes met QR-codes in de openbare ruimte geplaatst waarmee informatie over monumenten wordt ontsloten.
- Het koesteren en benutten van onze cultuurhistorische en archeologische waarden om daarmee bezoekers te informeren over hun geschiedenis. Daarnaast kan cultureel erfgoed een aanleiding zijn voor recreatie om daarmee ook toeristen te spreiden over een groter gebied waardoor ongewenste drukte wordt beperkt.
- Inzetten van de archeologische werkgroep bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij hun rol meer educatief en publieksgericht wordt.
- Het bevorderen van kennis over en waardering voor archeologie bij de inwoners van Houten onder meer door het organiseren van archeologische tentoonstellingen en door het geven van voorlichting op scholen. De archeologische werkgroep beschikt over leskisten die hiervoor kunnen worden ingezet. Dat zal worden uitgebreid.
- Uitwerken mogelijkheden om de inundatiesluis bij fort Honswijk weer zichtbaar en beleefbaar te maken. Dat als onderdeel van het project dijkversterking Sterke Lekdijk. De Raad heeft hiervoor krediet beschikbaar gesteld en is geïnformeerd via een raadsvoorstel dat in november 2013 is besproken.
- Fort Honswijk is grotendeels overgedragen in erfpacht aan de Stichting Honswijk. Zij heeft een exploitant gevonden die het fort gaat exploiteren en een nieuw bestemmingsplan voor haar activiteiten op het fort gaat aanvragen. Als gemeente willen wij de stichting en de exploitant daarbij faciliteren.
- Met betrekking tot de Hollandse Waterlinies in het algemeen staat in de interim omgevingsverordening van de Provincie Utrecht dat de uitzonderlijke universele waarde van dit Werelderfgoed niet mag worden aangetast. De provincie heeft daarvoor per gebied een Gebiedsanalyse opgesteld waarin inzicht wordt gegeven waar en hoe de kernkwaliteiten zich manifesteren in het gebied en wat de samenhang daarvan is. Op basis daarvan kunnen (ruimtelijke) ontwikkelingen worden beoordelen om daarmee de duurzaam in stand houding te bewerkstelligd.

Bij visie- en planvorming is een integrale afweging van aanwezige belangen nodig. Daarbij blijft de regel van het niet mogen aantasten van het Werelderfgoed altijd gelden. In de nog op te stellen omgevingsvisie worden de Gebiedsanalyses opgenomen.

Wat mag het kosten?

x € 1

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Duurzame leefomgeving			
Woningen	332.294	14.470	-317.824
Commerciële voorzieningen en horeca	858.936	141.067	-717.869
Leefomgeving	10.430.254	5.200.639	-5.229.615
Gebiedsinrichting	21.083.138	18.196.570	-2.886.568
Duurzaamheid & energietransitie	9.000.587	7.298.113	-1.702.474
Landschap en recreatie	565.837	15.641	-550.196
Cultuurhistorie en archeologie	1.449.136	708.192	-740.944
Programmabrede kosten	83.986		-83.986
Saldo van baten en lasten programma	**43.804.168**	**31.574.692**	**-12.229.476**
Mutaties reserves	1.377.886	1.134.854	-243.032
Totaalresultaat programma	**45.182.054**	**32.709.546**	**-12.472.508**

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2022
- Begroting 2023 primitief.
- Begroting 2023 (na wijziging).
- Begroting 2024

De Verschillenanalyse bij het overzicht van *lasten en baten per (deel)programma*, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief). De bijlage Programma, deelprogramma en product geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage Overzicht collegeleden toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende portefeuilles.

Programma Goede bereikbaarheid

Omschrijving programma

Bereikbaarheid en mobiliteit ‘Fietsstad in héél Houten’

We zorgen voor goede bereikbaarheid van, naar en in de gemeente Houten. Dat geldt voor alle vormen van vervoer, met de fiets, lopend, het openbaar vervoer en de auto. Houten blijft fietsgemeente nummer één van Nederland. Daarom verbeteren en verbreden we waar mogelijk bestaande fietspaden. Knelpunten pakken we aan. Ook werken we aan nieuwe of betere doorgaande regionale fietsroutes. We lobbyen stevig voor een volledige aansluiting op de A12. Ook is een betere bereikbaarheid per bus nodig. We voeren geen betaald parkeren in op parkeerplekken in de openbare ruimte.

In het buitengebied gelden specifieke uitdagingen rond verkeer en vervoer. Veel fietspaden en wegen zijn te veel in kwaliteit achteruitgegaan. Daar gaan we iets aan doen. Voor betere verkeersafwikkeling onderzoeken we verkeersontsluiting van het buitengebied via de Kanaaldijk-Zuid. Daarnaast geven we invulling aan de al lang gekoesterde wens om toe te werken naar een vrijliggend fietspad tussen ’t Goy en de Goyerbrug.

Houten staat bekend om zijn bijzondere ruimtelijke structuur, waarin de nadruk ligt op woon- en leefkwaliteit met veel ruimte voor fietsers en voetgangers. De bereikbaarheid van Houten is goed: een sterke fietsstructuur, twee treinstations, een rondweg om de kern Houten en aansluitingen op de snelwegen in de buurt. Kenmerkend voor 't Goy, Schalkwijk, Tull en 't Waal is dat de hoeveelheid verkeer beperkt is, maar dat de gebruikers van de wegen heel divers zijn, van landbouwverkeer tot vrachtverkeer, lokaal verkeer en bezoekers en recreatieverkeer van buiten de kernen.
In het programma goede bereikbaarheid wordt benoemd wat de Houtense ambities zijn om de goede bereikbaarheid van de gemeente Houten per auto, fiets en openbaar vervoer te behouden. Bij goede bereikbaarheid hoort een (weg)infrastructuur met bijbehorende voorzieningen, die qua functionaliteit en kwaliteit voorziet in de behoefte van de gebruikers, met oog voor de verkeersveiligheid, geluidskwaliteit en luchtkwaliteit.

Regionale ontwikkelingen
Mobiliteit is een regionale aangelegenheid. In regionaal verband besteden we in de overleggen met Rijkswaterstaat, de provincie, U10 (regionaal samenwerkingsverband), ProRail, U-OV en de regiogemeenten continu aandacht aan de belangen van onze eigen gemeente en van de regio.

In het BO MIRT (periodiek overleg van de regio met het rijk) wordt eind 2023 de subsidieregeling van 7,5 miljoen (incl. BTW) uitgekeerd. Vanaf 2023 -2034 kan dit in een uitvoeringsprogramma besteed worden. Het rijk subsidieert 50% van de totale kosten, de overige 50% zal door de regio moeten worden bekostigd. In 2022 en 2023 is succesvol getoetst of de voorgestelde projecten binnen de huidige subsidieregelingen van de provincie vallen. De daadwerkelijke afspraken met de provincie over een aanvullende subsidie van 3,75 miljoen (incl. BTW) zullen in 2024 worden gemaakt (vanwege verkiezingen en formatieproces was dit nog niet eerder mogelijk). De eigen bijdrage van Houten aan deze projecten kan beperkt worden tot 3,75 miljoen (incl. BTW). Voor deze laatste reservering zal in 2024 een raadsbesluit aan u worden voorgelegd.

Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid
De circa 50 projecten met betrekking tot mobiliteit en bereikbaarheid zijn opgenomen in het Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid. De actualisatie van het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid is gepland voor september 2023, waarbij financiële ruimte wordt gecreëerd voor de mobiliteitsambities uit het collegeprogramma. In dit meerjarenplan wordt mede in verband met het bepekte budget aan eigen middelen een prioritering aangegeven afhankelijk van de te verwachten bijdrage van Rijk en/of Provincie. De opzet van het bestedingsplan geeft ruimte om bij nieuwe ontwikkelingen of inzichten opnieuw af te wegen of de huidige prioritering nog steeds de juiste is. Meer zicht op invulling van de woningbouwambities van Houten is een voorbeeld van een nieuw inzicht waardoor de prioritering kan wijzigen.

Mobiliteit in omgevingsvisie
Het mobiliteitsbeleid van Houten moet worden ondergebracht in de omgevingsvisie. Dit krijgt vorm in 2024.

Vanuit het bestaand beleid en de ambities in het collegeprogramma is een set indicatoren opgesteld om het beoogd maatschappelijk effect inzichtelijk te maken. Deze indicatoren vindt u verderop op in deze toelichting. Voor de verplichte BBV-indicatoren hebben we waar mogelijk een raming opgenomen.

Programma Goede bereikbaarheid bestaat uit de volgende deelprogramma's:
- Mobiliteitsbeleid
- Autoverkeer
- Fietsverkeer
- Openbaar vervoer
- Verkeersveiligheid

Vanuit het bestaand beleid en de ambities in het collegeprogramma is een set indicatoren opgesteld om het beoogd maatschappelijk effect inzichtelijk te maken. Deze indicatoren vindt u verderop op in deze toelichting.

Overzicht relevante beleidskaders
Toekomstvisie Houten 2025
Bereikbaarheidsvisie 2011
Parkeervisie Houten 2021
Nota Parkeernormen Houten 2021
Beeldkwaliteitskader (2012)
Startnotitie Groot Onderhoud en vervanging BOR 2014-2054
KMobiliteitsvisie
Uitvoeringsprogramma Fiets
Realisatieplan Fiets
Uitgangspunten nieuwe OV concessie
Uitvoeringsprogramma knooppunten

U10 beleid:
Regionale fietsvisie 2.0
Knooppunten onderzoek
Toekomstbeeld OV
(Concept) IRP
aders vervolgtraject programma BOR
Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk (2017)
Bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid (2019)

Provinciaal beleid:
Mobiliteitsprogramma provincie
Onderdelen collegeprogramma
Hieronder staan de onderdelen uit het collegeprogramma die in dit programma financieel en programmatisch zijn verwerkt, of het komende jaar worden voorbereid voor de jaren erna. Niet ieder genoemd project wordt separaat uitgewerkt in de begroting. Het hele collegeprogramma is hier te lezen.

Nr.	Omschrijving
68.	Verbreden en verbeteren doorgaande fietspaden
69.	Volledige aansluiting A12
70.	Ontsluiting Kanaaldijk-Zuid
71.	Fietspaden in en naar dorpen buitengebied
72.	Fietspad 't Goy naar Goyerbrug
73.	Prioritering fietsroutes naar omliggende gemeenten
74.	Verbeteren bereikbaarheid bus
75.	Meer toezicht fietsparkeren Castellum

76.	Aanpak parkeeroverlast
77.	Faciliteren laadpalen
78,	Pilot kabelgoottegels (2023)

Indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Output indicatoren						
Aantal kilometer verbeterde fietsinfrastructuur	Eigen metingen	1,6	0,4	0,4	0	2
2020 herinrichting Lobbedijk 0,2 km, herinrichting Heemsteedseweg/Koppeldijk 1,4 km; 2021fietspad Oostrumsdijkje; 2022 Provincialeweg; 2024 Herinrichting Waalseweg						
Aantal ritten met AutoMaatje	Eigen metingen	x	1.135	1.521	2.220	2.220
Aantal ritten met elektrische golfkarretjes	Stichting Vervoer Houten	9.000	2.394	6.388	7.200	7.200
Toepassing toolbox communityaanpak	Eigen metingen	x	x	x	2	3
Outcome indicatoren						
% Inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten	Monitor Sociale Kracht	98%	97%	98%	98%	98%
% parkeerlocaties met bezettingsgraad >= 90%	Verkeersbureau (1x per 4 jaar)	x	x	22%	x	x
Raming 2026: < 25%.						
% verharding met een slechte (D-) kwaliteit	extern bureau (even jaren), eigen inschatting (oneven jaren)	12,80%	nb	nb		12,60%
Aantal fietsers per dag op 2 meetpunten	Eigen metingen	x	2.264	5.279	x	x
De tellingen van 2021 zijn van de niet representatieve maand januari. Dit waren de eerste resultaten van deze meetpunten. Bovendien was er in 2021 aanzienlijk minder woon-/werkverkeer door Corona. Dit verklaart het lage aantal voor 2021.						

Overzicht verbonden partijen

Bij dit programma zijn geen verbonden partijen betrokken.

Deelprogramma Mobiliteitsbeleid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Het deelprogramma Mobiliteitsbeleid heeft tot doel om bij te dragen aan een vitale, duurzame en leefbare samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een vitale duurzame en leefbare samenleving wordt gecreëerd door een samenhangend systeem van mobiliteitsnetwerken. Hieronder vallen infrastructuur en diensten zoals de busverbindingen en aanbod van deelauto's. Deze samenhangende mobiliteitsnetwerken dragen bij aan de volgende vijf ambities:

- Goede bereikbaarheid voor auto, fiets, ov en lopen
- Stimuleren duurzame vormen van vervoer
- Beperken van overlast door verkeer
- Verschillende vormen van vervoer voor iedereen toegankelijk.
- Veilig verkeer voor iedereen.

De doelstellingen bij de deelprogramma's zijn gebaseerd op deze vijf ambities. Verkeersveiligheid is een randvoorwaarde en toegevoegd aan het programma Goede bereikbaarheid en beschreven bij het deelprogramma verkeersveiligheid.

Veel van deze ambities zijn afhankelijk van de ontwikkelingen in de regio. De meeste verplaatsingen van en naar Houten vinden plaats binnen de regio. Vanuit mobiliteit leveren we input aan diverse regionale projecten (zoals het programma U-Ned, de regionale mobiliteitsstrategie, knooppunten ontwikkeling en regionale parkeerstrategie) en lokale ruimtelijke plannen.

Deelprogramma Autoverkeer

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Goed functionerende rondweg.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We bereiden de vervanging van 16 verkeersregelautomaten voor; vrijwel alle automaten zijn aan het einde van de technische levensduur. Het streven is dat alle automaten eind 2025 zijn vervangen door moderne automaten.
- We doen onderzoek naar de impact van woningbouw op de doorstroming van de Rondweg en De Koppeling. Benodigde aanpassingen worden in beeld gebracht.
- We zorgen dat alle mobiliteitsthema's, waaronder de doorstroming van autoverkeer, goed worden meegenomen in de omgevingsvisie.

Doelstelling 2

Goed functionerende aansluitingen op het landelijke hoofdwegennet.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven in gesprek met de provincie en de regio over een volledige aansluiting op de A12 (Houten-Oost), zoals in 2018 bestuurlijk afgesproken in de bestuursovereenkomst integraal maatregelpakket buitengebied Bunnik-Houten.

Het ontwerp voor het kruispunt N410-Binnenweg-rondweg wordt definitief vastgesteld. En de subsidie voor de aanpassingen voor dit kruispunt wordt georganiseerd. (Ook dit kruispunt maakt deel uit van de genoemde bestuursovereenkomst, budget vanuit Houten is gereserveerd in het bestedingsplan mobiliteit en bereikbaarheid).

Tracébesluit A27/A12 ring Utrecht
Wij blijven participeren in de overleggen met Rijkswaterstaat over de A12/A27 ring Utrecht en A27 Houten-Hooipolder. Het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht 2022 heeft ter inzage gelegen. Het verweerschrift op de beroepen is al enige tijd gereed. Het verweerschrift is echter nog niet verstuurd naar de Raad van State in verband met de motie ingekochte stikstofruimte. Het is onduidelijk wanneer het verweerschrift wordt ingediend. Zolang de RvS nog geen einduitspraak heeft gedaan op de ViA15, zal er naar verwachting ook nog geen zitting voor het Tracébesluit A27/A12 Ring Utrecht worden gepland. De verwachting is dat er mogelijk eind 2023 een onherroepelijk Tracébesluit is. De werkzaamheden kunnen dan starten in 2024.

Alternatief Ring Utrecht (ARU)
Het rijk biedt de kans om een alternatief te ontwikkelen voor het
Tracébesluit Ring Utrecht en daarmee de geplande uitbreiding van de bak van de A27 bij Amelisweerd te voorkomen. De gemeente Utrecht en provincie Utrecht werken sinds begin 2022 aan een alternatief voor het Tracébesluit, de regio waaronder Houten, zijn betrokken bij het mogelijke alternatief.

Verbreding van de A27 tussen Houten en Hooipolder
Een ander Rijksproject waarbij Houten betrokken is, is de verbreding van de A27 tussen Houten en Hooipolder. In totaal is het te verbreden traject ca. 47 km lang. Richting Utrecht krijgt het traject drie rijstroken. Het Tracébesluit is onherroepelijk. De werkzaamheden aan de verbreding van de A27 tussen Houten en knooppunt Hooipolder zijn inmiddels gestart.

Doelstelling 3

Een weginfrastructuur met bijhorende voorzieningen die voorziet in de behoefte van gebruikers.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Uitvoeren van klein en groot onderhoud en vervanging van de wegverhardingen, civieltechnische kunstwerken en verkeersregelinstallaties (VRI's) conform het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) 2024-2028. In dit kader wordt de komende jaren getracht het aandeel (slechte) D-kwaliteit van de verharding te verkleinen tot 5% of minder. Ook wordt de vervanging van de VRI's door "intelligente" iVRA's Ready in 2024 afgerond.
- Wij gebruiken bestratingsmaterialen die voor minimaal 15% gerecycled zijn. Bij asfaltwegen bestaat minimaal 60% van de onderlaag en 30% van de tussenlaag uit gerecycled materiaal.
- Het gebruik van elektrische auto's stimuleren door voldoende openbare laadpalen in de openbare ruimte te plaatsen. Bestaande locaties blijven monitoren en indien nodig uit breiden, met meer participatie dan voorheen.
- In het kader van het project Sterke Veilige Lekdijk worden onder andere maatregelen getroffen aan de weg op de Lekdijk. In 2024 worden hier voorbereidingen voor getroffen. De raad heeft in 2023 een krediet toegekend voor het vergroten van de capaciteit van de weg op de Lekdijk tussen de gemeentegrens van Nieuwegein en fort Honswijk. Dit deel van de weg dat in 2025 wordt aangepakt, wordt ook verkeersveiliger ingericht. Overige delen van de weg op de Lekdijk worden later aangepakt in het kader van het Meerjarenonderhoudsprogramma Wegen. Op het deel tussen de weg naar het veer naar Culemborg en de grens met Wijk bij Duurstede worden naar verwachting maatregelen om de dijk te versterken. Daarbij is het mogelijk dat ook de weg wordt vernield bij die werkzaamheden waarna dat wegvak ook opnieuw wordt ingericht. Hoe dat exact gaat worden uitgevoerd vanaf 2027 moet nog duidelijk worden.

Doelstelling 4

Voldoende parkeergelegenheid voor de inwoners in hun buurt én in de centrumgebieden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We werken aan een community aanpak; dit betreft een aanpak hoe om te gaan met klachten over parkeren in de wijk.

- Verder blijven we proactief laadpalen plaatsen, zoals benoemd in het eind 2021 vastgestelde parkeerbeleid.
- Toetsing van nieuwe plannen op de parkeerdruk, zodat er voldoende parkeergelegenheid beschikbaar blijft.

Doelstelling 5

Door het faciliteren en stimuleren van elektrisch rijden en het gebruik van deelauto's verduurzamen we de automobiliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We stimuleren het gebruik van deelauto's. Conform het nieuwe parkeerbeleid kan bij een woningbouwontwikkeling de parkeernorm met 5% omlaag als de ontwikkelaar aantoonbaar inzet op het stimuleren van duurzame mobiliteit, waaronder deelautogebruik.
- We blijven laadpalen plaatsen, we zullen hierin meer proactief acteren (conform parkeerbeleid 2021), als uit monitoringsgegevens blijkt dat de behoefte aan laadpalen in een bepaald gebied toeneemt.

Deelprogramma Fietsverkeer

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Toename van het fietsgebruik in de gemeente Houten en regionaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

Als Fietsstad van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets, vooral omdat dit een duurzaam en gezond vervoermiddel is. We willen dat het gebruik van de fiets de komende jaren toeneemt, vooral op de ritten korter dan 15 km, zodat Houten ook voor fietsgebruik bovengemiddeld scoort. Houten heeft ook de ambitie regionale fietsverbindingen te verbeteren. We zijn nu bezig samen met de provincie met de doorfietsroutes Houten-lage Weide en USP-Houten Castellum. Komende periode wordt onderzoek door de provincie (in samenwerking met de aanliggende gemeenten) gedaan naar nieuwe mogelijkheden zoals Houten-Culemborg, Houten – Vianen en Houten- Wijk bij Duurstede (waaronder het traject 't Goy-Goyerbrug, dat we willen starten in 2026).

- We blijven met de provincie in overleg over verbeteren van het regionale fietsnetwerk en de lokale fietsroutes.
- We benutten de regelingen om subsidie aan te vragen optimaal.
- We maken afspraken met de provincie over de aanpassingen op het kruispunt Binnenweg-N410-rondweg en gaan het ontwerp voor dit punt definitief maken, in samenspraak met onder andere omwonenden en fietsersbond. Ook over de andere fietsprojecten uit de bestuursovereenkomst integraal maatregelpakket Bunnik-Houten, zoals de fietsbrug over de A12, een spitsknip op de Achterdijk in Bunnik en een vrijliggend fietspad naar Odijk, blijven we in overleg met de provincie en Bunnik.
- We maken afspraken met de provincie over de doorfietsroute USP-Bunnik-Houten en Houten-Nieuwegein- Lage Weide.
- We werken aan de fietsverbeteringen uit de mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk. We doen onderzoek naar de fietsverbinding Culemborg-Houten, Houten-Vianen en Houten- Wijk bij Duurstede via 't Goy.

De Liniepont (dieselpont) die forten van de Hollandse Waterlinies met elkaar verbindt over de Lek zal in 2024 worden vervangen door een elektrische pont. Vanwege een aanzienlijke subsidie van de provincie zullen de jaarlijkse kosten voor de gemeente nauwelijks hoger uitvallen.

Doelstelling 2

Tevredenheid inwoners over fietsnetwerk in Houten handhaven op het bestaande, hoge niveau.

Wat gaan we daarvoor doen?
We blijven deelnemen aan de landelijke F10 overleggen, waar we netwerken en gezamenlijk fietsen stimuleren en zorgen dat het belang van fietsen op de agenda van het Rijk blijft staan.

Buitengebied tussen Bunnik en Houten
Voor het buitengebied tussen Bunnik en Houten zijn meerdere maatregelen vastgelegd in de bestuursovereenkomst integraal maatregelpakket Bunnik-Houten. Voor Houten geldt dat verder wordt gewerkt aan de voorbereidingen voor aanpassingen aan het kruispunt Kruisweg-Binnenweg-Rondweg. Bunnik gaat op zoek naar een geschikte maatregel om het sluipverkeer op de Achterdijk te laten afnemen en de oversteek voor de doorfietsroute Houten-USP veiliger te maken. De provincie zal doorgaan met de voorbereidingen voor het vrijliggend fietspad langs de N410 en de voorbereidingen (incl. financieringsvraagstuk) voor de fietsbrug over de A12.

De provincie heeft in het voorjaar van 2021 helaas besloten vooralsnog niet verder te gaan met de voorbereidingen van de aansluiting op de A12, onder andere vanwege de hoge kosten en de vraag of de huidige invulling voldoende toekomstvast is, gezien alle ruimtelijke ontwikkelingen in de regio. Wij blijven de aansluiting A12 samen met Bunnik op de agenda plaatsen.

Deelprogramma Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1
Grotere tevredenheid van inwoners over het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Wat gaan we daarvoor doen?
We willen de sterke positie van de trein behouden en intensiveren. Het bus-OV staat de laatste jaren onder druk. In overleg met de provincie, buurgemeenten en de vervoerder proberen we toch kleine verbeteringen door te voeren, waaronder het U-flex. Dit levert een bijdrage aan de algemene bereikbaarheid van Houten en aan een duurzame mobiliteit. We hebben daarbij ook aandacht voor de wensen van ouderen en mindervaliden.

Doelstelling 2
Meer gebruik van het openbaar vervoer in de gemeente Houten en naar omliggende plaatsen buiten de gemeente Houten.

Wat gaan we daarvoor doen?
- We blijven in 2024 in overleg met de provincie over de jaarlijkse vervoerplannen en blijven vasthouden aan onze wens om de dienstregeling niet verder te versoberen, maar minimaal terug te brengen naar het niveau van voor de corona beperkingen.
- We willen onderzoeken, in overleg met de provincie, wat de mogelijkheden zijn om het busgebruik in Houten op een hoger niveau te krijgen.
- We zullen bij eventueel onderzoek naar woningbouw in Houten ook ambities ten aanzien van openbaar vervoer meenemen.

Doelstelling 3
Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de Rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de electrokar.

Wat gaan we daarvoor doen?
We ondersteunen kleinschalig aanvullend vervoer voor kwetsbare inwoners en faciliteren de stichting Vervoer Houten hiervoor.

Daarnaast gaan we inzetten op het uitbreiden van het aantal bushaltes voor U-flex, zodat voor de reizigers van en naar het buitengebied een betere bereikbaarheid is van en naar de verschillende wijken in Houten. Dit programma moet worden uitgevoerd door de provincie.

Deelprogramma Verkeersveiligheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

De verkeersveiligheid op een hoog niveau houden en waar mogelijk op basis van meer risicosturing verder verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We gaan in 2024 verkeersmetingen uitvoeren. Deze geven aanleiding tot concrete maatregelen en verdere actie.
- De gemeente voert per kwartaal, op eigen initiatief of in het kader van de aanpak 'Veilige Straat', metingen uit en raadpleegt de provinciale verkeersveiligheidsmeter op te anticiperen snelheidsoverschrijdingen. Bij overschrijding wordt gezocht naar oplossingen, zoals een handhavingsactie in samenwerking met politie/bewoners/school e.d. of fysieke maatregelen.
- Onderzoek naar de veiligheid van kruispunten auto- en (brom-)fietsverkeer in verband met letselongevallen onder (brom-)fietsers.
- Maatregelen voor het autoverkeer zijn gericht op snelheidsremming van het autoverkeer en het veiliger inrichten van kruispunten met langzaam verkeer.
- Maatregelen voor het (brom)fietsverkeer zijn gericht op het verwijderen van obstakels en het verbreden/verbeteren van de (brom)fietspaden.

Wat mag het kosten?

x € 1

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Goede bereikbaarheid			
Verkeersbeleid	100.353	2.158	-98.195
Autoverkeer	5.418.805	2.430.722	-2.988.083
Fietsverkeer	920.847	433.032	-487.815
Openbaar vervoer	7.600		-7.600
Programmabrede kosten	6.642		-6.642
Saldo van baten en lasten programma	**6.454.247**	**2.865.912**	**-3.588.335**
Mutaties reserves	1.876.177	1.041.628	-834.549
Totaalresultaat programma	**8.330.424**	**3.907.540**	**-4.422.884**

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2022
- Begroting 2023 primitief.
- Begroting 2023 (na wijziging).
- Begroting 2024

De Verschillenanalyse bij het overzicht van *lasten en baten per (deel)programma*, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief). De bijlage Programma, deelprogramma en product geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage Overzicht collegeleden toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende portefeuilles.

Programma Integrale veiligheid

Omschrijving programma

Onze algemene visie is dat *“de gemeente Houten op het gebied van veiligheid streeft naar een gemeente waarin inwoners zich veilig voelen, waar criminaliteit en overlast beperkt blijven en waar de alertheid, weerbaarheid en zelfredzaamheid wordt versterkt om zo effectief om te gaan met mogelijke veiligheidsrisico’s en noodsituaties”.*

Onze missie is: “*‘Een veilige gemeente, een gezamenlijke verantwoordelijkheid’. Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is én waarin mensen zich ook veilig voelen.*

De strategisch doelstelling is dat deze collegeperiode de hoge veiligheidsbeleving wordt behouden, de geregistreerde criminaliteit afneemt en de alertheid, de weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers wordt versterkt.

Het programma is opgedeeld in vijf veiligheidsvelden met daarin verschillende thema’s. De prioriteiten zijn bepaald op basis van de criminaliteitscijfers van de politie, maatschappelijke trends en ontwikkelingen, de Regionale Veiligheidsstrategie 2023-2026, bestuurlijke agenda Veiligheidsregio Utrecht (VRU), input van onze ketenpartners (politie, RIEC-MN, Openbaar Ministerie, Sociaal Team, woningcorporatie, jongerenwerk, scholen, boa’s, de VRU etc.), ons huidige IVP, het coalitieakkoord 2022-2026 en de uitkomst van het (burgerpanel) veiligheidsonderzoek onder inwoners in juni 2023. De uitvoering van deze veiligheidsthema's heeft vanzelfsprekend (in)directe invloed op de capaciteit en inzet van overige vakafdelingen (zoals Boa's) en onze ketenpartners. Het deelprogramma Jeugd moet in samenhang gezien worden met het integraal jeugdbeleid.

De volgende prioriteiten en deelprogramma's zijn vastgesteld door de raad bij het behandelen van het Integraal Veiligheidsprogramma 2024-2027 (ovbv vaststelling IVP-gemeenteraad nov 2023)

1. Veiligheidsveld Sociale Veiligheid - Behouden maatschappelijke stabiliteit
2. Veiligheidsveld Jeugd en Veiligheid - Effectievere aanpak jeugdoverlast en het voorkomen van jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit
3. Veiligheidsveld Fysieke Veiligheid – Verhogen brandveiligheid appartementencomplexen
4. Veiligheidsveld Georganiseerde ondermijnende criminaliteit – Tegengaan georganiseerde ondermijnende criminaliteit
5. Veiligheidsveld Digitale veiligheid – Verhogen alertheid en weerbaarheid inwoners en ondernemers vergroten.

Vanuit het bestaand beleid en de ambities in het collegeprogramma is een set indicatoren opgesteld om het beoogd maatschappelijk effect inzichtelijk te maken. Deze indicatoren vindt u verderop op in deze toelichting. Voor de verplichte BBV-indicatoren hebben we waar mogelijk een raming opgenomen.

Beleidskaders
- Coalitieakkoord 2022-2026
- Regionale Veiligheidsstrategie 2023-2026
- Strategische agenda politie 2021-2025
- Bestuursagenda Veiligheidsregio Utrecht 2024-2027
- Integraal Veiligheidsprogramma Houten 2024-2027 (wordt in dezelfde raadsbehandeling vastgesteld met begroting 2024)

Onderdelen collegeprogramma
Hieronder staan de onderdelen uit het collegeprogramma die in dit programma financieel en programmatisch zijn verwerkt, of het komende jaar worden voorbereid voor de jaren erna. Niet ieder genoemd project wordt separaat uitgewerkt in de begroting. Het hele collegeprogramma is hier te lezen.

Nr.	Omschrijving
79.	Prioritering en uitbreiding Boa's in openbare ruimte
80.	Cameratoezicht bedrijventerreinen, winkelcentra, uitgaansgebieden
81.	Aanpakken drugsgebruik en overlast
82.	Tegengaan ondermijnende criminaliteit
83.	Inwonersparticipatie voor veilige en leefbare woonomgeving stimuleren

Indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Output indicatoren						
Geregistreerde rookmelderdichtheid in woningen gemeente Houten	Website gemeente Houten	58%	66%	77%	79%	81%
Outcome indicatoren						
Rapportcijfer gevoel van veiligheid	MSK	8,1	8		8	8
BBV Indicatoren						
Aantal verwijzing Halt per 1.000 jongeren	Bureau Halt	9	5	4	4	4
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	CBS	1,9	1,2	1,4	1,6	1,7
Aantal geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	CBS	2,7	2,3	2	2,5	2,5
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	CBS	1,6	2,1	2,1	2,2	2,2
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	CBS	4,3	3,4	4,1	3,6	3,6
Jongeren met jeugdreclassering in % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	nb	0,1%	0,1%		

Verbonden partijen
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Deelprogramma Sociale veiligheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Afname van het aantal woninginbraken met 10% in 2027 (verplichte BBV-indicator).

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op een afname van het aantal woninginbraken door bewustwordingscampagnes.

Doelstelling 2

90% van de casuïstiek Persoonsgerichte Aanpak volwassenen krijgt in 2027 een maatwerk aanpak op basis van de leefgebieden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Persoonsgerichte Aanpak volwassenen is toegenomen tot 15 casussen per jaar. We streven ernaar om alle casuïstiek te behandelen en te komen tot een maatwerk aanpak.

Doelstelling 3

Binnen het project Samen Veilig Ondernemen bedrijventerreinen is in 2027 bij alle 7 bedrijventerreinen een 0-meting uitgevoerd en een project gestart.

Wat gaan we daarvoor doen?

De projectgroep de SVO Bedrijventerreinen heeft als streven dat uiteindelijk binnen al de 7 bedrijventerreinen actief een SVO is gestart. In 2024 wordt het project uitgebreid met twee bedrijventerreinen.
Cameratoezicht wordt als optie om de veiligheid waar nodig te vergroten als thema meegenomen.

Doelstelling 4

Maatschappelijke stabiliteit is een nieuwe prioriteit.
Kwalitatieve doelstelling is het behouden, herstellen en/of versterken van de verbinding met de samenleving en groepen daarbinnen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Een bondgenotennetwerk opzetten en benutten.
- Onze kennis- en informatiepositie en expertise lokaal versterken.
- Zowel bestuurlijk als ambtelijk participeren in de werkgroep Maatschappelijke Onrust.

Op basis van het vast te stellen Integraal Veiligheids Programma worden de doelstellingen nader geconcretiseerd in volgende begrotingen in de jaarschijven opgenomen.

Deelprogramma Jeugd en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Afname van het aantal politiemeldingen van jeugdoverlast met 10% in 2027.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Op basis van politie- en gemeentelijke cijfers jeugdoverlast wordt per hotspot een plan van aanpak opgesteld (Bijv. Rietplas/Oosterlaakplas/Het Rond)
- De chill-locaties aanpassen volgens de (in 2023) vastgestelde criteria in het Jeugd en Veiligheidsoverleg
- Implementeren verbeterde werkwijze (met de extra Boa capaciteit)

Doelstelling 2

100% van de jongeren die worden aangemerkt als jonge aanwas krijgt een persoonsgerichte aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen?

Werkwijze herkennen en voorkomen jonge aanwas afspreken met sociaal team, middelbare scholen, Boa's, politie, jongerenwerk en gemeente. Dit zijn er enkele per jaar.

Deelprogramma Fysieke veiligheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Voor 7 (van de 14) meest risicovolle appartementencomplexen is een brandveiligheidsscan uitgevoerd en een vluchtplan opgesteld in 2027.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanuit de in 2023 gemaakte risico-inventarisatie van 117 appartementencomplexen hebben 14 appartementencomplexen een risicoscore van 10 of hoger op een schaal van 0-12 gehaald. In 2024 voeren we bij 2 appartementencomplexen een brandveiligheidsscan uit en stellen een vluchtplan op in samenwerking met de Veiligheidsregio en bijv. een woningcoöperatie en/of een bewonerscommissie.

Doelstelling 2

In 2027 heeft 85% van de woningen in Houten een geregistreerde en werkende rookmelder.

Wat gaan we daarvoor doen?

De geregistreerde rookmelderdichtheid in Houten is op dit moment 77%. Vanaf 1 juli 2021 geldt een wettelijke verplichting voor het hebben van werkende rookmelders in de woning. Uit de praktijk blijkt dat dit niet bij iedere woning zo is. De gemeente Houten zet in op wijkgerichte campagnes.

Deelprogramma Georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Het stimuleren van meldingen van ondermijnende criminaliteit met als beoogd resultaat 20% meer meldingen/signalen in 2027.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Een campagne ‘Meld misdaad anoniem’ voeren om het aantal meldingen in Houten te vergroten.
- Meldingen door ondernemers stimuleren via het project SVO-bedrijventerreinen.

Doelstelling 2

100% van de signalen wordt uitgezocht en opgevolgd of afgedaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Binnengekomen meldingen over het mogelijk dealen- of produceren van drugs of prostitutie hebben prioriteit en hierover worden duidelijke afspraken met de politie gemaakt.
- Na het aantreffen van drugs op een locatie volgt altijd een bestuurlijke maatregel: een waarschuwing, last onder dwangsom of last onder bestuursdwang (sluiting). Hierbij voeren we een zero tolerance beleid.
- Aandacht blijven vragen voor doorlooptijden bij- en samenwerking met partners intern en extern.

- We voeren 3 integrale controles op blinde vlekken uit waarbij bedrijventerreinen extra aandacht krijgen.
- Herijking Bibobbeleid. De mogelijkheden om nieuwe bedrijvigheid in het buitengebied te toetsen en de recente uitbreiding van de wet worden daarin betrokken.
- We vergroten de alertheid en bestuurlijke weerbaarheid door het geven van een training.

Doelstelling 3

In beeld brengen en aanpakken van mogelijke plekken waar dealen wordt gesignaleerd in de openbare ruimte. Deze worden beoordeeld door professionals van de veiligheidsketen (o.a. op basis van meldingen van inwoners).

Wat gaan we daarvoor doen?

Het uitgangspunt zijn locaties op de stippenkaart die in 2023 als basis is gemaakt. Hierop zijn mogelijke locaties in de openbare ruimte in beeld gebracht We onderzoeken deze locaties en pakken deze integraal aan. Betrekken van de omwonenden van de locatie maakt onderdeel uit van het onderzoek.

Deelprogramma Digitale veiligheid

Wat willen we bereiken?

Doelstelling 1

Digitale veiligheid is een nieuwe prioriteit.
Kwalitatieve doelstelling is het digitaal weerbaar maken van de inwoners en bedrijven in Houten. We doen dat door meer inzicht in deze vorm van criminaliteit te verkrijgen en door onze ondernemers en inwoners bewuster te maken van de online risico's, zodat slachtoffer- en daderschap kunnen worden voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwordingscampagne opzetten en uitvoeren om meer meldingen en inzicht te genereren.
In samenwerking met de gemeenten Vijfheerenlanden en Nieuwegein (samenwerking binnen district Lekpoort) voeren we projecten uit gericht op het verhogen van de alertheid en weerbaarheid van ondernemers en inwoners.

Wat mag het kosten?

x € 1

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Integrale veiligheid			
Sociale veiligheid en Openbare orde	1.647.154	466.095	-1.181.059
Fysieke veiligheid en crisismanagement	3.504.915	143.612	-3.361.303
Programmabrede kosten			
Saldo van baten en lasten programma	**5.152.069**	**609.707**	**-4.542.362**
Mutaties reserves			
Totaalresultaat programma	**5.152.069**	**609.707**	**-4.542.362**

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:
- Rekening 2022
- Begroting 2023 primitief.
- Begroting 2023 (na wijziging).
- Begroting 2024

De Verschillenanalyse bij het overzicht van *lasten en baten per (deel)programma*, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief). De bijlage Programma, deelprogramma en product geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage Overzicht collegeleden toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende portefeuilles.

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Dit is het 6de “programma” Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie omdat de BBV (besluit begroting en verantwoording)-voorschriften de gemeente verplicht om naast haar 5 facultatieve programma’s ook dit programma in de begroting op te nemen.
Dit programma heeft een heel ander karakter dan de andere programma's en is daarom anders van opbouw.
Het programma algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie betreft de OZB en de uitkeringen uit het gemeentefonds. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel en zijn daarmee vrij aanwendbaar. Daarnaast is in dit programma volgens de BBV-notitie overhead de overhead apart begroot en dus niet meer verwerkt in de (deel)programma's. Ook het renteresultaat komt via dit programma naar voren en voldoet aan de criteria van de BBV-notitie rente.
De niet vrij aanwendbare heffingen, zoals het rioolrecht en afvalstoffenheffing, en de ontvangsten van specifieke uitkeringen zijn als baten opgenomen in de betreffende programma’s.

Overhead
Hieronder volgt een overzicht van de overhead:

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Personeelskosten Directie	309.288	309.974	318.694	318.694	318.694	318.694	318.694
Personeelskosten Leidinggevenden primair proces	1.259.676	1.136.660	1.205.405	1.200.021	1.199.862	1.199.863	1.181.881
Personeelskosten Managementondersteuning primaire proces	521.318	298.447	355.706	346.244	346.124	346.124	346.124
Personeelskosten Financiën. toezicht en control	1.666.989	1.567.242	2.210.667	2.210.668	1.964.818	1.964.818	1.964.818
Personeelskosten P&O/ HRM	1.026.922	987.362	1.111.183	1.078.225	1.078.225	1.078.225	1.078.225
Personeelskosten Inkoopfunctie	293.008	342.927	370.585	370.585	370.585	370.585	370.585
Personeelskosten Communicatiefunctie	757.919	654.908	968.220	957.650	958.110	958.110	920.557
Personeelskosten Juridische zaken	244.403	206.434	223.518	220.697	220.819	220.819	215.463
Personeelskosten Bestuurszaken en bestuursondersteuning	841.155	718.897	754.751	745.223	745.638	745.638	727.551
Personeelskosten Informatisatievoorziening en automatisering	1.076.886	1.081.356	1.302.359	1.302.359	1.166.009	1.166.009	1.166.009
ICT	1.864.087	2.748.939	3.379.632	3.064.338	2.920.403	3.002.265	2.977.369
Personeelskosten Informatiebeheer(DIV)	249.773	230.503	255.974	255.386	241.611	241.611	228.193
Personeelskosten Facilitaire zaken en huisvesting	901.457	920.180	940.590	940.590	940.590	940.590	925.214
Huisvesting	891.065	944.389	894.184	794.335	747.296	742.276	736.700
Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	549.823	699.598	746.609	746.609	746.609	746.609	746.609
Concernbrede personeelskosten	938.891	887.853	1.029.095	1.097.095	1.086.095	965.095	965.095
Bedrijfsvoeringkosten diverse afdelingen	513.174	659.073	691.062	689.012	697.266	626.786	629.432
Totaal overhead	13.905.836	14.394.742	16.758.234	16.337.731	15.748.754	15.634.117	15.498.519

Deze overheadkosten bedragen 48,2% (2023 44,6%) van de totale kosten van de organisatie (apparaatskosten). Deze stijging 3,6% heeft te maken met forse stijging van de ICT kosten. De ICT wordt toekomstbestendig gemaakt onder andere op het gebied van de beveiliging.
De overheadkosten zijn in de paragraaf lokale heffingen ook apart inzichtelijk bij de kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen (rioolrecht en afvalstoffenheffing).

Vennootschapsbelasting(Vpb)
Sinds 1 januari 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig voor zover een onderneming wordt gedreven in fiscale zin. Veel gemeenten bieden reclame-exploitanten de mogelijkheid om reclame-uitingen aan te brengen op eigendommen van de gemeente. Commerciële partijen exploiteren de advertentieruimte, waarvoor gemeenten inkomsten ontvangen. Zo ook Houten. Hierbij wordt reclame-exploitanten een exclusief gebruiksrecht gegeven op eigendommen van de gemeente, zoals grond of lichtmasten. Hier kunnen dan reclameobjecten, zoals lichtbakken en abri’s, worden aangebracht.

De Belastingdienst neemt het standpunt in dat dit een voor de VPB belaste activiteit is. Veel gemeenten nemen het standpunt in dat sprake is van normaal vermogensbeheer. Inmiddels zijn de aangiften 2016 tot en met 2022 door onze fiscalist ingediend. Deze aangiften sluiten aan bij het standpunt van de belastingdienst. Dit resulteert in dat Houten over deze activiteit Vpb moet betalen. Op dit moment is het standpunt van de belastingdienst en de gemeenten over reclame-uitingen voorgelegd aan de rechter. Zolang er geen uitspraak is, zal de gemeente Houten aangifte blijven doen volgens het standpunt van de belastingdienst.

Wat mag het kosten?

x € 1

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie			
Lokale heffingen	1.106.940	15.487.441	14.380.501
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	53.882	82.210.838	82.156.956
Overhead	17.113.383	351.733	-16.761.650
Saldo financieringsfunctie	215.617	10.000	-205.617
Vennootschapsbelasting (VpB)	27.574		-27.574
Overige baten en lasten	1.636.530	1.201.229	-435.301
Onvoorzien	67.553		-67.553
Saldo van baten en lasten programma	**20.221.479**	**99.261.241**	**79.039.762**
Mutaties reserves	500.000	5.537.500	5.037.500
Totaalresultaat programma	**20.721.479**	**104.798.741**	**84.077.262**

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van lasten en baten per (deel)programma op basis van:

- Rekening 2022
- Begroting 2023 primitief.
- Begroting 2023 (na wijziging).
- Begroting 2024

De Verschillenanalyse bij het overzicht van *lasten en baten per (deel)programma*, licht de verschillen op programmaniveau toe tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief). De bijlage Programma, deelprogramma en product geeft aan welke producten onder de (deel)programma's vallen. De bijlage Overzicht collegeleden toont welk collegelid verantwoordelijk is voor de verschillende portefeuilles.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2024

Gemeentelijk beleid
Uitgangspunt voor de Onroerendezaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting is een trendmatige aanpassing van de begrote opbrengst, dat wil zeggen een mutatie als gevolg van de algemene prijsontwikkeling conform de korte termijnraming van het CPB. Voor 2024 leidt de trendmatige aanpassing van deze begrote opbrengsten tot een verhoging van 6,2%.

Voor de overige belastingen en heffingen geldt als uitgangspunt dat deze kostendekkend in de begroting worden verwerkt. Dit is conform de begrotingsrichtlijnen 2024 zoals die door de raad zijn vastgesteld.

Afvalstoffenheffing
De totaal begrote kosten (saldo van opbrengsten en uitgaven) van de afvalinzameling bedragen voor 2024 € 6,246 miljoen. Dit is een stijging van € 0,42 miljoen ten opzichte van 2023. Deze stijgingen ontstaan door:

- Hogere personeelskosten als gevolg van de in 2023 afgesloten cao-gemeente 2023 (+ € 0,07 miljoen).
- Hogere overheadkosten (+ € 0,14 miljoen). Deze stijgen vooral doordat er geïnvesteerd moet worden in de ICT om deze toekomstbestendig te maken. Verder wordt ingezet op meer participatie (extra formatie communicatie. Ook bij de andere teams welke tot de overhead gerekend worden hebben extra versterkingen in de vorm van extra formatie plaatsgevonden.
- Hogere overige kosten (+ € 0,21 miljoen) o.a. voor afvalverwerking.

Op basis hiervan is het tarief voor meerpersoonshuishoudens van de afvalstoffenheffing voor 2024 op € 333,60 (2023: € 313,56) berekend. Dit is een stijging van 6,4% ten opzichte van 2023, terwijl volgens de begrotingsrichtlijnen 2024 nog een trendmatige aanpassing van +6,2% zou worden doorgevoerd. 0,2% hoger is een relatief kleine afwijking.

2. Overzicht geraamde inkomsten per belastingsoort
Voor 2024 worden de volgende inkomsten verwacht. Ter vergelijking zijn cijfers uit voorgaande jaren opgenomen.

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023*	Begroting 2024	% van de totale opbrengst
01. Afvalstoffenheffing	5.657.456	5.828.231	6.245.731	23,5%
02. Hondenbelasting	177.384	177.089		0,0%
03. Leges algemeen	2.753.472	1.440.694	1.461.289	5,5%
04. Lijkbezorging	118.693	176.818	187.781	0,7%
05. Onroerendzaakbelasting	13.367.122	13.961.080	14.831.014	55,8%
06. Rioolheffing	3.223.262	3.437.717	3.594.861	13,5%
07. Toeristenbelasting	227.317	230.234	244.509	0,9%
Totale opbrengst	**25.524.706**	**25.251.863**	**26.565.185**	**100,0%**

* Stand na 1e Bestuursrapportage 2023

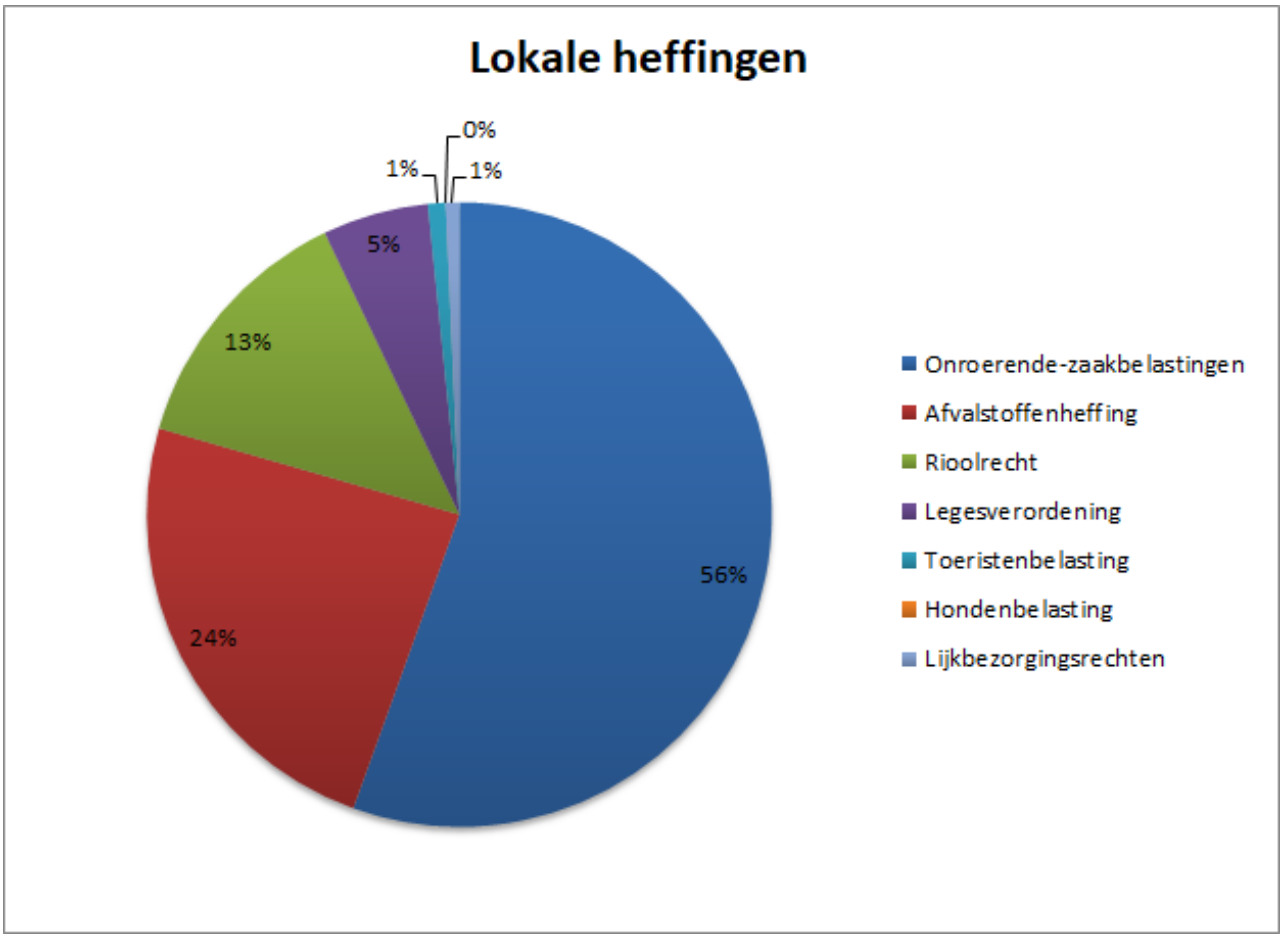

3. Lokale lastendruk
In onderstaande tabel wordt de verwachte lokale lastendruk in Houten in 2024 weergegeven. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden. Voor de berekening van de onroerendzaakbelasting is uitgegaan van een trendmatige aanpassing van het tarief.

Lokale lastendruk **bedragen x € 1**

Omschrijving	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Afvalstoffenheffing	316	310	314	334
Rioolheffing	148	150	157	167**
Totaal gebruiker	**464**	**460**	**471**	**501**
OZB-eigenaar gedeelte	384	397	421	447
Totaal eigenaar/gebruiker	**848**	**857**	**892***	**948**

*wijkt ook in 2023 af van het bedrag vermeld door Coelo.
**Is gebaseerd op het tarief 2023 x afgesproken percentage inflatiecorrectie van 6,2%. In het najaar van 2023 wordt er een nieuw Water- en RioleringsPlan(WRP) vastgesteld, waarin ook nieuwe tarieven bepaald worden.

Berekeningsmethode Coelo:
Huishoudens die ozb betalen hebben een koopwoning. Tot en met 2021 publiceerde het CBS alleen de gemiddelde WOZ-waarde voor zowel koop- als huurwoningen. De waarde van huurwoningen is over het algemeen lager dan die van koopwoningen. Als je uitgaat van de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen dan ga je dus in de meeste gemeenten eigenlijk uit van een te lage waarde als je wilt laten zien wat een huishouden met een koopwoning gemiddeld betaalt.
Deze manier zorgt voor een bedrag in 2023 van € 950 bij het Coelo. Hierboven blijft het overzicht in stand om historische vergelijking te blijven monitoren.

Om een beeld te geven van hoe de lokale lasten zich vanaf 2019 hebben ontwikkeld zijn hieronder de tarieven afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb/eigenaar grafisch weergegeven.

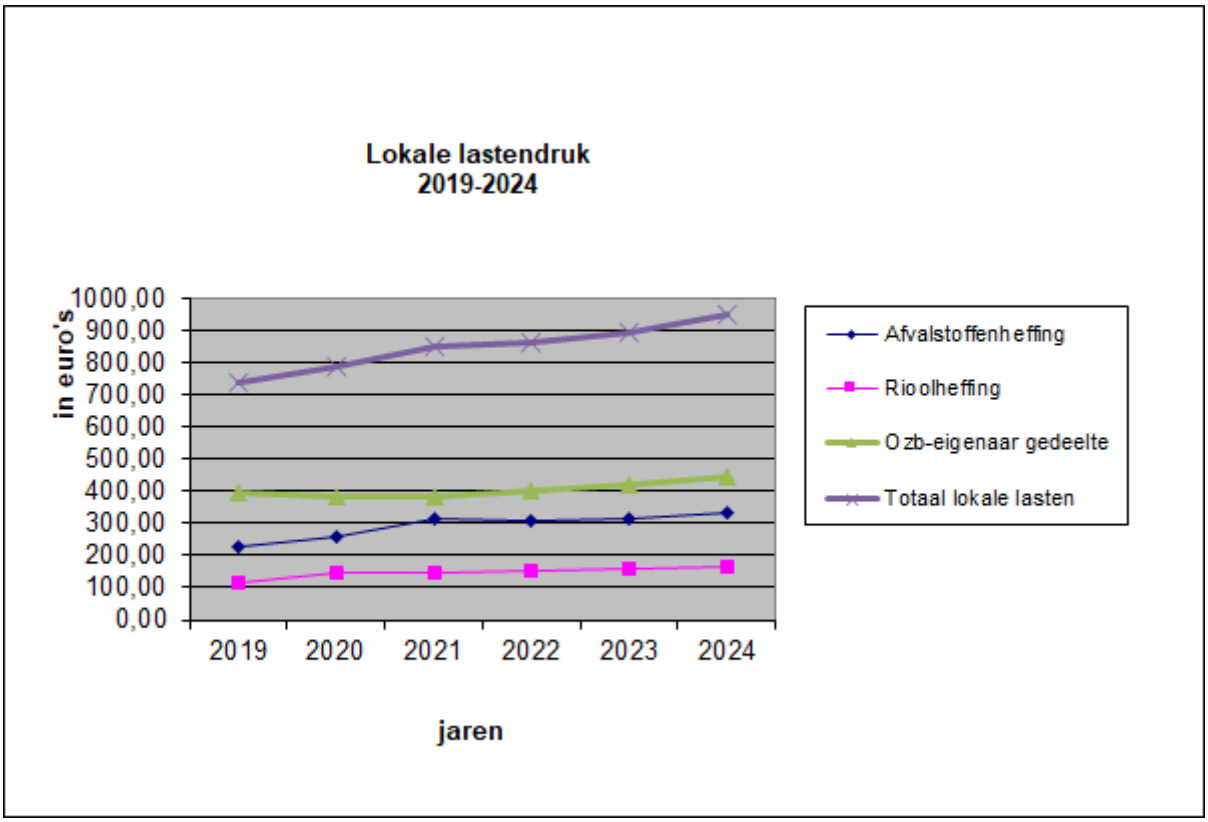

Bij de calculatie voor de woonlasten voor meerpersoonshuishouden (mphh) die COELO voor 2023 hanteert, staat de gemeente Houten op de 183e plaats (€ 950). In 2022 was dit de 173e plaats. Provinciaal staat Houten op de 7e plaats (2022:7e).
In onderstaande tabel zijn enkele vergelijkende cijfers uit de Atlas van de lokale lasten 2023 opgenomen.

Vergelijking woonlasten mphh

Omschrijving	Woonlasten hh Coelo	Procentuele vergelijking	Positie ranglijst
Landelijk goedkoopste gemeente (Aalten)	652	69%	1
Gemeente Houten	950	100%	183
Landelijk duurste gemeente (Bloemendaal)	1.874	197%	352
Provinciaal goedkoopste gemeente (Veenendaal)	773	81%	1
Gemeente Houten	956	100%	7
Provinciaal duurste gemeente (Montfoort)	1.228	128%	26

4. Indicatoren

In onderstaande tabel zijn de van toepassing zijnde relevante BBV-indicatoren binnen het taakveld 'Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en stedelijke vernieuwing (Vhrosv)' per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Gemeentelijke woonlasten in euro eenpersoonshuishouden (BBV)	Coelo	623	662	723	756	X*
Gemeentelijke woonlasten in euro meerpersoonshuishouden (BBV)	Coelo	789	853	912	950	X*
Gemiddelde WOZ-waarde per € 1.000 (BBV)	CBS	350	378	418	504	X*

* De gegevens 2024 kunnen nog niet bekend zijn. Worden bepaald door de bepaling tarieven 2024 en de bepaling WOZ-waarde basis voor de berekening van de OZB-tarieven 2024.

5. Kostenonderbouwing gemeentelijke heffingen
Voor de rioolheffing en de afvalheffing volgen hieronder de verplichte kostenonderbouwing:

Berekening van kostendekkendheid riolen	2024
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-2.523.038
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	0
Netto kosten taakveld	-2.544.716
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-488.292
BTW	-583.531
Totale kosten	**-3.594.861**
Opbrengst heffingen	3.594.861
Dekking	**100%**

Berekening van kostendekkendheid afval	2024
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-5.575.198
Inkomsten taakveld(en, excl. Heffingen	832.914
Netto kosten taakveld	-4.742.284
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-673.214
BTW	-830.233
Totale kosten	**-6.245.731**
Opbrengst heffingen	6.245.731
Dekking	**100%**

6. Kwijtscheldingsbeleid
Bij kwijtschelding van belasting wordt de 100% norm van de relevante bijstandsnorm gehanteerd. Voor de overige regels wordt rijksbeleid gevolgd. Op grond van de belastingverordeningen kan alleen kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing, hondenbelasting (alleen de eerste hond), rioolheffing en in zeer uitzonderlijke gevallen de onroerendezaakbelasting. Voor de overige belastingen en heffingen wordt geen kwijtschelding verleend. De beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken is met de uitplaatsing van Belastingen vanaf 2015 ondergebracht bij de BghU.

In onderstaande tabel zijn de totaalbedragen van de verleende en verwachte kwijtschelding opgenomen:

Heffingsjaar	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023*	Begroting 2024
Kwijtgescholden bedrag	249.854	246.836	235.597	236.047

* Stand na 1e Bestuursrapportage 2023

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding
Voor het bereiken van onze doelstellingen en het bewaken van de financiële positie van de gemeente Houten is inzicht gewenst in potentiële financiële risico's en de mogelijkheden om deze tegenvallers op te vangen (de weerstandscapaciteit). In deze paragraaf werken we de risico's en de weerstandscapaciteit uit. De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's wordt het weerstandsvermogen genoemd en geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie.

Een toereikend weerstandsvermogen voorkomt dat iedere financiële tegenvaller ons direct tot bezuinigingen dwingt of ten koste gaat van bestaande taken. Incidenteel kunnen deze financiële tegenvallers worden gedekt uit het weerstandsvermogen. Indien er sprake is van structurele financiële tegenvallers zijn hier maatregelen voor nodig om de begroting structureel en reëel in evenwicht te laten zijn. De ratio die inzicht geeft in het weerstandsvermogen in de begroting 2024 is 6,6

Deze is hoger dan vorig jaar. De ratio voor het weerstandsvermogen was toen 6,0. De weerstandscapaciteit is licht gestegen als gevolg van een hogere vrije algemene reserve. De hoge ratio weerstandsvermogen is van belang gezien het aantal niet-kwantitatieve risico's. Deze risico's kunnen zich uiteindelijk in meer of minder mate gaan vertalen in concrete risico's. De hoge ratio is dan een buffer om deze risico's incidenteel af te dekken.

Naast een robuust weerstandsvermogen is een adequaat risicomanagement gewenst. Dit betekent een proactieve houding in het signaleren, herkennen en beheersen van risico's. Concreet vullen we dit in met een periodieke screening op mogelijke risico's, te nemen beheersmaatregelen en het gesprek met elkaar hierover.

Deze paragraaf begint met een weergave van de weerstandscapaciteit. Vervolgens komt het risicoprofiel, uitgesplitst in risico's aan bod. Vanuit de weerstandscapaciteit en risico's wordt een conclusie getrokken over het weerstandsvermogen. Deze paragraaf sluit af met een aantal financiële kengetallen en balansprognose van 2023 t/m 2027.

2. Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onverwachte kosten te dekken. Deze bestaan uit het vrije deel van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stelpost onvoorzien. De werkelijke omvang eind 2022, de prognose begin 2023 (uit de programmabegroting 2023) en de actuele prognose begin 2024 wordt in de volgende tabel weergegeven.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	31-12-2022 werkelijk	1-1-2023 Prognose	1-1-2024 prognose
Vrij deel algemene reserve	3.372	6.176	**8.976**
- provinciale minimumnorm		*2.532*	***2.544***
- boven de provinciale minimumnorm		*3.644*	***6.432***
Onbenutte belastingcapaciteit		3.630	**3.280**
Stelpost onvoorzien		67	**77**
Totaal	**3.372**	**9.873**	**12.333**

Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt naar verwachting op 1 januari 2024 € 8,976 miljoen. Aan dit vrije deel van de algemene reserve stelt de provincie (als toezichthouder) als omvang een minimumnorm van € 50 per inwoner. Met een verwacht inwonersaantal begin 2024 van 50.878 inwoners moet het vrij besteedbaar deel een minimumomvang hebben van € 2,544 mln. De omvang van € 8,976 miljoen ligt € 6,432 miljoen boven de minimumnorm, dus dit voldoet ruim aan deze minimumnorm.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de verwachte taxatiewaarde van het totale areaal woningen te vermenigvuldigen met het verschil tussen het gemiddeld OZB-tarief woningen en niet-woningen in Houten en het landelijk normtarief OZB voor beroep op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Het normtarief is door het Rijk in de meicirculaire 2023 bepaald op 0,1614% (2022: 0,1729%). Dit tarief is 0,0382% lager dan ons gemiddeld tarief. Met een geraamde belastingopbrengst woningen van € 8,6 miljoen (cf 2023, begroot areaal 2023 is pas in het najaar van 2023 bekend) komt onze onbenutte belastingcapaciteit voor 2024 (voorlopig) uit op € 3,280 miljoen.

De omvang van de stelpost onvoorzien is gebaseerd € 1,25 per inwoner en heeft een omvang van € 77.000.

3. Risicoprofiel

Overige (niet) kwantitatieve risico's
Zoals gebruikelijk maken we bij het risicoprofiel onderscheid in niet-kwantitatieve risico's (onzekerheden) en kwantitatieve risico's. De niet-kwantitatieve risico's zijn ontwikkelingen waarvan de waarschijnlijkheid en de (financiële) impact van de ontwikkeling (nog) niet kan worden ingeschat maar op termijn wel tot een risico (positief of negatief) kunnen leiden. De kwantitatieve risico's zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade wel kan worden gekwantificeerd. Deze kwantitatieve risico's zijn relevant bij het bepalen van de omvang van het weerstandsvermogen.

De onzekerheden zijn in 5 categorieën onderverdeeld:
1. Financieel-economisch
2. Organisatie
3. Juridisch
4. Imago
5. Verbonden Partijen

Achter elk risico is aangegeven of het gaat om een nieuw, gewijzigd of ongewijzigd risico ten opzichte van de risicoparagraaf van de jaarrekening 2022 (laatste integrale berichtgeving over risico's).

1. Financieel-economisch
Landbouwtransitie (Gewijzigd)

a. Vertraging projecten als gevolg van stikstofdossier

De stikstofproblematiek is veelomvattend, complex en raakt veel sectoren. Doordat enerzijds het beleid nog verder uitgewerkt moet worden en anderzijds er veel discussie is over de toegepaste rekenmethodes ten aanzien van de verschillende projecten, lopen vooral (woning)bouwprojecten vertragingen op. Er wordt vanuit het Rijk en provincie inmiddels volop ingezet op het voorkomen van vertragingen bij woningbouwprojecten door het inzetten van subsidieregelingen en het inzichtelijk maken van de beschikbare stikstofruimte.

Voor de bouwplannen in Houten is in het derde kwartaal van 2023 de benodigde stikstofruimte geïnventariseerd en gemeld via de provincie aan het ministerie van BZK. Het blijft nu nog onduidelijk of er voldoende stikstofruimte is om Natuurbeschermingswet-vergunningen in 2024 te kunnen verlenen voor de woningbouwplannen binnen Houten.

b. Vertraging transitie landbouw

De ontwikkelingen rond de toekomst van de agrarische sector hebben invloed op wat er wel en niet is toegestaan op agrarische gronden. Dit kan gevolgen hebben voor ontwikkelingen in het buitengebied (experimenteerruimte, uitnodigingsplanologie, woningbouw).

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied brengt de opgaven op het gebied van stikstof, natuur, water, klimaat en bodem samen en zorgt voor een gecombineerde aanpak voor een vitaal landelijk gebied. In opdracht van het Rijk heeft de provincie Utrecht in juli 2023 het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) opgeleverd. Verdere uitwerking hiervan vindt plaats in gebiedsagenda's, waaronder een agenda voor de Kromme Rijn Streek, welke in samenspraak met belanghebbende en gemeenten wordt opgesteld. Deze agenda moet inzage geven in hoe de transitie van het landelijk gebied wordt vormgegeven. Voor de uitvoering van de gebiedsprogramma's stelt het Rijk middelen beschikbaar. Het is belangrijk goed aangehaakt te blijven bij het opstellen van de gebiedsagenda Kromme Rijn Streek, zodat Houtense belangen goed vertegenwoordigd worden en eventuele negatieve gevolgen beperkt blijven.

Haalbaarheid project versterking Lekdijk in combinatie met andere projecten op Eiland van Schalkwijk (Gewijzigd)
In 2023 heeft de raad via de Perspectiefnota ingestemd met een krediet voor aanpassingen van de weg op de Lekdijk tussen de gemeente Nieuwegein en fort Honswijk. Ook met een krediet voor het weer zichtbaar en beleefbaar maken van de inlaatsluis. Het gaat hierbij om drie deelprojecten als onderdeel van het dijkversterkingsterkingsproject van HDSR. Deze kredieten zijn aangevraagd op basis van recente kostenramingen.

Volgende stap is het nader uitwerken van deze deelprojecten en zoeken naar synergie met andere deelprojecten die worden uitgevoerd in het kader van de dijkversterking zoals bijvoorbeeld groot onderhoud van taluds door HDSR. Daarnaast moeten de plannen voor het vergroten van de capaciteit van de weg en de weginrichting nog worden gedeeld met de inwoners van het Eiland van Schalkwijk. De realisatie van het deelproject optimaliseren weginrichting en vergroten van de capaciteit van de weg is van belang voor andere projecten en ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk; deze projecten zijn afhankelijk van het doorgaan van het project Sterke Veilige Lekdijk. Bij het haalbaarheidsonderzoek komen onder meer de volgende aspecten aan bod: de Visie Mobiliteit en Recreatie voor het Eiland van Schalkwijk, actualisatie Mobiliteitsvisie, beperken doorgaand verkeer op de Lekdijk en regionale afstemming.

Klimaatdoelstellingen/ windparken (Gewijzigd)
De uitstoot van broeikasgassen heeft als ongewenst effect de opwarming van de aarde. Dit heeft negatieve gevolgen voor mens, dier en de natuur. Daarnaast raken zonder ingrijpen de huidige energiebronnen uitgeput.

Op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau is beleid ontwikkeld om deze neerwaartse spiraal om te buigen. Op gemeentelijk niveau hebben wij de ambitie een duurzaam Houten in 2040: klimaat- en energieneutraal, aardgasvrij, klimaatproof met volop groen en water, gesloten kringlopen en natuurlijk materiaalgebruik. De inwoners en maatschappelijke organisaties worden met behulp van voorlichting en subsidies gestimuleerd om vorm te geven aan duurzaamheid.

Vlak voor het zomerreces van 2023 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Tijdelijke wet Klimaatfonds. Hiermee komt bijna 35 miljard euro beschikbaar voor klimaatmaatregelen zoals energie-infrastructuur, verduurzaming van woningen en maatschappelijke gebouwen en verduurzaming van de industrie. Medeoverheden, waaronder gemeenten, krijgen via een specifieke uitkering middelen voor de uitvoering van het klimaatbeleid. Dit is in ieder geval tot en met 2025 gegarandeerd. Structurele financiering vanaf 2026 is aan het volgende kabinet.

Voldoende financiële middelen en acceptatie/begrip vanuit de samenleving voor maatregelen bepalen het succes van de uitvoering. Goede participatie is daarin een belangrijk middel. Dit vraagt echter wel veel extra inzet en tijd.

De energietransitie vraagt van de hele maatschappij investeringen. Door de hoge energieprijzen vanaf 2022 is de aandacht voor verduurzaming gegroeid. De noodzaak tot energiebesparing werd breed gevoeld. Tegelijkertijd zorgen de hoge energieprijzen voor minder investeringscapaciteit bij huishoudens en bedrijven. De inzet van de rijksoverheid voor koopkracht, energiebesparing en -investeringen zullen erg bepalend zijn voor de mogelijkheden van individuele huishoudens om mee te kunnen doen in de energietransitie.

Op technisch vlak is het elektriciteitsnet reden voor zorg. In onze regio is netcongestie afgekondigd. Daardoor kunnen nieuwe grootschalige energieprojecten (zonnevelden, windparken, grote zonnedaken) op dit moment niet meer (direct) op het net aangesloten worden. Ook nieuwe grootverbruikersaansluitingen zijn nu (vrijwel) niet mogelijk. Netbeheerders hebben gewaarschuwd dat in de nabije toekomst mogelijk ook kleinverbruikersaansluitingen (woningen) met netcongestie geconfronteerd worden. Dit kan gevolgen hebben voor het tempo waarin grote opgaven, zoals de energietransitie en woningbouw, gerealiseerd kunnen worden. De netcongestie is naar verwachting pas aan het einde van dit decennium opgelost. Tot die tijd vraagt dit om creativiteit en innovatie om projecten te kunnen blijven realiseren.

Ten aanzien van de ingediende bezwaren tegen de windparken is de situatie als volgt:

In december 2022 heeft de gemeente nieuwe besluiten genomen over de Windparken Houten en Goyerbrug. Beide dossiers zijn (juridisch) complex en maatschappelijk en politiek zeer gevoelig. Daar komt bij dat de initiatiefnemer van Windpark Goyerbrug de gemeente aansprakelijk heeft gesteld voor vertragingsschade. Deze schade is (nog) niet gekwantificeerd. Vanuit de heroverweging van Windpark Goyerbrug heeft de raad een indruk van de orde van grootte van de financiële risico's rond dit windpark.

In 2023 is beroep aangetekend bij de rechtbank en de Raad van State tegen de besluiten over Windpark Houten en Windpark Goyerbrug. Op moment van schrijven moet voor beiden nog een zitting gepland worden. Er is zodoende niks te zeggen over de voorgang, laat staan over de uitkomsten. Deze procedures vragen veel ambtelijke inzet en externe (juridische) expertise. Daarmee is het niet alleen een juridisch en financieel-economisch risico, maar ook op het gebied van organisatie.

Spoortrillingen (Gewijzigd)
Inwoners van Houten ondervinden ernstige hinder van trillingen veroorzaakt door passerende (goederen) treinen. Deze situatie bestaat al vanaf 2009. In dat jaar werd de verdubbeling van het spoor door Houten (traject Utrecht-Geldermalsen) voltooid. Deze bewoners hebben sinds de spoorverdubbeling last van slapeloze nachten en stress en zitten met een onverkoopbare woning. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau hebben wij samen met alle betrokkenen partijen (vertegenwoordigers van het ministerie van IenW, ProRail en de bewoners) ons uiterste best gedaan om te komen tot een, voor de bewoners van de Vlierweg en Prins Willem-Alexanderweg en voor de gemeente, aanvaardbare oplossing. De oplossing is er. Alle partijen zijn het erover eens dat de beste manier om de trillingen te beperken een betonnen plaat of bak onder het spoor is.

Omdat de kosten voor deze oplossing erg hoog liggen, heeft het ministerie van IenW besloten om geen fysieke maatregelen te treffen. Deze uitkomst om geen maatregelen te treffen is voor ons, maar in de eerste plaats voor de betrokken bewoners, onaanvaardbaar. Mocht het ministerie van IenW in 2024 toch overgaan tot het nemen van maatregelen, dan zal zij mogelijk ook een financiële bijdrage vragen van de gemeente Houten.

Woningbouwopgave 2021- 2030 (Gewijzigd)
In december 2021 heeft de gemeenteraad de woningbouwopgave vastgesteld in de woonvisie 2021-2030. Hierin staat beschreven dat 4.750 extra woningen moeten worden gerealiseerd in de periode 2021- 2040. Deze opgave wordt voortvarend opgepakt door middel van het Programma Bouwen voor Houten in samenspraak met de bewoners en we gebruiken de kernwaarden van Houten (Houtens DNA) als basis voor de toekomstige ontwikkelingen.

Op hoofdlijn is de ambitie om in de periode tussen 2023 en 2030 circa 2.000 woningen te ontwikkelen en toe voegen door middel van transitie en transformatie in de gebieden van Molenzoom, Centrum en Koppeling. Tevens worden voorbereidingen gedaan om Houten-oost tot ontwikkeling te brengen. Hier kunnen nog circa 2.750 woningen worden gerealiseerd in de periode tot 2040.

Er is een planvoorraad tot en met 2025 van ongeveer 700 woningen.
De realisatie van de woningen in de periode 2023-2040 kan onder druk komen te staan doordat er onvoldoende locaties beschikbaar komen, bezwaren worden ingediend tegen planologische procedures en/of er onvoldoende budget en personele capaciteit beschikbaar is.

Financiën en risico's (Ongewijzigd)
We zoeken voor de financiering van de (woningbouw)plannen aansluiting bij het Rijk (MIRT) en provincie voor gelden voor de infrastructuur en woningbouw. Hiervoor zijn aanvragen in gang gezet. Randvoorwaarde en risico hierbij is dat er voldoende betaalbare woningen moeten worden gebouwd (50% betaalbaar) om aanspraak te kunnen maken op deze gelden.
Bijkomende randvoorwaarde is cofinanciering door de gemeente van een deel van de investering.

Tevens moet structureel ingezet worden op kostenverhaal van binnenplanse- en bovenwijksekosten op de ontwikkelaars. Dit is een wettelijke verplichting, maar ook een noodzaak om de begeleiding van de plannen en de financiering van ruimtelijke investeringen te kunnen borgen.

Herijking gemeentefonds/verdelingssystematiek (Gewijzigd)
Met ingang van 2023 wordt het gemeentefonds op basis van een andere set van maatstaven verdeeld over de gemeenten; een groot aantal is vervallen, er zijn nieuwe gekomen en bij enkele is de definitie gewijzigd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) had bij de meicirculaire 2022 berekend dat deze nieuwe verdeling Houten een nadeel van € 103 per inwoner zou opleveren. Voor de eerste jaren wordt een ingroeipad gehanteerd, waarbij het financiële effect gemaximeerd is op: € 7,50 (2023), € 22,50 (2024) en € 37,50 (2025) negatief per inwoner.

Het verschil tussen het door het ministerie van BZK berekende effect en het ingroeipad compenseert het ministerie van BZK als extra inkomsten in het gemeentefonds. Het is niet duidelijk of dit na 2025 wordt voortgezet. We zien nog verschillende onzekerheden in de nieuwe verdeling. We hebben nog geen ervaring met de ramingen van de nieuwe maatstaven en er is nog veel onduidelijkheid over de termijn en hoogte van compensatie door het ministerie van BZK in verband met het ingroeipad.
Ook de evaluatie van de nieuwe verdeling ("onderhoudsagenda") brengt onzekerheden met zich mee. Deze wordt uiterlijk 2025 afgerond. Aan de hand hiervan kan het verdeelstelsel nog wijzigen. Ontwikkelingen worden gevolgd in de komende circulaires.

Jeugdhulp en Wmo (Gewijzigd)
De hoogte van de rijksvergoeding is ontoereikend. De jeugdhulp en Wmo zijn openeinderegelingen. De gemeente kan (en wil) geen cliënt weigeren omdat het budget ontoereikend is. Indien er sprake is van structurele tekorten op het budget voor jeugdhulp, dan komen op de lange termijn mogelijk de budgetten voor andere voorzieningen onder druk te staan.

Hoogte rijksvergoeding en Hervormingsagenda (Nieuw)
Hervorming jeugdhulpstelsel kan vertraging oplopen door de val van het Kabinet Rutte 4.
Na de decentralisatie in 2015 zijn de gemeenten vanaf 2019 in onderhandeling met het Rijk om te komen tot goede financiële kaders voor de uitvoering van de Jeugdwet. De rijksvergoeding die gemeenten ontvangen voor jeugdhulp is namelijk onvoldoende om de kosten te dekken. De uitspraak van de Commissie van Wijzen uit 2021 was hierin een doorbraak voor de Nederlandse gemeenten. Naast het vastleggen van de interbestuurlijke verhoudingen en de uitspraak dat gemeenten moeten worden gecompenseerd voor daadwerkelijke uitgaven, is toen vastgelegd dat er een agenda moet komen om dit inhoudelijk te bewerkstelligen.

Dit mondde uit in de Hervormingsagenda Jeugd, welke op 14 juni 2023 vastgesteld is in de algemene ledenvergadering van de VNG. Hierin zijn het Kabinet en de VNG overeengekomen dat het ingroei pad voor het geraamde besparingspotentieel verzacht wordt. Concreet houdt dit in dat het bedrag uit de hervormingsagenda voor de jaren 2023 t/m 2025 bevroren wordt (€ 374 miljoen landelijk). Daarnaast zijn de extra bezuiniging van de rijksoverheid die oorspronkelijk € 100 miljoen (landelijk) bedroeg voor 2024 en € 500 miljoen (landelijk) vanaf 2025 in de meicirculaire van dit jaar komen te vervallen.

Concrete voorbeelden van inhoudelijke hervormingen binnen het jeugdhulpstelsel zijn:

Hervorming	Verantwoordelijkheid
Onderscheid in de reikwijdte van de zorgplicht van gemeenten	Rijk
Afbakening tussen jeugdhulp en de taak van het onderwijs	Rijk
Ambulante jeugdhulp dient bij voorkeur in groepsverband gegeven te worden	Gemeenten
Alleen jeugdhulp die effectief bewezen is, mag ingezet worden	Gemeenten
Gemeenten dienen actief te sturen op de duur van een behandeltraject	Gemeenten
Gemeenten dienen samen te werken in robuuste jeugdhulpregio's	Rijk
Gemeenten dienen te beschikken over een POH GGZ	Gemeenten
Gemeenten dienen te beschikken over stevige lokale Sociale Teams (incl. een steviger verbinding aan aanpalende domeinen) en toegang tot jeugdhulp	Gemeenten
Jeugdigen verblijven zo min mogelijk in een instelling (residentieel) en bij voorkeur thuis	Rijk/ VNG/ Gemeenten
Verbeteren van de organisatie en inkoop van specialistische jeugdzorg	Rijk
Kwaliteitsverbetering en blijven leren	Nederlands jeugdinstituut
Verbeteren inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring	Nederlands jeugdinstituut

Onbekend is nog in welke mate de Hervormingsagenda vertraging oploopt door de val van het Kabinet Rutte 4.

Bouwleges (nieuw)
De tegenvallende inkomsten uit bouwleges 2023 worden veroorzaakt door het uitblijven van bouwplannen, vanwege duurdere bouwkosten en hogere hypotheekrente.
Niet uitgesloten is dat deze trend zich in 2024 voortzet o.a. vanwege mogelijke verminderde inkomsten uit bouwleges in verband met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging.

Risico op kostenontwikkeling Essentiele Functies en Landelijk Transitiearrangement (Nieuw)
Het begrote budget voor uitgaven jeugdhulp is ontoereikend. De diensten van de Essentiële Functies en het Landelijke Transitiearrangement zijn bedoeld als hoog specialistische hulp voor jeugdigen met complexe problematiek. Doordat jongeren bij deze zorgvormen meestal ook verblijven in een instelling zijn de kosten zeer hoog. Het is van tevoren niet in te schatten hoeveel intensieve zorgtrajecten nodig zijn. Omdat de kosten voor jeugdhulp dus moeilijk te voorspellen zijn, zijn de geraamde uitgaven in de meerjarenbegroting 2024 en verder gebaseerd op de uitgaven in voorgaande jaren waarbij een index is toegepast.

Hogere kosten jeugdbescherming
Met ingang 1 januari 2024 worden naar verwachting twee landelijke ontwikkelingen doorgevoerd: een landelijk tarief voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en een caseloadverlaging binnen de jeugdbescherming waardoor meer jeugdbeschermers nodig zijn. Er zijn op korte termijn geen beleidskeuzes mogelijk voor gemeenten omdat dit landelijke afspraken zijn en dit leidt mogelijk tot een financieel tekort voor alle gemeenten.

Risico op Wmo-openeinde-regelingen (in het bijzonder Woonvoorzieningen)(Gewijzigd)

Het begrote budget voor uitgaven Wmo is ontoereikend.
Evenals bij de jeugdhulp het geval is, is ook bij de Wmo sprake van een openeinderegeling. Indien een aanvrager voldoet aan de regels, dan kan hij/zij aanspraak maken op de voorziening, ongeacht of er nog budget beschikbaar is ten opzichte van het begrote bedrag. Door de onzekerheid over de mate waarin doelgroepen aanspraak maken op de regeling of gemaakte afspraken, maakt de financiële impact van dergelijke regelingen ongewis en lastig te kwantificeren. Bij bijvoorbeeld woonvoorzieningen kan het gaan om een aanvraag van een paar duizend euro maar ook om een aanvraag van honderdduizend euro.

Omdat de kosten op dit onderdeel moeilijk te voorspellen zijn, zijn de geraamde uitgaven bedragen in de meerjarenbegroting 2023 en verder gebaseerd op de uitgaven in voorgaande jaren waarbij een index is toegepast.

Abonnementstarief huishoudelijke ondersteuning (Gewijzigd)
Abonnementstarief Wmo waaronder huishoudelijke hulp.
Met ingang van 1 januari 2019 heeft de rijksoverheid de systematiek en de hoogte van de eigen bijdrage gewijzigd. Indien een client zelfstandig woont, dan betaalt de client, ongeacht het aantal Wmo voorzieningen en de kosten hiervan, een maximale eigen bijdrage van € 19,- per maand (prijspeil 2022). Indien er sprake is van begeleid wonen, dan gelden andere regels voor de eigen bijdrage. Onderzoek heeft aangetoond dat de financiële gevolgen voor de gemeente (€ 226 miljoen) aanzienlijk groter zijn dan de compensatie van het rijk (€ 145 miljoen).

Als reactie hierop werkt het rijk aan de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor alle Wmo-voorzieningen die nu onder het abonnementstarief vallen. De oorspronkelijk voorgestelde maatregel betrof alleen een inkomensafhankelijke bijdrage voor huishoudelijke ondersteuning per 1 januari 2025. De nieuwe maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2026 is gesteld. De aanpassing moet vanaf 2026 een besparing opleveren. Zodra hier meer over bekend is zullen wij de financiële effecten vertalen naar de begroting.

Stichting Sociaal Team Houten (Gewijzigd)
De meerjarenbegroting van de SSTH laat een oplopend tekort zien ten opzichte van de budgetten voor de SSTH in onze gemeentebegroting. We zijn in gesprek met de Stichting om te komen tot een structurele oplossing van deze ontwikkeling zodat de dienstverlening aan inwoners op peil blijft.
Voor 2023 is de Stichting Sociaal Team Houten erin geslaagd om tot een sluitende begroting te komen. Salarisontwikkelingen – medewerkers groeien in hun schaal – en indexering van de lonen zijn niet meegenomen in het budget dat het Sociaal Team ontvangt voor het uitvoeren van haar taken. De Stichting verwacht een tekort van € 130.000 op de begroting van 2024.

We zijn in gesprek met de Stichting om te komen tot een structurele oplossing. Deze gesprekken leiden tot een collegebesluit vóór de zomer zodat de uitkomst in de begroting 2024 kan worden meegenomen.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk bestaat de wens om zicht te krijgen over de kosten van de PIJOFACH taken die de gemeente voor de Stichting uitvoert. Op basis van dit zicht volgt een besluit om deze kosten al dan niet bij de Stichting in rekening te brengen. Om te voorkomen dat de dienstverlening aan de inwoners ernstig onder druk komen te staan, zal de Stichting hiervoor gecompenseerd moeten worden.

Bestrijding eikenprocessierups (Gewijzigd)
De brandhaartjes die de rupsen loslaten veroorzaken jeuk, oogklachten en benauwdheid waardoor dit een volksgezondheidsprobleem is. Als boombeheerder kunnen we aansprakelijk gesteld worden wanneer niet aan de wettelijke zorgplicht wordt voldaan. De eikenprocessierups is de afgelopen jaren effectief bestreden. Het aantal nesten en de verspreiding ervan neemt daarom af. Het gevaar van de eikenprocessierups is echter nog niet verdwenen. Door de afname heeft de provincie Utrecht ervoor gekozen de rupsen dit jaar niet meer preventief te bestrijden. Alleen daar waar de rups in aanraking kan komen met voorbijgangers, haalt de provincie de nesten weg. Bekeken wordt of Houten deze aanpak ook gaat volgen.

Aanbestedingen(Gewijzigd)
De afgelopen jaren hebben we te maken gehad met forse kostenstijgingen van energie, arbeid, materialen en ook met kostenstijging door een hogere rente. De kosten van energie zijn inmiddels weer wat gedaald. Onduidelijk is nog hoe één en ander zich de komende tijd gaat ontwikkelen.
De klimaatverandering is ook van invloed op de kosten omdat hierdoor het groeiseizoen langer wordt. Deze verschillende factoren kunnen van invloed zijn op toekomstige aanbestedingen. Wanneer het gaat om het weer vernieuwen van een meerjarige opdracht, dan kan de gemeente te maken krijgen met fors hogere kosten.

Opschalingskorting gemeentefonds (Ongewijzigd)
De omvang van het gemeentefonds wordt beïnvloed door de zogenaamde opschalingskorting. Deze opschalingskorting is gebaseerd op een geplande grootschalige herindelingsoperatie. Dit moest leiden tot besparingen als gevolg van schaalvoordelen, vermindering van toezicht, vereenvoudiging van regelgeving en minder dubbeling van taken. De herindelingsoperatie is wegens onvoldoende draagvlak afgeblazen, maar het kabinet houdt nog wel vast aan de opschalingskorting. In de meicirculaire 2022 heeft het Rijk de oploop van de korting voor de jaren 2023 t/m 2025 geschrapt. In 2026 is weer de volledige korting van kracht (landelijk 975 miljoen).

Transitie Recreatieschap Stichtse Groenlanden (Gewijzigd)
Tot 1 januari 2023 verzorgde Recreatieschap Midden Nederland (RMN) het feitelijke beheer en onderhoud van de recreatieterreinen voor Recreatieschap Stichtse Groenlanden (SGL). De gemeente Houten heeft hiervoor met 8 andere gemeenten en de provincie een gemeenschappelijke regeling met SGL. Als onderdeel van de transitie van SGL is RMN opgeheven en heeft Staatsbosbeheer (SBB) de werkzaamheden van RMN overgenomen. Voor deze transitie zijn afspraken gemaakt over de kosten die SBB in rekening brengt voor 2023 en 2024 en hoe wordt omgegaan met het personeel dat van RMN.

Een half jaar na de transitie zijn grote stappen gezet is deze nieuwe samenwerking. Het personeel van RMN is overgegaan naar SBB (en dat is goed verlopen) en de eerste (financiële) rapportages zijn opgeleverd door SBB. De nieuwe samenwerking verloopt goed, er is veelvuldig (goed) overleg en aanloopproblemen met de planning van het opleveren van stukken zijn naar voren gekomen en opgelost. Volgende stappen om te komen tot een beter inzicht in hoe de samenwerking na 2024 gaat verlopen en welke financiële consequenties dat voor de deelnemers heeft, staan het tweede deel van 2023 op de agenda. De eerst stappen zijn gezet, waarbij nog vele gezet moeten worden. Medio 2023 is er nog geen inzicht in de financiële consequenties voor na 2024.

Komend jaar zullen de kosten voor de deelnemers in de gemeenschappelijke regelen met SGL-gelijk zijn (wel met indexatie). In 2024 zal SBB-inzicht geven in de kosten voor het beheer en onderhoud en ook voor groot onderhoud en vervanging. Dit moet eind 2024 in beeld zijn. Daarbij worden ook afspraken gemaakt over het onderhoudsniveau dat de deelnemers nastreven wat ook invloed heeft op de kosten.

Omgevingswet (Gewijzigd)
In de omgevingswet worden 26 huidige wetten over onder meer milieu ruimtelijke ordening, natuur, water en bouwen samengevoegd. Naast samenvoegingen van wetten worden 60 Algemene Maatregelen van Bestuur teruggebracht naar vier en 75 ministeriële regelingen naar één Omgevingsregeling.

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. De inwerkingtreding is op 1 januari 2024.

De invoering van de nieuwe omgevingswet vergt het nodige van onze organisatie. Daarnaast moet er voldoende budget en personele capaciteit beschikbaar zijn. Het personeel moet worden bijgeschoold en de benodigde software moet operationeel kunnen draaien.
In financiële zin heeft de invoering van de omgevingswet zowel incidenteel als structurele gevolgen. In twee stappen heeft de raad voor de invoering van de omgevingswet een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 2,2 miljoen en een aanvulling daarop voor de periode 2023-2026 van € 2,5 miljoen voor de verdere implementatie van de Omgevingswet en het opstellen van de Omgevingsvisie en Omgevingsplan. Met het slim inregelen van Omgevingsvisie en -plan kunnen de structurele financiële gevolgen van de Omgevingswet mogelijk beperkt worden.

De effecten van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (Wkb) op onder andere op inkomsten uit bouwleges en personeel zijn nu lastig te kwantificeren omdat deze afhankelijk zijn van nog te maken beleidskeuzes. De uitkomsten van de gesprekken tussen de VNG en het Rijk over mogelijke financiële compensatie zijn bij het opstellen van deze begroting nog onbekend. Op zijn vroegst zijn deze financiële effecten te zien in 2024.

In deze raadsperiode worden de diverse beleidskeuzes (inclusief bijbehorende dekking) aan het college en raad voorgelegd, waarbij in beeld wordt gebracht in hoeverre de structurele financiële effecten van Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging beperkt kunnen worden door slim inregelen van omgevingsvisie en omgevingsplan, in rekening brengen van nieuwe vormen van vooroverleg of toetsing van initiatieven, inzet op het gebied van andere beleidsterreinen zoals duurzaamheid. Deze keuzes moeten nog verder worden uitgewerkt.

Hoewel in het bestuursakkoord Omgevingswet met het Rijk uit 2016 is overeengekomen dat de implementatie voor decentrale overheden budgetneutraal zou moeten zijn, is dit op moment van schrijven geenszins zeker en is de ambtelijke inschatting dat niet het geval zal zijn. Voor de incidentele implementatiekosten zou de gemeente Houten gecompenseerd worden met uitkeringen in de jaren 2023, 2024 en 2025. Dit lijkt nu slecht deels te gebeuren. Belangrijker nog is de compensatie vanuit het Rijk voor de structurele bijkomende lasten, onderhandelingen tussen VNG en Rijk hierover verlopen stroef en er is nog geen zicht op een akkoord. Het implementeren van de Omgevingswet en het werken met het nieuwe stelsel van de wet vanaf 1 januari 2024, vraagt een stevige inspanning van de organisatie die niet zonder meer inpasbaar is. Hoewel wij ons tot het uiterste zullen inspannen om dit te voorkomen, kan dit gevolgen krijgen voor het niveau van onze dienstverlening.

Opvang en integratie statushouders/ Wet inburgering (Ongewijzigd)
Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering in werking getreden. Van het Rijk wordt een vergoeding ontvangen voor de invoerings- en uitvoeringskosten. Gemeenten ontvangen de middelen voor statushouders in één keer voor de gehele inburgeringsperiode van 3 jaar. In 2023 hebben we meer middelen dan dat er uitgaven zijn geraamd. Daarbij is rekening gehouden met de inzet van middelen voor 3 jaar. Middelen die niet zijn uitgegeven worden daarom overgeheveld naar het volgende jaar. In de komende jaren zal duidelijk worden in hoeverre de rijksvergoeding voldoende is om de kosten over een periode van 3 jaar te dekken.

Huisvesting statushouders (Gewijzigd)
De locatie Essenkade 2 is niet haalbaar gebleken om flexwoningen te realiseren. Projectontwikkeling is gaande voor een alternatief plan voor onder andere het huisvesten van statushouders.

Stapeling ambities m.b.t. de woningmarkt (Ongewijzigd)
Bij woningbouw in Houten zijn kwaliteitseisen altijd een gegeven. Eisen rond verduurzaming richting energieneutraliteit (even veel opwekking als verbruik) en toevoeging van betaalbare woningen (dat is: voor lagere en middeninkomens) komen hierbij. Ondertussen zijn er ook onzekerheden als gevolg van steeds stijgende bouwkosten en stijging van de hypotheekrente. Dit heeft gevolgen voor het sentiment in de markt waardoor woningbouwprojecten kunnen vertragen.

Opvang asielzoekers en andere crises (Gewijzigd)
Gezien het huidige verloop van Russische invasie in Oekraïne is de verwachting dat veel vluchtelingen uit Oekraïne niet op korte termijn terugkeren en de instroom gestaag blijft voortduren. Bij een escalatie van de oorlog, kan dit zelfs exponentieel toenemen met impact op de gemeente Houten. Dat geldt in bepaalde mate ook voor de reguliere vluchtelingenstroom. De kosten worden veelal door het Rijk vergoed. Echter, de inzet van eigen mensen bij deze taken kan leiden tot vertraging op andere dossiers.

Uitkomst Cao-onderhandelingen (Gewijzigd)
Het overleg tussen de VNG en de vakbonden over een nieuwe cao per 1 januari 2024 start eind september 2023. Het ligt in de lijn der verwachting dat de focus in de gesprekken tussen de betrokken partijen niet alleen ligt op het loon. Er zal over een breder pakket aan arbeidsvoorwaarden gesproken worden. De verwachting is wel dat een loonsverhoging ook aan de orde is. De hoogte van de impact op de financiën is op dit moment onzeker.

2. Organisatie
Krappe arbeidsmarkt (Gewijzigd)
In 2022 heeft de krapte op de arbeidsmarkt alle records gebroken. Nog nooit hadden werkgevers sinds de jaren ’70 zoveel moeite om aan personeel te komen. Hoewel het beeld in 2023 iets is genuanceerd, is de verwachting van o.a. de SER en het UWV dat de krapte op de arbeidsmarkt nog decennia aanhoudt. Een belangrijke oorzaak daarvan is de vergrijzing.
Als werkgever merkt de gemeente Houten de effecten van de krappe arbeidsmarkt.

Het vraagt meer inspanning om de juiste mensen aan de organisatie te binden en voor onze organisatie te behouden. De krappe arbeidsmarkt maakt de bezetting van de organisatie meer onzeker dan in het verleden. Een goed bemenste organisatie is cruciaal voor de continuïteit van onze dienstverlening aan de inwoners, partners en ondernemers en voor goed werkgeverschap naar onze huidige medewerkers.

In 2023 wordt een arbeidsmarktbeleid opgesteld, waarin staat beschreven hoe de organisatie de komende jaren wil inspelen op de arbeidsmarktproblematiek. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de modernisering van onze arbeidsmarktcommunicatie. In de tussentijd staan we niet stil en gaat veel aandacht uit naar het succesvol doorlopen van de werving- en selectieprocedures. Ook blijven we investeren in goed werkgeverschap, o.a. door aandacht te hebben voor een goede onboarding, te zorgen voor een prettige uitdagende werkomgeving en werkklimaat, voldoende ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden en een goede werk-privé balans. De financiële vertaling van het arbeidsmarktbeleid wordt ingebracht in de Perspectiefnota 2025. Gedurende 2024 wordt via de P&C cyclus, met de bestuursrapportages, vinger aan de pols gehouden over de beschikbare budgetten voor werving en selectie.

Onderhoudsronde functiewaarderingssysteem HR21 (Ongewijzigd)
Jaarlijks vindt er een zogenaamde onderhoudsronde HR21 plaats. Hierbij wordt gekeken of er functies zijn die inhoudelijke dermate zijn veranderd dat de huidige HR21-indeling niet meer passend is. Ook kan er sprake zijn van nieuwe functies die moeten worden gewaardeerd. De uitkomst van deze onderhoudsronde kan structurele effecten hebben voor de meerjarenbegroting.

Vitaliteit (Gewijzigd)
Ter ondersteuning van de maatregelen die wij treffen in het kader van de vitaliteit binnen de organisatie, staat in de begroting een tijdelijk werkbudget opgenomen tot en met 2026. Dit vitaliteitsbudget omvat vier aandachtsgebieden:

- De bekostiging van het vernieuwen van onze arbeidsmarktbenadering;
- Het dekken van dubbele salarislasten voor de warme overdracht van taken als gevolg van de toegenomen uitstroom wegens pensionering;
- De kosten van maatregelen ten behoeve van de uitoefening van fysiek belastende werkzaamheden;
- De kosten voor het ontwikkelen van maatregelen/instrumentarium gericht op vitaliteitsbevordering binnen de verschillende HR-onderdelen (Arbo, arbeidsvoorwaardenpakket, leren en ontwikkelen).

De onzekerheden die wij zien bij het niet – of slechts ten dele – kunnen benutten van dit budget, hebben grote gevolgen voor zowel de noodzakelijke aandacht voor de fysieke en mentale fitheid van ons personeel, als voor de vitaliteit van de organisatie als geheel. Wanneer niet tijdig kan worden geanticipeerd op de te verwachten uitstroom als gevolg van pensionering, zal onvoldoende sprake kunnen zijn van een goede overdracht van inhoudelijke kennis en ervaring. Het ontbreken van de noodzakelijke slagvaardigheid in onze benadering van de alsmaar krapper wordende arbeidsmarkt, zal consequenties hebben voor de vervulling van vacatures en daarmee van invloed zijn op het niveau en de doorlooptijden van onze dienstverlening en tot verdere verhoging van de werkdruk leiden. Daarbij zal de noodzaak om over te gaan tot het extra inhuren van tijdelijk personeel alleen maar verder toenemen.

Wanneer bovendien onvoldoende kan worden geïnvesteerd in de persoonlijke ontwikkeling van het zittende personeel, het aantrekkelijker maken van ons arbeidsvoorwaardenpakket en het nemen van maatregelen voor het verlichten van fysiek zware taken, dan kan dit leiden tot verminderde binding met de organisatie en verhoging van het ziekteverzuim.

Zoals beschreven beschikken we over een tijdelijk werkbudget. De verwachting is echter dat het thema Vitaliteit voor de lange termijn om aandacht zal vragen. Het opnemen van een structureel budget in de begroting vanaf 2027 zal derhalve essentieel zijn om de zorg voor een vitale organisatie te kunnen waarborgen.

Wegvallen werkzaamheden met betrekking tot rijbewijzen (Gewijzigd)
De Rijksdienst voor het Wegverkeer is een pilot gestart met een dertigtal gemeenten waarin de inwoners van die gemeenten geen aanvragen verlengingen rijbewijzen meer bij de gemeente indienen, maar digitaal. De pasfoto wordt direct door de fotograaf digitaal ingezonden naar de RDW en de betaling gaat tevens digitaal. Daardoor bestaat onzekerheid of het verstrekken van rijbewijzen in de toekomst nog onderdeel blijft uitmaken van onze productenlijst. Als dit aan de orde komt, wordt het effect daarvan in beeld gebracht.

Sinds oktober 2021 neemt de gemeente Houten deel aan het project DAR (Digitaal Aanvragen Rijbewijs).
De mogelijkheid om digitaal een rijbewijs aan te vragen geldt op dit moment alléén voor verlenging van rijbewijzen. Wetgeving voor digitaal aanvragen rijbewijs wordt aangepast (uiterlijk 10-10-2024 inwerkingtreding). Tot die tijd geldt de huidige experimenteerbepaling.

In de eerste maanden van 2023 (tot en met april) is het percentage digitaal aangevraagde rijbewijzen niet gestegen ten opzichte van de start met de pilot.
Het percentage digitaal aangevraagde rijbewijzen is de eerste 4 maanden van 2023 28% van het totaal aangevraagde rijbewijzen in die periode. DAR is een aanvulling op de dienstverlening van de gemeente.

Het lijkt erop dat het percentage stabiliseert. De pilotperiode loopt tot uiterlijk oktober 2024. Voor een digitaal aangevraagd rijbewijs ontvangen we € 19,95 t.o.v. € 34,95 voor een fysiek aangevraagd rijbewijs. Dit kan een inkomstenvermindering betekenen van € 15 per rijbewijs op 30 % van de omzet gemeentelijke leges. De deelname aan de pilot wordt na afloop geëvalueerd. Bij inwerking treden van de wet moet de begroting hierop aangepast worden. Mogelijk zijn er dan ook meer of andere kosten mee gemoeid.

Volwassenheid informatievoorziening (Ongewijzigd)
Uit onderzoek is gebleken dat het volwassenheidsniveau van onze informatievoorziening zich bevindt op niveau 1 op een schaal van 1 t/m 5. Om een goede dienstverlening te kunnen bieden is een volwassenheidsniveau van minimaal 3 nodig en bij uitbesteding van het datacentrum niveau 4. Om dit mogelijk te maken is een uitbreiding van de formatie onontkoombaar. Tevens is een kanteling nodig van zelf uitvoeren naar regisseren. Gezien het belang van ICT in alle processen van de gemeente, is het wenselijk om de rol van CIO (Chief Information Officer) als onderdeel van de directie vorm te geven.

3. Juridisch
Bezwaar-en beroepsprocedures (Gewijzigd)
Ook als een primair besluit en de beslissing op bezwaar zorgvuldig zijn afgehandeld, hebben belanghebbenden een wettelijk recht om in bezwaar of beroep gaan. Risico betreft het opnieuw beoordelen en zo nodig een nieuw besluit nemen. Bij beroep kan de gemeente veroordeeld worden in de proces- en griffiekosten. Als het een politiek gevoelig dossier betreft kan er naast een financieel effect ook sprake zijn van imagoschade. Bij ingewikkelde juridische dossiers bestaat bovendien de kans dat niet binnen de wettelijke termijnen een beslissing (op bezwaar) kan worden genomen, hiertoe kunnen belanghebbenden een ingebrekestelling indienen en bestaat de kans op het verbeuren van een dwangsom. We zien een toename van procedures. Dit leidt tot aanzienlijk meer werk, zodat inhuur van personeel noodzakelijk is.

Nieuwe ICT wet- en regelgeving (Nieuw)
De nieuwe *Network and Information Systems Directive* (NIS2-richtlijn) kan van invloed zijn op de manier waarop gemeenten hun informatiebeveiliging moeten regelen. De richtlijn is sinds begin 2023 van kracht. EU-lidstaten zijn verplicht deze uiterlijk 17 oktober 2024 in nationale wetgeving om te zetten. Dan wordt duidelijk wat dit gaat betekenen voor lokale overheden.

4. Imago
Klachtprocedures (Ongewijzigd)
Onjuiste bejegening van inwoners kan tot een klacht leiden. Belangrijk is dat de klacht op een zorgvuldige wijze afgehandeld wordt. Zo niet, dan kan dit leiden tot imagoschade. Maar ook als de klacht gegrond verklaard wordt of als de klager het niet eens is met de afhandeling van de klacht.

Social media (Ongewijzigd)
Communicatie via social media wordt steeds belangrijker en inwoners vinden dat de gemeente hierop actief moet zijn. Vooral bij crisis en calamiteiten maar ook bij minder dringende maar voor inwoners wel belangrijke zaken. Als de gemeente onvoldoende aanwezig is en niet snel en adequaat reageert, loopt zij het risico op imagoschade.

5. Verbonden partijen
Een aantal gemeentelijke taken voert Houten niet meer zelf uit maar tezamen met andere gemeenten in een Gemeenschappelijke Regeling of andere samenwerkingsvorm. De risico's die hiermee te maken hebben, zijn voor iedere verbonden partij beschreven in de paragraaf 'Verbonden partijen'. Gemakshalve verwijzen we hiernaar. Ons beleid over de sturing op financiële risico's bij verbonden partijen is uitgewerkt in de nota Verbonden partijen.
Deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten in enig jaar en dragen gezamenlijk bij aan de aanwezige schulden bij faillissement of liquidatie. Daarnaast blijft de gemeente verplicht adequaat uitvoering te geven aan de wettelijke taken.

3b. Kwantitatieve risico's

De kwantitatieve risico's zijn relevant voor het bepalen van de ratio van het weerstandsvermogen. Zoals in de inleiding gezegd, dit zijn risico's waarvan de financiële gevolgschade kan worden gekwantificeerd.
De recentste weergave van deze risico's is geweest bij de jaarrekening 2022 (medio juni 2023). In de begroting 2024 zijn deze risico's geactualiseerd. Onderstaande tabel laat de huidige stand van zaken zien. Ieder risico wordt kort beschreven, met oorza(a)k(en) en gevolg en beheersmaatregelen die we kunnen inzetten om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. De gemiddelde kansinschatting dat het risico zich voordoet vermenigvuldigd met de mogelijke financiële omvang geeft een waardering van de mogelijke gevolgschade van ieder risico aan.

Risico + omschrijving	Oorzaak	Gevolg	Beheersmaatregelen	Gebied	Categorie	Kans	Omvang	Gevolgschade
Cyberaanval. Hackers zijn continue op zoek naar manieren om ons ICT-netwerk binnen te dringen.	Ransomware aanvallen zijn financieel aantrekkelijk voor aanvallers.	Digitale gegevens zijn niet meer beschikbaar en worden pas vrijgegeven na het betalen van losgeld (ransom). Daarnaast kunnen deze gegevens in handen komen van onbevoegden. Bij een aanval moeten dure experts worden ingeschakeld.	1. Implementatie van de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO). 2. Implementatie van SIEM (Security Information & Event Management) tot niveau "medium". Hierbij worden alle aspecten van de ICT-infrastructuur 24/7 gemonitord door een gespecialiseerde organisatie. 3. Strikt patchbeleid, zodat veiligheidsupdates direct worden geïnstalleerd. 4. Tooling die kwetsbaarheden en malware in het netwerk detecteert. 5. Personeel bewust maken van de risico's van o.a. het klikken op verdachte mails en links. 6. Een goede backup procedure en een dubbele uitvoering van serverruimtes, zodat gegevens op meerdere plekken zijn opgeslagen. 7. Aanwezigheid van een crisis response team met duidelijke procedures - op SOC-niveau. 8. Inloggen vereist tweefactor authentificatie. 9. Aangescherpt cloudbeleid incl. een checklist die moet worden ingevuld door leveranciers van cloudapplicaties. 10. D.m.v. gap-analyses wordt bepaald voor welke informatiesystemen extra beveiligingsmaatregelen benodigd zijn. 11. Segmentatie van het netwerk,	ICT Informatiebeveiliging Privacy	Informatie/ organisatorisch/ financieel	20-40% *	≥ €2.500.000 < €4.500.000	**€ 1.050.000**

			zodat de gegevens van Houten, WIL en RUD volledig van elkaar zijn gescheiden. 12. Maken van een draaiboek hoe te handelen in het geval van een Cyberaanval en 1 maal per jaar een oefening doen. 13. Afsluiten cybersecurityverzekering.					

Schimmelziekte 'essentaksterfte'. Deze agressieve ziekte tast de essen in Houten (4.000-5.000 bomen, vooral langs fietspaden) aan, waardoor zij afsterven. Vanuit de Visual Tree Assessment (VTA) blijkt dat de ziekte het laatste jaar wel lijkt te stabiliseren/verminderen.	De essentaksterfte komt door monocultuur en klimaatverandering.	Conditie en vitaliteit gaan achteruit kroongedeeltes sterven af of de boom gaat dood. Aantasting van het straatbeeld en het ecosysteem (als grotere bomen uitvallen) en waardevermindering van de bomen. De exacte waardevermindering van bomen of het gehele bomenbestand van essen kan via i-Tree worden berekend. Groen, voornamelijk bomen, is de enige asset die in waarde vermindert zonder afschrijving.	Bij vervangen van de essen die conform de VTA onveilig zijn het realiseren van een nieuwe duurzame en kwalitatief hoogwaardige beplanting conform het bomenbeleid. Voor de herplant van ca.50 bomen per jaar is ongeveer € 30.000 per jaar nodig. Het aantal te herplanten bomen is afhankelijk van de weersomstandigheden en de snelheid waarmee ziekte de essenbomen aftakelt dit wordt gecontroleerd/beoordeeld middels de VTA-controle en inventarisatie ETS.	Openbare ruimte	Overig	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	**€ 210.000**
Stormschade.	Afhankelijk van het weer.	Er waaien bomen om, eventueel met vervolgschade aan omliggende objecten. Zie de recentelijke storm van 5-7-2023 met windstoten tot wel 140 kilometer per uur. In de gemeente Haarlem was de schade enkele tonnen groot.	Jaarlijks risicobomen inventariseren en verwijderen. Na een storm: schade herstellen, bomen herplanten conform de richtlijnen van het bomenbeleid.	Openbare ruimte	Financieel/ economisch	61-80%	≥ €100.000 < €500.000	**€ 210.000**
Onevenredige stijging bijdragen gemeenschappelijke regelingen. Het risico dat deze bijdragen (minder) sterker stijgen dan de in de begrotingsrichtlijnen toegepaste indexering voor prijsontwikkeling.	De gemeenschappelijke regelingen hanteren in hun kadernota's hun eigen systematiek voor prijs- en loonontwikkeling.	Een financieel effect als gevolg van de beide toegepaste systematieken.	Bij de bespreking van de kadernota's in het algemeen bestuur is dit onderwerp van gesprek. Echter, op basis van art. 194 Gemeentewet is de gemeente verplicht om de bijdrage, op basis van de begroting van de gemeenschappelijke regeling, in haar eigen begroting te verwerken.	Regionale samenwerking	Financieel/ economisch	61 - 80%	€ 0 - € 350.000	**€ 122.500**

Geen aflossing op verstrekte leningen/ effectuering verleende garanties. Van verstrekte leningen of garanties bestaat het risico dat een organisatie niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen.	De gemeente verstrekt leningen en garanties aan diverse verenigingen, stichtingen of organisaties met een publiek belang (€ 2,9 miljoen).	Organisaties voldoen niet aan hun verplichtingen voldoen.	- Beleidsregels leningen en garanties - incidentele controle jaarverslagen van organisaties	Financieel	Financieel/ economisch	0-20%	≥ €500.000 < €1 mln	**€ 75.000**
Verschillende concrete risico's voor het groen door klimaatverandering, namelijk: meer waterplanten, meer drogere periodes en een langer groeiseizoen.	Klimaatverandering	Meer waterplanten: klachten van vissers en klachten i.v.m. beeldkwaliteit en niet kunnen varen. Meer drogere periodes: meer uitval van beplanting en meer ureninzet om water te geven. Langer groeiseizoen: meer onkruidgroei, gras groeit langer, korter plant- en snoeiseizoen.	Meer waterplanten: Locaties zoals Kooikersplas en Imkersplas, sloten op het Rond extra schonen. (2 rondes i.p.v. 1). Meer drogere periodes: meer water geven en vochtvasthoudende grond gebruiken bij aanplant. Langer groeiseizoen: eerder en later grasmaaien en onkruid wieden en -bestrijden. Meer gebruik maken van inhuur om werkzaamheden in een kortere periode af te krijgen. Algemeen: Gebruik van planten die nu nog niet inheems zijn, maar dat wel gaan worden omdat het warmer en droger wordt. Hierdoor zullen we de plantkeuzes gedeeltelijk aan moeten passen naar planten die meer tegen hitte en droogte kunnen.	Openbare ruimte	Financieel/ economisch/ gezondheid	61-80%	≥ €50.000 < €100.000	**€ 52.500**

Gelimiteerde achtervang bij het WSW voor verstrekte renteloze leningen aan woningbouwcorporaties. De zekerheidsstructuur in de volkshuisvesting is in 3 lagen verdeeld, primair het eigen vermogen van de rentederving (=omslagrente) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen van de woningcorporaties en secundair het vermogen van het WSW. De tertiaire zekerheid is de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Hierbij is 50% voor rekening van het Rijk, 25% voor de schadegemeente en 25% voor alle deelnemende gemeenten gezamenlijk. Het risico dat de gemeente Houten loopt betreft de rentederving (1,5%) op dit bedrag in verband met het verstrekken van renteloze leningen. Voor de gemeente Houten gaat het om een totaalbedrag van € 85 miljoen aan uitgezette leningen.	Door landelijke maatregelen bestaat de kans dat de financiële situatie van woningcorporaties verslechtert waardoor zij niet meer aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen.	De kans dat de gemeente een renteloze lening aan WSW moet verstrekken voor het uitgezette bedrag aan leningen aan woningbouwcorporaties. Dit kost de gemeente rente. Het risico is afhankelijk van de hoogte van de marktrente.	Geen beheersmaatregelen	Stadsvernieuwing en woningbouw	Financieel/ economisch	0-20%	≥ € 1 mln	**€ 50.000**

Datalek. Onbevoegden hebben toegang tot privacygevoelige gegevens.	1. Onvoldoende beveiliging van privacygevoelige gegevens 2. Medewerkers zijn zich onvoldoende bewust van de risico's van privacyschending.	Onbevoegden hebben toegang tot privacygevoelige gegevens. Het datalek moet worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, en bij hoog risico voor betrokkenen ook aan personen wiens gegevens gelekt zijn. De Autoriteit Persoonsgegevens kan een onderzoek instellen naar de oorzaak van het datalek.	1. D.m.v. privacy impact assessments wordt bepaald voor welke informatiesystemen extra beveiligingsmaatregelen benodigd zijn. 2. Inloggen vanuit een onbeveiligde omgeving (v.b. vanuit huis) vereist tweefactor authentificatie. 3. Ingebruikname software voor veilig mailen met interne en externe partijen. 4. Instructie/ workshops/ e-learning op het gebied van de AVG. 5. Bijwerken van het privacybeleid en implementatie van het beleid in de organisatie.	Privacy	Informatie/ organisatorisch	20-40%	€ 200.000	**€ 30.000**
Schade op wegen van dijken. Bij wegen op dijken met een waterkerende functie ontstaat regelmatig schade.	Deze schade heeft te maken met de hoeveelheid transportbewegingen en slappe bermen door onder andere de weersinvloeden. Diepe sporen langs de verharding maakt ook dat er randschade ontstaat doordat het aanvullen met menggranulaat niet is toegestaan en de financiële middelen ontoereikend zijn om de bermen op een andere manier te verharden. De ervaring leert ons dat de aanwezige vegetatie de bodemsamenhang van een dijklichaam	Mogelijk moeten juridische procedures worden gestart.	Er zijn geen beheersmaatregelen mogelijk omdat het onbeïnvloedbaar is.	Wegenbeheer	Juridisch/ aansprakelijk	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	**€ 30.000**

	positief kan beïnvloeden.							
Negatieve impact van de weersveranderingen op de beheersaspecten van wegen. Warme/droge zomers zorgen voor extra scheurvorming en/of spatten in het asfalt. In de meest extreme gevallen kan het zelfs leiden tot grondwaterdaling waarbij ongelijkmatige zetting op kan treden wat gevolgen heeft voor grote delen van de weg.	Klimaatverandering. Heeft niet alleen een impact op wegen. Flora en Fauna en huizen welke op staal gefundeerd zijn krijgen hier ook mee te maken.	Toename van de uitgaven op wegen. Proactief werkzaamheden uitvoeren is met de huidige stand der techniek (nog) niet mogelijk.	Er zijn geen beheersmaatregelen mogelijk.	Wegbeheer	Financieel/ economisch	0-20%	≥ €100.000 < €500.000	**€ 30.000**

Aantasting stabiliteit oevers. Vele kilometers oevers van watergangen die parallel lopen aan wegen zijn niet geschoeid. Afhankelijk van de grondsamenstelling, hoogte-breedte verhouding, begroeiing, drukbelasting en vochthuishouding blijven de oevers intact of bezwijken als gevolg van droogte, gravende Amerikaanse rivierkreeften en zwaarder wordend (landbouw)verkeer.	Door onder andere klimaatverandering (lange tijd droog), zwaarder wordend (landbouw)verkeer en exotische waterfauna (Amerikaanse rivierkreeft) neemt de kans dat de oevers afkalven of verzakken toe.	Afkalvende of verzakkende oevers waardoor schade ontstaat aan de naastgelegen weg.	Ernstige schade zal hersteld moeten worden of voorkomen kunnen worden door een oeverbescherming (beschoeiing). Het is moeilijk te voorspellen op welke schaal zich dit gaat voordoen en wat de herstelkosten dan zullen zijn. Om alle oevers waar dit risico zich voordoet te beschermen is een bedrag van ca. € 5 miljoen nodig.	Wegbeheer	Financieel/ economisch	20-40%	≥ €25.000 < €75.000	**€ 15.000**

Totale omvang gekwantificeerde risico's (= benodigde weerstandscapaciteit):	**€ 1.875.000**
Totaal aantal risico's:	**11**

* Als er zich een cyberaanval voor doet is de kans tussen de 20-40% aanwezig dat er een gevolgschade plaats kan vinden.

Een dergelijke actualisatie van de risico's geeft een dynamisch risicobestand. Dit leidt tot onderstaande matrix voor de gekwantificeerde risico's.

Risicomatrix:

Financiële omvang	0 - 20 %	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %
≥ € 1 mln	€ 125.000 Aantal: 1	€ 375.000 Aantal: 1	€ 625.000	€ 875.000	€ 1.125.000
≥ € 0,5 < € 1 mln	€ 75.000 Aantal: 1	€ 225.000	€ 375.000	€ 525.000	€ 675.000
≥ € 0,1 < € 0,5 mln	€ 30.000 Aantal: 2	€ 90.000 Aantal: 1	€ 150.000	€ 210.000 Aantal: 3	€ 270.000
≥ € 0,05 < € 0,1 mln	€ 7.500	€ 22.500 Aantal: 1	€ 37.500	€ 52.500 Aantal: 1	€ 67.500
< € 0,05 mln	€ 2.500	€ 7.500	€ 12.500	€ 17.500	€ 22.500

Kans

aantal gekwantificeerde risico's: 11

Toelichting bij de matrix:
Het risico wordt berekend door de gemiddelde kans dat het risico zich voordoet te vermenigvuldigen met het gemiddelde financiële effect van het risico. In de bovenstaande matrix wordt het aantal risico's weergegeven dat is gedefinieerd met dezelfde risico-score. De kleuren in de matrix zijn gerelateerd aan de risicoscore en geven de urgentie aan en de mate van bestuurlijke/ politieke relevantie. De kleuren lopen op met de urgentie op:
- groen
- geel
- oranje
- rood.

4. Conclusie Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen beoordelen we aan de hand van de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt de ratio weerstandsvermogen genoemd.
De ratio gebaseerd op de actuele informatie bij deze begroting komt uit op:

$$\text{ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{kwantificering van de risico's 2024}} = \frac{€\ 12.333.000}{€\ 1.875.000} = 6{,}6$$

De omvang van de ratio is daarmee volgens de gestelde normen uit de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen te kwalificeren als *"Uitstekend".*

In de door de raad in december 2014 vastgestelde nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen Algemene Dienst is de ondergrens voor de ratio van het weerstandsvermogen vastgesteld op 1,0 Dat betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit precies voldoende is om de risico's financieel af te dekken. Er is geen norm voor de bovengrens voorgesteld. Het gevolg hiervan is dat bij een hoge ratio van het weerstandsvermogen (veroorzaakt door een laagrisicoprofiel) meer middelen beschikbaar blijven binnen de eigen vermogenspositie van de gemeente voor onvoorziene uitgaven.

5. Geprognosticeerde balansen 2023-2027 inclusief balans 2022 conform Jaarrekening 2022

bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	Passiva	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Vaste activa							**Vaste passiva**						
Materiële vaste activa	116.854	115.725	115.725	115.725	115.725	115.725	Voorzieningen	13.318	13.099	11.508	11.198	10.263	9.058
Immateriële vaste activa	2.877	2.866	2.856	3	3	3	Eigen vermogen	54.855	50.645	45.548	46.441	46.766	46.724
Financiële vaste activa	2.492	2...252	2..007	1.758	1.587	1.413	Vaste schulden rentetypische looptijd > 1 jaar	49.880	45.209	55.557	50.492	50.445	50.879
Totale vaste activa	**122.223**	**120.843**	**120.588**	**117.486**	**117.315**	**117.141**	**Totale vaste passiva**	**125.368**	**108.953**	**112.613**	**108.131**	**107.474**	**106.661**
Vlottende activa							**Vlottende passiva**						
Voorraden	5..748	384	21	21	21	21	Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	7.458	7.458	7.458	7.458	7.458	7.458
Vorderingen	10.964	10.964	10.964	10.964	10.964	10.964	Liquide middelen	9.224	11.580	7.302	8.682	9.168	9.807
Liquide middelen	0	0	0	0	0	0	Overlopende passiva	8.933	8.933	8.933	8.933	8.933	8.933
Overlopende activa	4.733	4.733	4.733	4.733	4.733	4.733							
Totale vlottende activa	**21..445**	**16.081**	**15.718**	**15.718**	**15.718**	**15.718**	**Totale vlottende passiva**	**25.615**	**27.971**	**23.693**	**25.073**	**25.559**	**26.198**
Balanstotaal activa	**143..668**	**136.924**	**136..306**	**133.204**	**133.033**	**132.859**	**Balanstotaal passiva**	**143.668**	**136.924**	**136.306**	**133.204**	**133.033**	**132.859**

6. Financiële kerngetallen

	Signaalwaarden kengetallen		
Kengetallen	**Categorie A**	**Categorie B**	**Categorie C**
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Begroting 2022	Verloop van de kengetallen											
Kengetallen	**Jaarverslag 2022**		**Raming 2023**		**Raming 2024**		**Raming 2025**		**Raming 2026**		**Raming 2027**	
Netto schuldquote	43%		42%		43%		46%		49%		52%	
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42%		40%		42%		44%		48%		51%	
Solvabiliteitsratio	38%		37%		33%		35%		35%		35%	
Structurele Exploitatieruimte	4,6%		3,3%		0,4%		-2,6%		-9,0%		-9,7%	
Grondexploitatie	4%		0%		0%		0%		0%		0%	
Belasting capaciteit	95%		95%		100%		nog niet bekend		nog niet bekend		nog niet bekend	

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Grondexploitatie
Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.

Paragraaf Grondbeleid

1. Grondbeleid en ruimtelijke agenda

De regionale druk op de woningmarkt is hoog. Het gaat hierbij niet alleen om aantallen, maar vooral over ‘passende’ woningen. Er is een groot tekort aan woningen voor ouderen, starters en specifieke woningen voor bewoners met een zorgvraag. De opgave als totaal die voor ons ligt tot 2040, is om 4.750 woningen toe te voegen. Dat is toename van circa 25% van de bestaande woningvoorraad.
De ambitie van de gemeente Houten voor het toevoegen van woningen is vastgelegd in de Woonvisie 2021-2030. Naast meer diversiteit in het woningaanbod is het doel om meer sociale huurwoningen te bouwen. Intensieve samenwerking met Viveste is hierbij noodzakelijk om het percentage huurwoningen in Houten de komende jaren te laten stijgen.

Stand van zaken
In de paragraaf hieronder wordt ingegaan op de stand van de totale grondexploitatie. Daarna wordt specifiek ingegaan op het risicoprofiel van de grondexploitatie en de beschikbare risicobuffer. Hierbij wordt uitgegaan van de stand van maart 2023. Als vergelijk zijn deze cijfers afgezet tegen de situatie van het jaar daarvoor (2022).

Grondexploitatie
Het saldo van de GREX bedraagt 0,8 miljoen per maart 2023. De totale investeringen inclusief kostenstijging en rente voor de resterende looptijd van de grondexploitatie bedragen € 30,2 miljoen. De totale opbrengsten die in de periode nog moeten worden gegenereerd bedragen € 36,7 miljoen. Op eindwaarde bedraagt het positieve resultaat (afgerond) € 3,6 miljoen Dit saldo fluctueert op basis van de herziening van de grondexploitatie. In de tabel hieronder is het bovenstaande schematisch weergegeven.

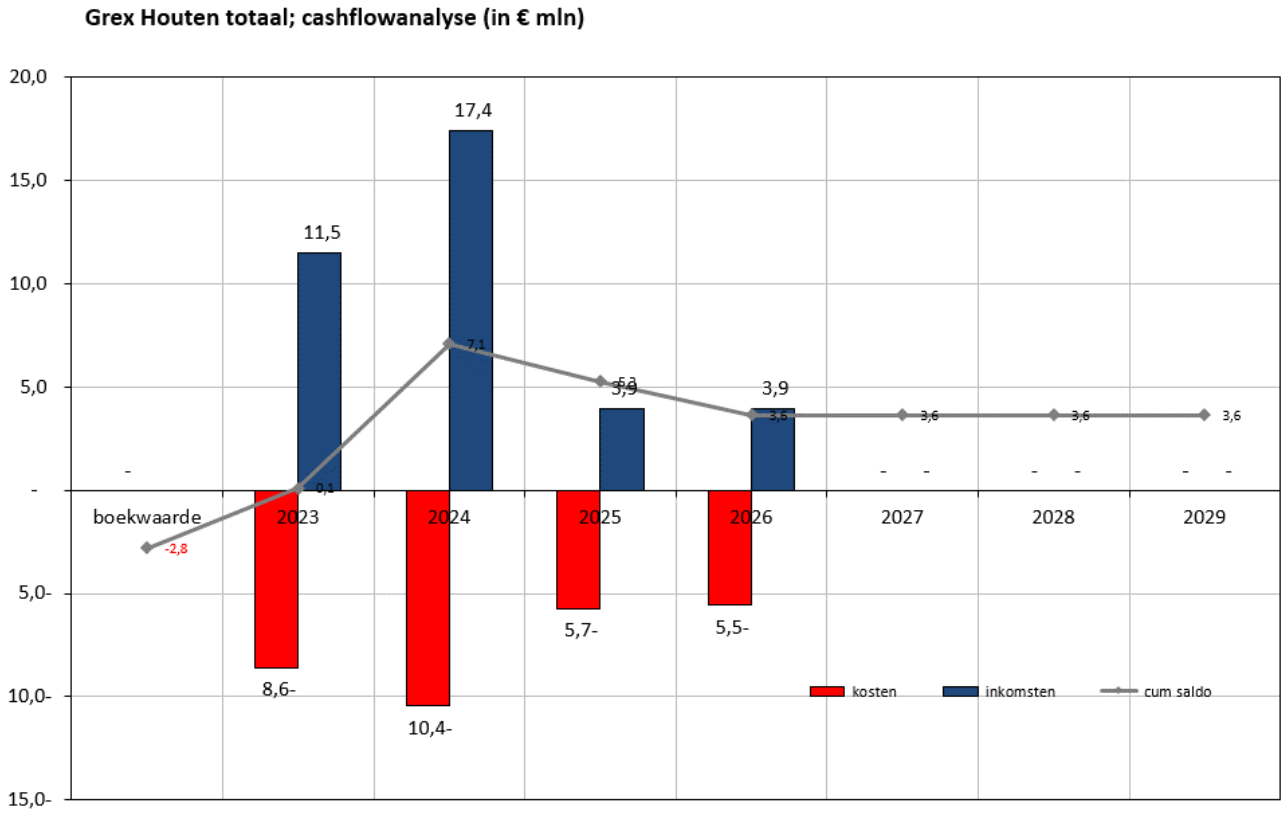

2. Risicoprofiel en risicobuffer

Ontwikkeling risicoprofiel
Het totale risicoprofiel van € 1,9 miljoen is gedaald naar € 1,7 miljoen. Deze mutatie betreft voornamelijk afnemende risico's in relatie tot lagere kosten en verkoopopbrengsten en in de huidige woningmarkt en de voortgang van Vinex.

Opbouw risicobuffer
De beschikbare weerstandscapaciteit om de risico's in de grondexploitaties af te dekken (hierna: risicobuffer) bestaat uit de post weerstandsvermogen binnen de grondexploitatie, het volkshuisvestingsfonds, het concern weerstandsvermogen grondexploitatie en het saldo van de grondexploitatie.

Ontwikkeling risicobuffer
De mutatie in de risicobuffer van € 11,2 miljoen naar € 5,0 miljoen is het gevolg van de verwerking van het raadsbesluit "Blijven bouwen vertragen voorkomen" € 0,18 miljoen, Uitvoering collegeprogramma Bouwen voor Houten € 1,95 miljoen, Reserveren gemeentelijke bijdrage MIRT € 3,75 miljoen en de verliesneming grex 2022 € 0,19 miljoen en afname van het saldo met € 0,13 miljoen. Deze ontwikkeling is in de jaarrekening 2022 verder toegelicht.

In onderstaande tabellen wordt de stand weergegeven van de grondexploitatie, het risicoprofiel en de risicobuffer per maart 2023. Deze cijfers zijn afgezet tegen de situatie van 2022 De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitaties is groot genoeg om de risico's, op basis van de huidige inzichten, gedurende de looptijd van de grondexploitatie op te kunnen vangen.

Tabel 1 risico's grondexploitatie

Risico	Herziening GREX Maart 2022	Herziening GREX Maart 2023
2022	-1.870.000	
2023		-1.658.400
Totaal	**-1.870.000**	**-1.658.400**

Tabel 2 Risicobuffer

Dekking	Herziening Grex Maart 2022	Herziening Grex Maart 2023
WSTV binnen GREX (onvoorzien)	650.000	650.000
VH-fonds (nog inzetbaar)	1.319.500	1.319.500
Concern Weerstandvermogen GREX	8.272.780	2.205.705
Saldo GREX na (tussentijdse) winstneming	962.112	826.029
Totaal	**11.204.392**	**5.001.234**

Tabel 3: Ratiotabel

Stavaza	A. Saldo GREX	B. Risico-inventarisatie	C. Benodigde WSV op basis van HIFLO-norm	D. Risicobuffer c/.q. beschikbare weerstand capaciteit	D:C Ratio WSV op basis van HIFLO		D:B Ratio WSV op basis van risico inventarisatie
maart 2022	-4,0 mln	-1,9 mln	4,2 mln	11,2 mln	uitstekend	2,7	uitstekend 6,0
maart 2023	-3,6 mln	-1,7 mln	2.6 mln	5.0 mln	ruim voldoende	1,7	uitstekend 2,9

Conform de nota 'risicomanagement en weerstandsvermogen grondexploitaties' wordt gestreefd naar een ratio weerstandsvermogen grondexploitatie van 1,0. Met een bandbreedte tussen 0,8 en 1,2.
Op basis van de herziening uit maart dit jaar is, op grond van de H'IFLO-norm, de ratio 1,7 - ruim voldoende en gerelateerd aan de risico-inventarisatie is de ratio 2,9 – uitstekend.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2024
In de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen in de begroting worden de uitgangspunten voor het onderhoud en de vervanging van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen weergegeven. Deze uitgangspunten liggen vast in de beleids- en onderhoudsplannen die voor de verschillende onderdelen zijn opgesteld.
Hieronder worden per onderdeel de verschillende plannen weergegeven en daarnaast op hoofdlijnen de werkzaamheden die voor 2024 gepland zijn.

	Onderdeel openbare ruimte	Beleids- en beheerplan	Vast-gesteld	Plan actualisering	Dekking vanuit programma en/of voorziening	
1	Bovengrondse Infrastructuur: weginrichting, overige bovengrondse infrastructuur, groen & water	Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte Startnotitie groot onderhoud en vervanging 2014-2054 Kaders vervolgtraject programma-BOR Beleidsnota bomen Klimaatadaptatieplan Houten 2022-2027 Meerjaren Onderhoudsplan gemeente Houten (MJOP) 2024-2028	Jan-2013 Dec-2014 Jun-2015 Sept-2017 Dec-2021 2023	**2023** **2026 (in nota kapitaal goeder en)** **2027** **2024**	Bereikbaar, bestemmingsreserve BOR	**Openbare Ruimte**
2	Ondergrondse infrastructuur (*inclusief riolering*)	Water- en rioleringsplan 2024-2027 (+ Klimaatadaptatieplan Houten 2022-2027)	Dec-2023 Dec-2021	**2027** **2027**	Duurzaam, bestemmingsreserve BOR, bestemmingsreserve Riolering	
3	Kunstobjecten	Notitie beleid, beheer en onderhoud kunstwerken in de openbare ruimte 2020-2025 Beleidsregels kunst in de openbare ruimte Onderhoudsplan voor jaarlijks onderhoud	Sep-2020 Sept 2020 Najaar 2023	**2025** **2025**	Samenleving, bestemmingsreserve Kunstobjecten	
4	Onderwijsaccommodaties	Het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs Houten 2016-2020. Meerjaren Onderhoudsplan (MOP)	Apr-2016 Apr-2016	**2021** **2021**	Samenleving, Voorziening huisvesting onderwijs	**Gemeentelijke gebouwen**
5	Gemeentelijk Vastgoed	Meerjarenonderhouds-plannen en vervangings-investeringen gemeentelijke accommodaties	Dec-2020	**2025**	Alle programma's en bijbehorende onderhoudsvoorzieningen	

Duurzaamheid
Onder andere via haar kapitaalgoederen kan de gemeente invulling geven aan de eigen voorbeeldfunctie op duurzaamheid. Binnen het Programma Duurzaam Houten wordt hierop specifiek ingezet met de Verduurzaming van het gemeentelijk Vastgoed en de Impuls Circulair Inkopen (zie deelprogramma Duurzaamheid & energietransitie). Veelal worden natuurlijke momenten benut voor verduurzaming.

2. Openbare Ruimte
Onderdeel 1: Bovengrondse Infrastructuur (wegen, wegmeubilair, civieltechnische kunstwerken, speeltoestellen en groenvoorzieningen (incl. boombeheer)

Bestaande kader

Beeldkwaliteitskader
Vanaf 2013 is het Beeldkwaliteitskader Openbare Ruimte van kracht.
Samengevat worden de volgende typen areaal, locaties en bijbehorende kwaliteitsnormen gehanteerd:

	Centrum	Wonen	Bedrijven	Buitengebied	Groenzones
Percentage areaal dat moet voldoen aan niveau →	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%
1. Groen					
2. Verharding hoofdroutes asfalt					
3. Verharding overige wegen					
4. Meubilair					
5. Bebording/bewegwijzering					
6. Openbare verlichting/VRI's					
7. Speeltoestellen					
8. Civieltechnische kunstwerken					
9. Reiniging					

A	Mooi en comfortabel
B	Functioneel
C	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder; alleen mogelijk als voldaan wordt aan wettelijke eisen, veiligheid en functionaliteit
D	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, mogelijke juridische aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid

Stand van zaken en planning

Meerjarenonderhoudsplan (MJOP)
In januari 2023 is het "Meerjaren Onderhoudsplan gemeente Houten MJOP) 2023-2027" voor de openbare ruimte door de raad vastgesteld. Dit plan geeft op objectniveau voor de komende 5 jaar (met jaarplannen) aan wanneer groot onderhoud en vervanging (GO+V) nodig is van wegen (en bermen), civieltechnische kunstwerken, verkeersregelinstallaties, bomen, plantsoenen, grasvelden, speeltoestellen en straatmeubilair.
Elk jaar wordt het MJOP door het college geactualiseerd en wordt een nieuwe jaarschijf toegevoegd

Civieltechnische kunstwerken
In de gemeente liggen 105 fiets/voetbruggen, 81 verkeersbruggen, 389 duikers, 32 tunnels, 30 steigers en 190 ander civieltechnische kunstwerken. De afgelopen 10 jaar is met groot onderhoud en vervanging de kwaliteit van de houten en betonnen bruggen sterk verbeterd. Bij een klein deel van de houten bruggen moet dit de komende jaren nog gebeuren.

In 2024 worden drie bruggen (Kluutweide, Appelgaarde/Troubadoursborch en Mispelgaarde) geheel vervangen evenals een steiger aan de Snoeksloot en een deel van de beschoeiing. De totale kosten hiervan zijn €245.000.
Jaarlijks wordt 1/3 deel van de civieltechnische kunstwerken gereinigd. Dit komt enerzijds de beeldkwaliteit ten goede, anderzijds is het belangrijk om kleine gebreken zichtbaar te maken en houtrot te voorkomen.

Elk voorjaar worden alle bruggen, tunnels en steigers geïnspecteerd door de eigen dienst. Elke 5 à 6 jaar doet een extern technisch bureau dit. Daar waar nodig wordt direct ingegrepen en overige reparaties worden hetzelfde jaar nog uitgevoerd. Bij civieltechnische kunstwerken is het in het kader van de veiligheid van groot belang om de kwaliteit jaarlijks door middel van inspecties te monitoren en de technische staat op orde te houden.

Verhardingen
De gemeente Houten heeft 1 miljoen m2 asfaltverharding, 1,8 miljoen m2 elementenverharding en 67.000 m2 halfverharding. Een flink percentage (13,6%) van de verharding heeft helaas een slechte D-kwaliteit die formeel wettelijk niet toelaatbaar is. De komende jaren wordt getracht dit percentage tot een minimum terug te brengen.
Naar verwachting wordt er in 2024 op circa 15.000 m2 onderhoud gepleegd aan elementenverharding (zoveel mogelijk buurtgewijs).

Na de vaststelling van het MJOP in januari 2023 is een aanbesteding gestart voor de werkzaamheden aan asfaltverharding. Door de grote omvang van deze werkzaamheden moet er Europees aanbesteed worden. Het bestek schrijven en het aanbestedingsproces hebben veel tijd in beslag genomen. De uitvoering kan daarom pas in het laatste kwartaal van 2023 starten. Dit betekent dat de projecten die in 2023 in het MJOP staan, niet allemaal in 2023 uitgevoerd kunnen worden en grotendeels doorgeschoven worden naar 2024. Grote asfaltprojecten die in het kader van de jaarschijf 2024 worden opgepakt zijn de Rondweg (tussen Oostrumsdijkje en de Koppeling), Kanaaldijk Oost, Hoofdveste en het Imkerspad.

In totaal wordt er t.b.v. de asfalt-, elementen- en halfverharding in de gemeente in 2024 voor €1.415.000 besteed aan groot onderhoud en vervanging (excl. de projecten die overlopen van 2023) en voor € 285.000 aan regulier onderhoud.

Verlichting en verkeersregelinstallaties
Per 1-7-2022 is er een lang meerjarig contract voor het onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting afgesloten met een voor Houten nieuw bedrijf. De insteek van dit contract is onder andere dat er binnen 3 jaar overal energiezuinige ledverlichting is.
Gelet op de leeftijd van de Verkeersregelautomaten (VRA's) is volledige vervanging nodig wat in 2024 zal worden afgerond. Overal komen intelligente iVRA's met extra functionaliteit voor Smart Mobility toepassingen.

Groen
Het beheer van grasvelden, bomen en (bos)plantsoenen bestaat voornamelijk uit regulier onderhoud (in 2024 is hiermee € 1.583.000 gemoeid). Er is in 2024 voor in totaal aan
€ 245.000 GO+V nodig aan bomen en een aantal beplantingsvakken met bosplantsoen. Dit laatste vooral in Houten Noord, waar de beplanting al gauw 30 jaar oud is. In de jongere wijken van Houten is deze veroudering een toenemend knelpunt. Veel soorten cultuurbeplanting zijn na 30 jaar uitgegroeid en echt op. Daarnaast zijn er dan diverse vakken overgenomen door een dominante soort. Dit leidt tot een monotone situatie met weinig biodiversiteit en een geringe beeldkwaliteit. Jaarlijks wordt rekening gehouden met ongeveer 10 vakken die daarom omgevormd moeten worden. In totaal gaat het daarbij om ca 6.000 m2 per jaar.
De Beleidsnota Bomen 2017-2020 is leidend voor de beheerstrategie van het bomenbestand. Het hoofddoel is het huidige groene karakter te waarborgen en daar waar mogelijk te versterken. Zoals ook in de afgelopen jaren is gebeurd, zullen de essenlanen met een toekomstverwachting van minder dan 5 jaar vervangen worden om een grote kaalslag in de toekomst te voorkomen. Dit betreft thans circa 50 bomen per jaar.

Onderdeel 2: Ondergrondse infrastructuur (riolen, gemalen, drainage en randvoorzieningen + oppervlaktewater- en waterbodembeheer)
Kader
In het Water en Rioleringsplan (WRP) 2024-2027 is weergegeven hoe de gemeente haar stedelijke watertaken uitvoert. De stedelijke watertaken omvatten het grond-, oppervlakte-, hemel- en afvalwaterbeheer. Voor het bekostigen van de stedelijke watertaken heft de gemeente rioolrecht.

Op grond van de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn er voor de financiële afwikkeling naast een Voorziening Egalisatie tarieven rioolheffing nog twee andere voorzieningen en één reserve nodig.

a. Voor de risicoafdekking in het stedelijke (afval)waterbeheer is de Spaarvoorziening voor vervanging en risicoafdekking riolering met een omvang van € 1.000.000 ingesteld. Dit is ongeveer 0,6% van de totale waarde van het rioleringsstelsel.
b. Voor waterbodembeheer is de Spaarvoorziening waterbodembeheer (conform BBV art. 44 1d ingesteld waarin gespaard wordt voor de kosten van baggerwerkzaamheden die planmatig om de

circa 12 jaar plaatsvinden. De jaarlijkse storting in deze voorziening is vanaf 2024 naar verwachting € 312.000.

c. Efficiency- en aanbestedingsvoordelen worden afgewikkeld in de Bestemmingsreserve efficiency resultaten en aanbestedingsvoordelen. De raad beslist over de inzet van de middelen in deze reserve.

De periodieke herziening van het WRP is het moment waarop de raad beslist wat de werkelijke en benodigde stand van de reserves en voorzieningen moet zijn. De raad bepaalt dan ook de hoogte van de rioolheffing voor de nieuwe periode.

Stand van zaken en planning
Het rioleringsstelsel verkeert in een goede staat. Naast het reguliere beheer van het rioleringsstelsel vergt in 2024 vooral het voorkomen van waterschade en overlast door extreme buien en het baggeren van watergangen de nodige aandacht.

Belangrijke projecten in 2024 zijn:
- Vervanging van 8 rioolgemalen.
- Aanpakken risicolocaties voor wateroverlast in overleg met bewoners en bedrijven (in het kader van de klimaatadaptatie).
- Uitvoering van gemeentelijke projecten om te ontstenen/vergroenen en af te koppelen.
- Stimuleren van het ontstenen en vergroenen van tuinen, het afkoppelen van verharding en de aanleg van groene daken.
- Baggeren van watergangen.
- Samen met de partners van het Netwerk Water en Klimaat werken aan klimaatadaptatie en een doelmatig en duurzaam beheer in de afvalwaterketen.

Ontwikkelingen
Door de kostenstijgingen van de afgelopen jaren (energie, arbeidskosten, rente en materialen) vallen de kosten van regulier onderhoud en projecten ca. 18% hoger uit dan in de afgelopen paar jaar. Met deze onvermijdbare kostenstijging hebben alle gemeenten te maken. De hogere kosten hebben uiteraard een verhogend effect op het tarief van de rioolheffing. In het op te stellen WRP 2024-2027 wordt dit verder uitgewerkt.

Onderdeel 3: Kunstobjecten in het openbare gebied
Elk jaar in september vindt een schouw plaats van de ruim 50 kunstobjecten voor het bepalen van het benodigde klein onderhoud (één- of tweejarig) en groot onderhoud. Er is een regulier budget voor het verzorgen en onderhouden van de kunstwerken. Dit is toereikend. In 2022 is een classificatie-onderzoek uitgevoerd om duidelijkheid te krijgen over de invulling en omvang van de kerncollectie van de gemeente en de staat van onderhoud. Op basis van dit onderzoek is de lijst met kunstobjecten geüpdatet. Er is een kwaliteitsniveau vastgesteld voor nieuw te realiseren kunst. Op dit niveau wordt de kunst ook onderhouden.
In 2023 is een plan gemaakt om gefaseerd planmatig groot onderhoud en vervanging uit te voeren m.b.t. zwaar beschadigde of gestolen kunstwerken. De uitvoering hiervan zal in 2024 worden afgerond en hiermee zijn alle kunstwerken dan hersteld. De kosten van dit herstel worden bekostigd uit de bestemmingsreserve Kunstobjecten.

3. Gemeentelijke gebouwen
Onderdeel 4: Onderwijshuisvesting

Belangrijke ontwikkelingen
Het streven is vanaf 2024 een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) in werking te laten treden. Voor het opstellen van het huisvestingsplan is een externe partij aangetrokken. Het huisvestingsplan geeft inzicht in de visie, het beleid en de knelpunten en oplossingsrichtingen voor de onderwijshuisvestingsproblematiek in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Zowel het onderwijs als de gemeente zien zich geconfronteerd met op enig moment afnemende leerlingaantallen, verouderde gebouwen alsmede verandering in wetgeving. Aspecten als duurzaamheid, multifunctionaliteit, toegankelijkheid en bereikbaarheid en inclusief onderwijs spelen een belangrijke rol.

Met het oog op de wettelijk vastgelegde gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting en de noodzaak van een lange termijnvisie zorgt het huisvestingsplan voor:

- een duidelijke visie en een beleidsmatig kader voor huisvesting van onderwijsvoorzieningen in de gemeente Houten;
- zicht op de beschikbare voorzieningen en de omvang van de noodzakelijke huisvestingsvoorzieningen voor onderwijs vanaf 2024.

Het huisvestingsplan besteedt aandacht aan:

- de huidige en toekomstige positie van de onderwijsinstellingen (zowel kwalitatief als kwantitatief).
- de knelpunten op korte, middellange en lange termijn.
- de uitgangspunten voor het huisvestings- en accommodatiebeleid.
- een toekomstscenario op basis van inventarisatie, knelpuntenanalyse en beleidsvoorkeuren.
- een toetsingskader voor de beoordeling van investeringsaanvragen voor onderwijs.
- financiële meerjaren-ontwikkeling van de huisvesting.

In het IHP is tevens aandacht voor de meerjarenonderhoudsplanning van de gemeentelijke onderwijsgebouwen MFA Limes en de schoolwoningen Plantagepolder.

Stand van zaken
Het IHP treedt vanaf 2024 in werking.

Planning
Vaststelling aanvang 2024

Onderdeel 5: Gemeentelijk vastgoed
Kader
Op dit moment wordt met een meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP) voor alle gemeentelijke gebouwen gewerkt die in 2020 voor het laatst is vernieuwd. Daarin is vastgelegd dat de gebouwen op onderhoud conditieniveau 3 worden gehouden. Met de beschikbare financiële middelen kunnen alle gemeentelijke gebouwen op het afgesproken conditieniveau 3 worden gehouden. Om dit te bereiken wordt elk jaar het onderhoudsprogramma geactualiseerd en aangepast om deze doelstelling vast te houden. Conditieniveau 3 is een ‘sober doch doelmatig’ onderhoudskwaliteitsniveau, waarbij risico’s op storingen en defecten acceptabel zijn.

In juli 2023 is door de raad de Visie op vastgoed vastgesteld. In deze visie is onze werkwijze weergegeven en is ook opgenomen dat we op gebied van onderhoud nader beleid willen vaststellen, Deze wordt in het najaar van 2023 opgesteld en daarna met de raad gedeeld. In 2024 wordt een nieuwe nulmeting uitgevoerd, om vanaf 2025 weer met een nieuw MJOP te kunnen gaan werken. De balans wordt dan weer opgemaakt en dan wordt weer opnieuw bepaald in hoeverre de beschikbare middelen de kosten afdekken de komende jaren.

We maken voor het gemeentelijk vastgoed onderscheid in gebouw categorieën. Deze hebben we afgestemd op een landelijk gebruikelijke systematiek om ons ook goed te kunnen vergelijken met andere gemeenten. De gemeentelijke vastgoedportefeuille bestaat uit circa 90 objecten en ongeveer 100.000 m2 BVO (bruto vloeroppervlak). Verdeeld over de categorieën geeft dit het volgende beeld:

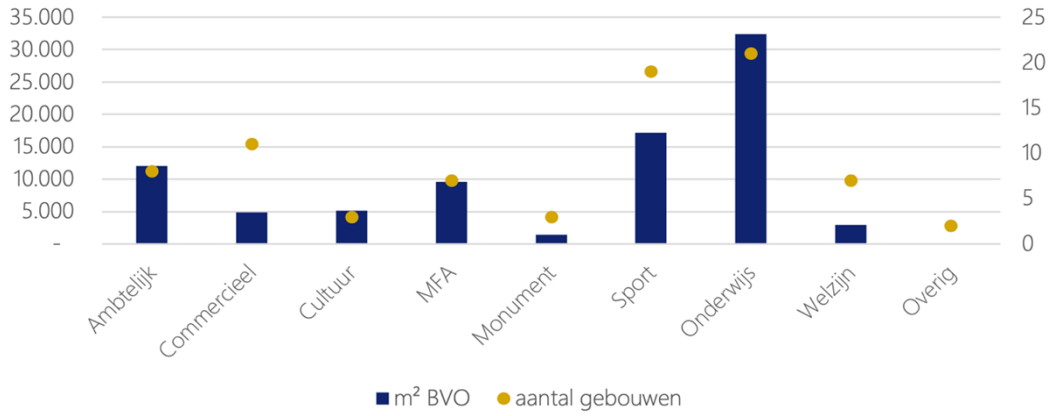

Stand van zaken
De gemeentelijke gebouwen verkeren in de afgesproken conditiescore 3, aan deze lijn wordt vastgehouden en in 2024 met een nieuwe nulmeting (inspecties van onze gebouwen) ook weer getoetst. We verwachten daarbij wel dat de forse prijsstijgingen van afgelopen twee jaar zorgen voor een grote uitdaging om binnen de huidige middelen aan deze kwaliteitseis te blijven voldoen. Zodra dit goed in beeld is gebracht, zal de raad hierover worden geïnformeerd om te bezien welke maatregelen we hiervoor kunnen nemen.

Belangrijke ontwikkelingen
In 2023 is een traject opgestart om een vervolg te geven op diverse verduurzamingsacties die in het verleden zijn uitgevoerd. Dit zal in het najaar leiden tot een 'routekaart' om in beeld te krijgen wat het betekent de komende jaren om aan de Houtense verduurzamingsambitie te kunnen voldoen. Deze routekaart wordt in Q4 van 2023 aan de raad aangeboden.

Ondertussen is gezocht naar hoe ook versneld al acties kunnen worden gepleegd om panden te verduurzamen met bestaande middelen, om hiermee ook de energielast voor onze gebruikers te verlichten. De raad heeft in november 2022 met motie 095 hier ook op aangedrongen. Onder andere is een aanbesteding voor zonnepanelen opgestart en zal in 2024 vele daken van zonnepanelen worden voorzien, conform ook in het coalitieakkoord al is aangekondigd.

Planning
Het MJOP gemeentelijke gebouwen wordt continue geactualiseerd op basis van onze onderhoudswerkzaamheden. In het najaar stellen we een jaarplan voor het komende jaar op. Dus ook voor 2024 is in januari 2024 een jaarplan beschikbaar dat is afgestemd met huurders en passend is op de financiële middelen.

De mate van onderhoud bepaalt de kwaliteit en de levensduur van de kapitaalgoederen. Onderscheid wordt gemaakt tussen aan de ene kant de reguliere beheer-/exploitatiekosten en aan de andere kant de kosten van groot onderhoud en vervanging.

Hieronder volgt een tabel met de omvang van het onderhoud kapitaalgoederen, onderverdeeld in regulier en groot onderhoud (incl. vervanging).

Begroting 2024				
Regulier onderhoud (O) en groot onderhoud (GO) kapitaalgoederen	Onderhoud	Groot onderhoud	Totaal	O:GO
Bovengrondse infrastructuur	3.553	1.307	4.860	73 : 27
Gemeentelijk vastgoed	413	80	493	84 : 16
Kunstobjecten	20	0	20	100 : 0
Ondergrondse infrastructuur	1.121	10	1.131	99 : 1
Onderwijsaccomodaties	32	0	32	100 : 0
Overig	99	0	99	100 : 0
Totaal	5.239	1.397	6.636	79 : 21

Paragraaf Financiering

1. Inleiding
De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft een kader voor het (financierings-) risicomanagement. Het betreft het raamwerk voor het financieringsbeleid. Dit is verder uitgewerkt in de gemeentelijke Regeling treasury. Deze regeling geeft een uiteenzetting van de kaders, waarbinnen het treasurybeleid van de gemeente Houten wordt vormgegeven en de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie worden beschreven.
Daarnaast zijn er beleidsregels met betrekking tot het verstrekken van geldleningen en garanties. Deze beleidsregels bieden toetsingskaders c.q. spelregels voor het beoordelen van lening- en garantieaanvragen.

2. Ontwikkelingen
De door BNG gehanteerde basisrente wordt voor Houten al jaren gebaseerd op Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken). Europese regelgeving vereist van basisrentes dat ze robuust en betrouwbaar zijn. Nieuwe regels bepalen dat basisrentes meer op basis van transacties moeten worden berekend en minder op basis van inschattingen van banken om de objectiviteit te vergroten. ECB (Europese centrale bank) heeft als alternatief voor Euribor de basisrente €STR (Ester) geïntroduceerd die aan deze regelgeving voldoet. Doordat de nieuwe basisrente €STR op een andere wijze wordt berekend, zal deze naar verwachting niet helemaal gelijk zijn aan de bestaande basisrente. In de markt worden momenteel methoden en standaarden ontwikkeld om de nieuwe basisrente zo veel als mogelijk gelijk te stellen aan de bestaande basisrente om schommelingen te beperken.

3. Rentevisie
Voor de financieringsbehoefte (korte en lange termijn) is een visie op de rente-ontwikkeling onontbeerlijk. Daarom wordt gebruik gemaakt van diverse renteverwachtingen van kredietwaardige instellingen. Op basis daarvan wordt de gemeentelijke rentevisie geformuleerd.
De FED (de centrale bank van de Verenigde Staten van Amerika) heeft de beleidsrente medio 2023 bepaald tussen de 5,25% tot 5,50% (medio 2022 1,5%-1,75%). Doel hiervan is o.a. om de hoge inflatie te beteugelen. De rente van de ECB (Europese centrale bank) is medio 2023 3,75%.
De 10-jaars swaprente, de maatstaf voor de kapitaalmarktrente steeg van 1,68% medio 2022 naar 3,05% medio 2023. De 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate; het rentetarief voor leningen tussen de Europese banken) steeg van 0,24% medio 2022 naar 3,72% medio 2023. Voor medio 2022 is de verwachting, dat de 10-jaars swaprente in de eurozone zich rond de 2,93% zal bewegen. De kortetermijnrente zal gemiddeld uitkomen op 3,54%.

4. Renterisico
Voor het renterisico gelden er twee normen namelijk de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Er dient binnen deze normen geopereerd te worden.

Renterisiconorm (lang)
Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten in geval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. Deze norm is op 20% van de lastenkant van de begroting gesteld en wordt afgezet tegen de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen.

bedragen x € 1.000

Renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
Stand van het begrotingstotaal	155.796	138.149	135.715	131.097
Renterisiconorm 20% van de begroting	31.159	27.630	27.143	26.219
Renterisico op de vaste schuld	4.671	4.671	4.671	4.671
Ruimte onder risiconorm	**26.488**	**22.959**	**22.472**	**21.548**

Uit bovenstaande tabel blijkt dat wij meerjarig onder de norm uitkomen.

Kasgeldlimiet (kort)
Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage (8,5%) berekend over de lastenkant van de begroting. Zodra de kortlopende financiering (kasgeldleningen) drie kwartalen boven dit bedrag uitkomt, is de gemeente verplicht over te gaan tot consolidatie. De kortlopende schuld moet dan omgezet worden in een langlopende geldlening.

Voor 2024 zit onze kasgeldlimiet op bijna € 13,25 miljoen. Het verwachte financieringstekort bedraagt begin echter 2024 € 16 miljoen en loopt op gedurende het jaar. Dit tekort wordt veroorzaakt door aflossingen op leningen en openstaande kredieten. Gezien de verwachte overschrijding op de kasgeldlimiet, wordt eind 2023 een plan gemaakt om gedeeltelijk te consolideren.

5. Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
De liquiditeitenplanning voor 2024 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Liquiditeitenplanning	2024
Stand liquiditeiten 1/1	-16.022
Saldo exploitatie	7.830
Saldo investeringen	-22.052
Saldo grondexploitatie	8.643
Saldo financiële activiteiten	-5.613
Stand liquiditeiten 31/12	-27.213

In 2024 stijgt de financieringsbehoefte van € 16,0 miljoen begin 2024 tot naar verwachting € 27,2 miljoen eind 2024. De belangrijkste reden hiervoor zijn verschuiving in opbrengsten grondexploitaties en kredieten voor renovatie van scholen.

Bij de meerjarige financieringsbehoefte is rekening gehouden met de in de begroting opgenomen investerings- en bestedingsplannen, alsmede met de geraamde inzet van voorzieningen. Daarnaast is vanwege het ontbreken van een meerjareninvesteringsprogramma, vanaf 2024 een aanname hieromtrent gedaan. Hieruit volgt het volgende beeld voor de meerjarige financieringsbehoefte.

Grafiek: meerjarige financieringsbehoefte en verloop leningenportefeuille

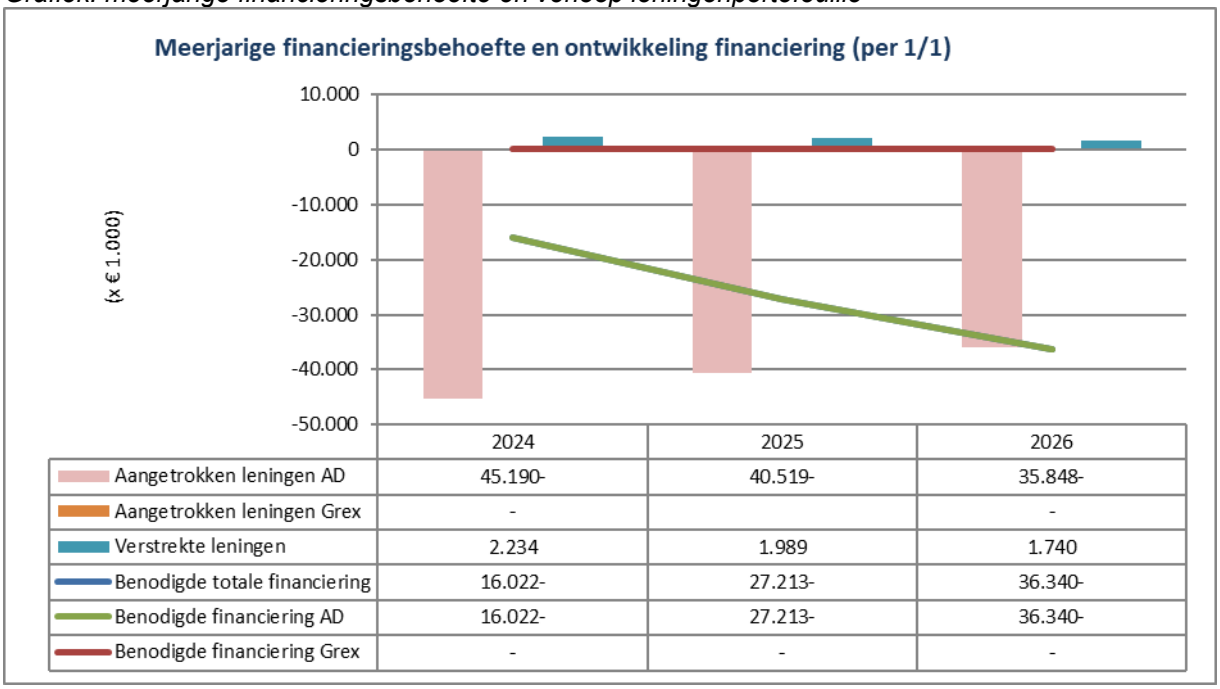

In bovenstaande grafiek stijgt de financieringsbehoefte vanuit de Algemene Dienst meerjarig naar ruim € 36 miljoen, terwijl de financieringsbehoefte vanuit de grondexploitaties op termijn verdwijnt. De stijgende financieringsbehoefte wordt verklaard door aflossingen op bestaande leningen, kredieten voor renovatie van scholen en stijgende kosten op sociaal domein.

6. Rentetoerekening
Vanaf 2017 moet de 'reële' (omslag)rente in de begroting worden verwerkt. Middels onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Bedragen x € 1.000

	Renteschema	2024	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.448.652
b.	De externe rentebaten		-28.778
	Totaal door te rekenen externe rente		1.419.874
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moeten worden toegerekend		
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	28.778	
			28.778
d1.	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		0
	De aan de taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		1.448.652
e.	*De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)*		1.233.935
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**		**-214.717**

Op basis van bovenstaand overzicht, is de voorcalculatorische omslagrente in de begroting 2024 berekend op 1,0%. Dit percentage is ongewijzigd ten opzichte van de omslagrente in 2023. Deze rente wordt toegepast aan de uitgaven- en inkomstenkant van de begroting.

7. Wet schatkistbankieren
Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren in werking getreden. Op grond van deze regeling dienen decentrale overheden eventuele overtollige geldmiddelen in 's Rijks Schatkist aan te houden, dit met uitzondering van een zeker drempelbedrag. Voor Houten ligt de drempelwaarde in 2024 rond de € 2,7 miljoen. Omdat de gemeente voornamelijk aan de opnemende kant zit, wordt een situatie van overtollige middelen niet verwacht.

8. Wet houdbare overheidsfinanciën (wet Hof)
In onderstaand overzicht is te zien de verwachte EMU-saldi over 2023, 2024 en 2025 respectievelijk € 2,1 miljoen(overschot), € 6,3 miljoen(tekort) en € 3,4 miljoen (overschot) bedragen. De conclusie die daaruit kan worden getrokken, is dat Houten in 2023 en 2025 in positieve zin bijdraagt aan het EMU-saldo en in 2024 in negatieve zin.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.210	-5.097	893
Mutatie (im)materiële vaste activa	-1.140	-10	-2.853
Mutatie voorzieningen	-219	-1.591	-310
Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	-5.364	-363	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**2.075**	**-6.315**	**3.436**
EMU-SALDO referentiewaarde septembercirculaire 2022	**-5.768**	**-5.768**	**-5.768**

Paragraaf Bedrijfsvoering

1. Bedrijfsvoering en interne organisatie
Voor het realiseren van onze ambities en dienstverlening is het noodzakelijk dat de ambtelijke organisatie goed voorbereid is op de toekomst. Een stevige en veilige bedrijfsvoering vormt daarbij het fundament en de basis voor een duurzaam en goed functionerende organisatie. In de gemeente Houten is het verder versterken van de bedrijfsvoering noodzakelijk gezien interne constateringen, bevindingen van de accountant de afgelopen jaren en wijzigingen van wet- en regelgeving.
Een verbeterimpuls is nodig op de onderdelen: (1) duurzame verbetering van de ICT-dienstverlening, (2) informatiehuishouding, (3) verbeteren en borgen processen en (4) door ontwikkelen van de financiële organisatie en interne beheersing.

Daarnaast werken we aan de voorbereiding van de effecten van de wetswijziging rondom de rechtmatigheidsverklaring, waardoor niet langer de accountant, maar het college de rechtmatigheidsverantwoording afgeeft. Conform de aanbevelingen van de accountant geven we binnen gemeente Houten ook invulling aan het 3 lijnenmodel. Het model gaat over het zódanig inrichten van de interne organisatie dat de verantwoordelijken onderbouwd verantwoording kunnen afleggen over het gerealiseerde beleid, de bijbehorende financiële resultaten en de mate van voldoen aan de geldende regelgeving. Hierdoor wordt controle en bijsturing tijdens het proces mogelijk in plaats van achteraf controleren. Het is essentieel dat ook onze wijze van archivering hierop aansluit. Voor boekjaar 2023 omvat de gekozen scope: financiële rechtmatigheid, getrouwheid van de jaarrekening en fraudebestendigheid.

Centraal in het 3-lijnen model (1e lijn primaire teams, 2e lijn ondersteunende teams, 3e lijn team Concerncontrol) staat het begrip eigenaarschap. Het gaat over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor het leveren van producten en diensten die moeten voldoen aan de vereisten en verwachtingen. Procesbeheer vormt de basis voor het 3-lijnen model. Het gaat over het organiseren van het dagelijks werk van de teams. De proceseigenaar is verantwoordelijk voor het toereikend inrichten, uitvoeren, evalueren en verbeteren van het proces (PDCA-cyclus). De proceseigenaar (teammanager) heeft daarbij praktische ondersteuning nodig van de medewerkers en specialisten bedrijfsvoering uit de 2e lijn. Voor deze verbeterimpulsen zijn projecten opgericht en zal een integraal programmaplan “Doorontwikkeling Bedrijfsvoering” worden opgesteld. De uitwerking van het programmaplan heeft een langere doorlooptijd en zo zal ook in de komende jaren de interne bedrijfsvoering een aandachtspunt blijven. In deze perspectiefnota vindt u deze ontwikkeling terug in de beleidsaanvraag over doorontwikkeling bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?
We willen het fundament van de bedrijfsvoering op orde brengen. Diverse ontwikkelingen en uitkomsten van onderzoeken en recentelijke wetswijzigingen tonen de urgentie hiervan aan. Naast de reeds ingezette verbeteringen op duurzame ICT-dienstverlening is het ook noodzakelijk om aan de slag te gaan met:

1. het verbeteren en borgen van processen;
2. het op orde brengen van de informatiehuishouding;
3. het op orde brengen van het informatie- en archiefbeheer;
4. de doorontwikkeling van de financiële organisatie en interne beheersing.

De noodzaak tot deze verandering komt voort uit het gegeven dat er in organisatie van de gemeente Houten lange tijd sprake is geweest van een stabiel personeelsbestand, waarbij werkwijzen breed bekend waren. De noodzaak om processen te beschrijven is er daardoor jarenlang te beperkt geweest. Veranderende wet- en regelgeving (o.a. de Wet Open Overheid of de wet gericht op het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording), de verwachte uitstroom de komende jaren vanwege pensionering en de krappe arbeidsmarkt en mogelijke effecten van bezuinigingen maken strakke regie op het beschrijven en verbeteren van processen, de informatiehuishouding en de inrichting van de interne beheersingsomgeving cruciaal. Om zo de continuïteit en kwaliteit van dienstverlening naar onze inwoners, ondernemers en partners te garanderen én te voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving.

Wat gaan we ervoor doen?

1. Opstellen van een overkoepelend programmaplan ‘Doorontwikkeling Bedrijfsvoering’ waar de lopende projecten gecombineerd met toekomstige opgaven op het gebied van de bedrijfsvoering in samenhang opgenomen staan. Belangrijk onderdeel van het programmaplan is het verantwoord combineren en faseren van de bedrijfsvoeringsopgave de komende jaren.

2. Het beschrijven en verbeteren van de processen binnen gemeente Houten. We vinden het noodzakelijk om de verbeteringen in de bedrijfsvoering vanuit de wijze waarop processen binnen de gemeentelijke organisatie verlopen op te pakken. Verschillende onderzoeken gericht op de organisatie laten zien dat de beschrijving van werkprocessen verbeteringen vraagt. Het niet goed beschreven hebben van de werkprocessen brengt verschillende risico’s met zich mee, bijvoorbeeld het niet kunnen aantonen dat we voldoen aan wet- en regelgeving, moeilijke overdracht van werkzaamheden bij wisselingen in personele bezetting, geen eenduidige werkwijzen en in hoeverre worden processen efficiënt en effectief doorlopen. Om de continuïteit en kwaliteit van het werk en de dienstverlening te garanderen, is het van belang dat de organisatie stappen zet in het beschrijven van de werkprocessen. Een extra urgentie hiervoor is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Als gemeente Houten moeten we kunnen aantonen dat we het beschikbare geld in onze organisatie volgens de geldende wet- en regelgeving besteden. Daarvoor is het noodzakelijk dat we onze werkprocessen in beeld hebben. In eerste instantie ligt de focus dus op processen gericht op de financiële rechtmatigheid en daarna op processen met de hoogste risico’s. De huidige beschikbare capaciteit is hiervoor niet afdoende zodat we dit structureel en incidenteel een impuls willen geven.

3. Gekoppeld aan het op orde brengen van de processen wordt de interne beheersing ingericht en worden verbeteringen doorgevoerd op het gebied van de informatiehuishouding. Er dient beleid te komen ten aanzien van de wijze waarop Houten met de data en gegevens omgaat en classificeert. Er zullen beslissingen genomen moeten worden welke systemen en applicaties gebruikt gaan worden voor het bewaren maar ook het vindbaar maken van de data en gegevens van Houten. Daarop volgt een intensief programma om de medewerkers te helpen (adoptie) bij het op de juiste wijze volgen van het beleid en de daaruit voortvloeiende veranderingen.

4. Ten aanzien van het informatie- en archiefbeheer wordt een plan van aanpak gemaakt en een project worden gestart om dit op orde te krijgen. Hiermee kunnen we invulling geven aan de aanbevelingen van de toezichthouder informatie en archiefbeheer (de provincie).

5. Binnen de processen voor de financiële rechtmatigheid gaan we de verdeling van taken en verantwoordelijkheden volgens het drie lijnen model opnieuw inrichten. De eerste lijn betreft de primaire teams, de tweede lijn de ondersteunende teams en de derde lijn team Concerncontrol. In de managementletter beveelt de accountant al langer aan hierop in te zetten zodat ook de controlemethodiek zich meer naar procesgericht door kan ontwikkelen. Hiermee kom je als organisatie beter ‘in control’. De interne beheersing wordt meer aan de voorkant en gedurende het proces geregeld. Tijdens deze transitie zal meer duidelijkheid omtrent de benodigde personele inzet binnen de 3 lijnen komen, daarna kunnen we bezien hoe we dit gaan organiseren.

6. Door recentelijke wetswijziging gaat het college zelf de rechtmatigheidsverantwoording afleggen. De controlemethodiek wordt hiervoor opgezet. Dit willen we verder ondersteunen door de inzet van een geautomatiseerde tool vanaf 2024. Daarnaast brengt het zelfstandig afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording door het college structureel extra werkzaamheden met zich mee voor het cluster AO/IC (waarvoor de werkzaamheden voorheen bij de accountant lagen). Het gaat om meer werk in het controleproces, rapportering en verantwoording. Tevens heeft de ARC het college gevraagd de continuïteit voor werkzaamheden voor de Verbijzonderde interne controle te gaan garanderen.

Aan het doorvoeren van deze verbeteringen wordt in eerste plaats gewerkt vanuit de bestaande organisatie van de gemeente Houten. Tegelijkertijd is de afgelopen periode duidelijk geworden dat dit niet voldoende is om de verbeterslag te maken. Er is een tijdelijke impuls nodig, zodat de verbeteringen kunnen worden doorgevoerd en geborgd in de organisatie. Deze impuls krijgt vorm in een transitieteam, bestaande uit specialisten, bijvoorbeeld op het gebied van procesbeschrijving en -verbetering, informatievoorziening en verbijzonderde interne controles. Dit team kan de organisatie helpen om de benodigde beweging te maken. Pas daarna kan goed worden beoordeeld wat nodig is om het verbeterde niveau van de bedrijfsvoering te handhaven.

Wat mag het kosten?

2. Hiervoor is uitbreiding van 1fte van de structurele capaciteit voor procesadvies benodigd € 85.000. Tevens is een tijdelijke projectleider voor procesbeheer benodigd voor de jaren 2024 en 2025 € 100.000.
3. Tijdelijk is inzet benodigd van een projectleider informatiehuishouding € 150.000.
4. Tijdelijk is inzet benodigd van een medewerker handboek kwaliteitssysteem € 100.000.
5. Tijdelijk is inzet benodigd van een projectleider transitieteam 3 lijnenmodel € 150.000. Na de eerste verkenningen in het 3 lijnenmodel wordt duidelijk wat dit binnen de organisatie aan inzet vraagt, waarbij het streven is dit zoveel mogelijk binnen de bestaande formatie vorm te geven.
6. Incidenteel € 30.000 is benodigd voor inrichten van de software ondersteuning voor het controleproces en structureel € 18.000 voor licenties. Structureel voor uitbreiding van het cluster VIC met 1 fte senior-adviseur AO/IC € 108.000 benodigd om te voldoen aan de wettelijke eisen.

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering	741.000	711.000	211.000	211.000

0.1 Programma Voor en met inwoners

Extra inzet personeel gedurende een half jaar t/m 2027 wegens verwachte toename van aantal paspoortaanvragen

Wat willen we bereiken?

Voorkomen van exorbitante wachttijden. Voorkomen van boze inwoners, dit door inwoners tijdig te voorzien van een geldig reisdocument.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitbreiding formatie 4 fte (144 uur per week) maart t/m augustus is inhuur extern personeel benodigd. In de paspoortaanvragen wordt voor 2024 tot en met 2027 een piek verwacht (effect van eerdere omzetting geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar) om dit verantwoord te kunnen opvangen is deze uitbreiding tijdelijk benodigd. In de begroting vanaf 2020 is al rekening gehouden met het verhoogde niveau van de legesinkomsten die voortvloeien uit de toename van het aantal te verstrekken paspoorten de komende jaren. Geen rekening is gehouden met de extra benodigde personele inzet en de kosten daarvan. Dit was een vanzelfsprekende dekkingsbron voor de meerkosten geweest. De meeropbrengsten zijn in de begroting vanaf 2020 reeds ten gunste van het begrotingssaldo gekomen.

Wat mag het kosten?

Incidenteel voor de jaren 2024 t/m 2027 in totaal € 918.000 verdeeld over de jaarschijven conform onderstaande tabel. Na 2027 verwachten we weer een normalisatie.

Onderwerp	2024	2025	2026	2027
Extra inzet personeel gedurende een half jaar t/m 2027	229.500	229.500	229.500	229.500

HR-ontwikkeling

Een duurzaam en goed functionerende organisatie vereist, naast een stevige en solide bedrijfsvoering, ook stevig willen investeren in de eigen medewerkers. Dit betekent het tijdig aantrekken, behouden én effectief inzetten van vakbekwame, gemotiveerde en vitale medewerkers. Houten heeft daarbij, net als vele werkgevers, te maken met een aantal ontwikkelingen.

- *Ouder wordende populatie*

Houten heeft te maken met de vergrijzing van het personeelsbestand. De komende 10 jaar stroomt 30% van het personeelsbestand uit (ongeveer 95 medewerkers), als gevolg van het bereiken van de AOW-leeftijd. De aanwezige kennis en ervaringen van deze groep medewerkers willen we op tijd overdragen aan jongere generaties. Fysieke en mentale fitheid van onze medewerkers zorgt dat zij duurzaam inzetbaar blijven voor hun werk.

- *Krappe arbeidsmarkt*

Het aantrekken en binden van nieuwe medewerkers is met het oog op de hoge uitstroom (alleen al door pensionering) van groot belang. Dit is geen eenvoudige opgave, gezien de krapte en daardoor grote concurrentie op de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren zien we een trend van een toenemend aantal werving- en selectieprocedures (2020: 59 vacatures; 2021: 81 vacatures; 2022: 72 vacatures). De verwachting is dat deze trend zich de komende jaren doorzet. Daarbij neemt door de krapte de zoektocht naar de juiste kandidaat ook steeds meer tijd in beslag. We zijn daardoor ter overbrugging, vaak langer dan gewenst, aangewezen op externe inhuur.

- *Hoog ziekteverzuim*

In de afgelopen jaren is het verzuim toegenomen (van ± 7% in 2021 naar ± 8% in 2022, 1e helft 2023: gemiddeld 6,7%). De oorzaken zijn uiteenlopend, zoals een ervaren hoge werkdruk, een mismatch tussen werk en competenties of de combinatie van werk met bijvoorbeeld (mantel)zorgtaken in de privésituatie. Dit vraagt onze bijzondere aandacht.

Wat willen we bereiken?

We werken aan de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers in een inclusieve organisatie. Dat betekent een organisatie, waar;

- Iedereen welkom is en waar sprake is van een gezonde balans in de personeelsopbouw;
- Medewerkers gezond aan het werk kunnen zijn en blijven en waar normen en waarden worden gehanteerd die bijdragen aan een veilige werkomgeving;
- Een divers medewerkersbestand hun kennis, vaardigheden en talenten optimaal kunnen (blijven) benutten en ontwikkelen;
- Toekomstperspectieven worden geboden door aantrekkelijk werk & arbeidsvoorwaarden.

De eerder geschetste ontwikkelingen laten zien, dat het noodzakelijk én tegelijkertijd een hele uitdaging is om dit te bereiken. Dit is dan ook een meerjarig proces.

Wat gaan we ervoor doen?

Het is van belang om in samenhang te werken aan de verschillende HR-beleidsterreinen.

1. We werken aan een meer krachtige en moderne arbeidsmarktbenadering, in combinatie met de ontwikkeling van aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en loopbaanperspectieven.
2. We ondersteunen medewerkers preventief, zodat zij gezond aan het werk kunnen zijn (fit for the job, fysiek en mentaal in balans, goede werk-privébalans). Daarnaast zetten we, in samenwerking met onze arbodienst, gerichte en effectieve acties in gang om bij ziekteverzuim een medewerker zo snel als mogelijk weer in het arbeidsproces te kunnen laten meedoen.
3. We faciliteren een warme overdracht van kennis en ervaring, vooruitlopend op (vroeg)pensionering.
4. We hebben een breed aanbod aan trainings- en opleidingsfaciliteiten (in- en extern), waardoor medewerkers in staat worden gesteld om te werken aan (persoonlijke) ontwikkeling en vakbekwaamheid (competenties).
5. Iedereen is welkom bij de gemeente Houten. We zijn een inclusieve werkgever en organisatie, waarbij ook aandacht is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Als gemeente willen we het goede voorbeeld geven, door deze doelgroep in ons gemeentehuis, of de bij ons betrokken contractpartner, een volwaardige arbeidsplek te geven.

Huisvesting gemeentelijke organisatie
De gemeentelijke organisatie is voor het grootste deel ondergebracht in het gemeentehuis. We onderzoeken de mogelijkheden om de huisvesting blijvend te laten voldoen aan huidige en op ons af komende eisen. Op dit moment voldoet het gebouw aan de Label C plicht, maar hiermee behalen we niet de eis die in 2030 op ons afkomt (minimaal 55% CO2-besparing) en de eigen Houtense ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Voorts zoeken we ook naar mogelijkheden om het gebouw geschikt te houden voor gebruik, gelet op veranderde inzichten en werkmethodes. We verwachten in het voorjaar van 2024 hier meer inzicht in te hebben.

5. Indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
		2020	2021	2022	2023	2024
Indicatoren bedrijfsvoering						
Apparaatskosten per inwoner	eigen gegevens	€ 548	€ 587	€ 649	€ 589	€ 684
Fte per 1.000 inwoners (bezetting)	eigen gegevens	5,56	5,67	5,74	5,40	5,55
Fte per 1.000 inwoners (formatie)	eigen gegevens	5,80	5,79	5,78	6,06	6,03
Kosten externe inhuur als % van totale loonsom + totale inhuur externen	eigen gegevens	11,50%	13,40%	15,40%	2,9%	3,3%*
Overhead als % van de totale lasten	eigen gegevens	9,00%	9,40%	11,60%	9,80%	11,0%

* In de primitieve begroting is nog nauwelijks sprake van geraamde inhuur. In de loop van het begrotingsjaar wordt inhuur aan de hand van besluitvorming geraamd en wordt bijbehorende dekking aangegeven.

6. Betrokkenheid verbonden partijen

Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
Deze gemeenschappelijke regeling heeft tot doel uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samen te werken bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelasting en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.

Paragraaf Verbonden partijen en U10

Inleiding
De gemeente Houten verricht sommige publieke taken samen met andere gemeenten of organisaties. Dat kan in de vorm van een zogenaamde verbonden partij. Dat is een organisatie waar de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang in heeft. Wat daaronder moet worden verstaan, staat in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Van een financieel belang is sprake als de gemeente een bedrag aan een verbonden partij ter beschikking heeft gesteld dat zij bij faillissement niet kan opeisen of als de gemeente aansprakelijk is wanneer de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht.

Een verbonden partij is veelal publiekrechtelijk georganiseerd. Dan is zij gebaseerd op een gemeenschappelijke regeling, die verschillende vormen kan hebben. Ook kan een verbonden partij een privaatrechtelijke constructie hebben. Zij heeft dan de vorm van een stichting, vereniging of vennootschap.

Onze gemeente neemt deel in acht gemeenschappelijke regelingen. Per 1 juli 2022 is de Wet op de gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wijziging beoogt betrokkenheid van volksvertegenwoordigers (lees: leden van de raad) bij het bestuur van een samenwerkingsverband te verbeteren. Zo krijgt de raad meer invloed op besluiten van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld via zienswijzen of door het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden bij ‘zware’ regelingen. Ook krijgt de raad meer mogelijkheden invloed uit te oefenen op het functioneren van een regeling, bijvoorbeeld via verplichte afspraken over evaluatie van de regeling en de verplichting om scherpere afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Op deze manier bestaat vooraf al duidelijkheid bij alle deelnemers over de (financiële) gevolgen die een eventuele uittreding met zich meebrengt. Daarnaast zijn er extra controlebevoegdheden gekomen, zoals de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête in te stellen over het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. De uitwerking van de gewijzigde Wgr voor de acht gemeenschappelijke regelingen waaraan we als gemeente ons hebben verbonden ronden we uiterlijk 1 juli 2024 af.

In deze paragraaf geven we per verbonden partij een overzicht van onder meer de relevante maatschappelijke ontwikkelingen en beleidsvoornemens van onze verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen respectievelijk vennootschappen) en U10 in 2023. U10 betrekken we erbij, omdat het een netwerk van samenwerkende gemeenten is en vanwege de grote lokale en regionale relevantie.

Speciale aandacht gaat uit naar het belang dat de verbonden partij voor Houten heeft. Aan de hand hiervan kan de raad beoordelen in hoeverre onze lokale doelstellingen via de verbonden partijen gerealiseerd worden.

Gemeenschappelijke regelingen

GGD Regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Zeist
Deelnemende partijen	Colleges van de 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, IJsselstein, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht en Zeist
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	De GGD is een openbaar lichaam (met algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Een wethouder (of burgemeester) heeft zitting in het AB, dat is samengesteld uit 1 lid per college (totaal 26). Houten heeft in het AB 1 stem van totaal 70. Houten heeft geen lid in het DB, dat uit 7 leden bestaat. Houten is ook vertegenwoordigd in de Bestuurscommissie Midden-Nederland (BC) die wordt gevormd door 25 portefeuillehouders uit de vijf regio's (exclusief gemeente Utrecht).
Begrotingsprogramma	Samenleven, deelprogramma Sport en gezondheid
Maatschappelijk belang	De GGDrU voert de wettelijke taken uit op het terrein van de openbare gezondheidszorg voor 26 gemeenten in de provincie Utrecht. De zorg is gebaseerd op de Wet publieke gezondheid (Wpg).De belangrijkste taak is het voorkomen van ziekten en het bevorderen van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Onderdeel uitmaken van de GGDrU levert voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht, expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.
Lokaal belang	We willen dat inwoners van Houten in balans zijn, gezond gedrag vertonen en in een gezonde leefomgeving wonen en participeren. Daarnaast willen wij voldoen aan onze wettelijk verplichte taken. Dit doen wij o.a. door taken uit te laten voeren door de GGDrU. Het gaat hier om wettelijke taken zoals Jeugdgezondheidszorg (JGZ, 0-18 jaar), infectieziektebestrijding, TBC-bestrijding, medische milieukundige zorg, technische hygiëne-zorg, seksuele gezondheid en inspecties kinderopvang. Daarnaast vraagt Houten inzet aan de GGDrU voor de uitvoering van onder meer forensische zorg, reizigersvaccinaties en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Mede op basis van epidemiologisch onderzoek van de GGDrU, bestaande uit de Jeugdmonitor en de Volwassenenmonitor, richt Houten zich op de thema's: psychosociale gezondheid, gezond gewicht en bewegen, gezond opgroeien en preventie ten aanzien van het gebruik van genotmiddelen. Ook worden extra metingen gedaan naar de effecten van Corona voor jongvolwassenen alsmede volwassenen wat invloed kan hebben op ons beleid en de uitvoering daarvan.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	Inmiddels is het Coronabedrijf geïntegreerd in de reguliere Infectieziektebestrijding (IZB) en zijn test- en vaccinatielocaties grotendeels afgeschaald. De impact van de coronacrisis blijft echter merkbaar en de GGD blijft monitoren en paraat staan om waar nodig in te springen. Op scholen is merkbaar dat het verzuim onder leerlingen sterk is gestegen, en bieden jeugdartsen begeleiding voor kinderen en jongeren die dreigen uit te vallen of zijn uitgevallen. Personele tekorten en een onvoldoende krachtige IT-afdeling zorgen voor uitdagingen om te blijven voldoen aan alle taken en aan de wettelijke (IT-)eisen.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	De GGD heeft als prioriteiten opgesteld: • een gezonde en veilige leefomgeving • kansrijk opgroeien • langer gezond zelfstandig • een wendbare en vitale organisatie Voor deze doelen en gezien bovengenoemde uitdagingen, heeft de GGD een begroting die fors stijgt per 2024 en ook in de jaren daarna. Daarnaast werken we met een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Houten en de GGDrU. Daarin maken wij maatwerkafspraken die altijd tussentijds worden geëvalueerd en aan het eind van ieder jaar.

Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin zijn de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1.000) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: 4.113 / 4.331 / 218 Vreemd vermogen: 49.258 / 29.287 / -19.971 **Totaal vermogen: 53.371 / 33.618 / -19.753**
Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1.000) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: -1.248 / 218 / 1.466 Mutaties reserves: 1.248 / 430 / -819 **Resultaat: 0 / 648 / 648**
Website	www.ggdru.nl

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Deelnemende partijen	Colleges van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	AVU is een openbaar lichaam (met algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Één wethouder heeft zitting in het Algemeen Bestuur (AB), dat is samengesteld uit 1 lid per college (totaal 25). Houten heeft in het AB 4 van de 75 stemmen. De stemverhouding is gebaseerd op het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten. Houten heeft geen lid in het Dagelijks Bestuur, dat uit 7 leden bestaat.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door de overslag, het transport en de verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Alle gemeenten hebben belang dat het transport, de overslag en de verwerking van de grootste huishoudelijke afvalstromen goed geregeld is. Alle gemeenten profiteren mee van de lagere aanbestedingskosten door het gezamenlijk aan te besteden en profiteren mee van de veelal lagere prijzen die worden geboden als er grote hoeveelheden afval voor langere termijn ter verwerking worden aangeboden.
Lokaal belang	De gemeente Houten levert zelf kennis aan de aangesloten gemeenten, maar profiteert ook van de kennis die de andere gemeenten inbrengen. Door het gezamenlijk aanbesteden van de grote stromen gescheiden ingezameld huishoudelijk afval, profiteren alle gemeenten van de besparing op de aanbestedingskosten en op de veelal gunstigere tarieven die worden geboden als het om grote hoeveelheden afval gaat.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	Door de economische omstandigheden wordt waarschijnlijk minder geconsumeerd en dus ook minder afval verwacht. Statiegeld op verpakkingen en het verbod op wegwerp plastic zal ook van invloed zijn op de hoeveelheid afval. Hoge energieprijzen werken door in recyclingprocessen van grondstoffen en afvalverwerking, alsmede in de overslag en het transport. Daarbij komt ook nog de krapte op de arbeidsmarkt, waardoor lonen stijgen. Hierdoor zal o.a. oud papier minder geld opbrengen (recyclen kost energie). Omdat de verwerkingscontracten jaarlijks geïndexeerd worden, zullen de verwerkingsprijzen stijgen.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	Voor 2024 staan geen aanbestedingen op het programma. In 2024 gaat de AVU wel verder met het ontwikkelen van voorlichtingscampagnes over afvalscheiding en afvalpreventie.

Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin zijn de werkelijke bijdrage 2022 en de begrote bijdragen 2023 t/m 2027 opgenomen. De bijdrage in 2024 stijgt met 8% t.o.v. 2023. Dat komt omdat het oud papier naar verwachting veel minder opbrengt dan in 2023 en door indexatie van de grote verwerkingscontracten (hogere energieprijzen en loonkosten).
Balanspositie eind 2022	* bron: jaarstukken AVU, vastgesteld op 28 juni 2023 (bedragen x € 1.000) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: 820 / 301 / -519 Vreemd vermogen: 21.640 / 27.653 / 6.013 **Totaal vermogen: 22.460 / 27.953 / 5.494**
Financieel resultaat 2022	Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: 0 / 97 / 97 Mutaties reserves: 0 / 0 / 0 **Resultaat: 0 / 97 / 97** * bron: jaarstukken AVU, vastgesteld op 28 juni 2023
Website	www.avu.nl

Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Houten, Utrecht, Lopik, De Bilt, Nieuwegein, Woerden, IJsselstein, Stichtse Vecht en De Ronde Venen en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht.
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	Het Recreatieschap de Stichtse Groenlanden (RSG) is een openbaar lichaam (met algemeen bestuur (AB) en dagelijks bestuur (DB)). Met ingang van 1 januari 2023 is er een nieuwe gemeenschappelijke regeling in werking getreden.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Eén wethouder van de gemeente Houten heeft met de nieuwe gemeenschappelijke regeling zitting in het AB.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Houten en de Utrechtse stadsregio. Het recreatieschap de Stichtse Groenlanden voert deze taken uit mede namens de gemeente Houten.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeente heeft door de ligging (bijvoorbeeld langs de Lek) en/of het grotere groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente zoals bijvoorbeeld Utrecht of Nieuwegein. Met deze regeling worden lusten en lasten voor het beheer van de recreatieterreinen beter verdeeld.
Lokaal belang	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Houten en de regio zijn.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	Steeds weer doen zich nieuwe ontwikkelingen in het gebied voor, waar het recreatieschap op inspeelt.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	Het Recreatieschap Stichtse Groenlanden heeft met ingang van 2023 de uitvoeringstaken belegd bij Staatsbosbeheer (SBB) die die taken heeft overgenomen van Recreatie Midden-Nederland (RMN). Komende jaren zal deze samenwerking verder vorm worden gegeven waarbij ook duidelijk wordt welke kosten SBB daarvoor in rekening mag brengen vanaf 2025 en worden afspraken gemaakt over het onderhoudsniveau.
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin zijn de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.

Balanspositie eind 2022 basisconcept jaarrekening	(bedragen x € 1.000) [illegible]
Financieel resultaat 2022 basisconcept jaarrekening	(bedragen x € 1.000) [illegible]
Website	Recreatieschap Stichtse Groenlanden - Recreatie Midden-Nederland (recreatiemiddennederland.nl)

	1-1-2022	31-12-2022	Verschil
Eigen vermogen	5.256	5.699	443
Vreemd vermogen	3.058	2.854	-204
Totaal vermogen	**8.314**	**8.553**	**239**

	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
Exploitatieresultaat	42	560	518
Mutaties reserves	202	103	-99
Resultaat	**244**	**663**	**419**

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Colleges en burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	De VRU is een openbaar lichaam (met algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De burgemeester heeft zitting in het AB, dat is samengesteld uit de burgemeesters van de gemeenten (totaal 26). Houten heeft in het AB 3 stemmen, op basis van het aantal inwoners. Houten heeft geen lid in het DB, dat uit 5 leden bestaat.
Begrotingsprogramma	Veilige leefomgeving
Maatschappelijk belang	De VRU voert de taken uit die zij heeft op grond van de Wet Veiligheidsregio's. De VRU draagt zorg voor een (fysiek) veiligheidszorgniveau en verhoogt dit daar waar het kan. Het werk van de VRU is gericht op externe veiligheid, brandveiligheid en brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het regionale belang is gelegen in: • eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer; • eenduidige aanpak van rampen en crises; • eenduidige aanpak brandweerzorg.
Lokaal belang	De VRU inventariseert voor de gemeente Houten de risico's (inhoudelijk en financieel) op branden, rampen en crises en adviseert hierover het bevoegd gezag. De VRU organiseert voor de gemeente Houten de brandweerzorg met als taak: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt. De VRU bereidt zich voor op de bestrijding van branden en organiseert de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De VRU heeft de verantwoordelijkheid voor het instellen en in stand houden van een brandweer, GHOR, meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel en de informatievoorziening voor het gebruik tijdens calamiteiten.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	• Onder invloed van klimaatverandering worden weersomstandigheden extremer en minder voorspelbaar. Daardoor wordt een groter beroep gedaan op de flexibiliteit van de hulpverleningsorganisatie. De noodzaak tot beperking van de gevolgen kan doorwerken in ruimtelijke beslissingen. • De energietransitie leidt tot de introductie van nieuwe energiebronnen en -dragers. Deze brengen nieuwe risico's met zich mee die ook van invloed zijn op de hulpverlening. Hoe groot die risico's zijn, is nog niet bekend en de risicobeheersing is op dit gebied nog sterk in ontwikkeling. Ook hier zijn ruimtelijke beslissingen relevant voor

	de gevolgbeperking. • Als gevolg van extramuralisatie en vergrijzing zijn steeds meer mensen aangewezen op bijzondere voorzieningen of zorg in hun eigen woning. Het Bouwbesluit stelt aan woningen lagere eisen dan aan zorggebouwen. Hierdoor krijgen we tijdens een crisis vaker te maken met verminderd zelfredzame mensen die zichzelf niet goed in veiligheid kunnen brengen. • De verdergaande digitalisering kan leiden tot meer digitale verstoringen met mogelijke maatschappelijke ontwrichting als gevolg.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	De begroting VRU 2024 heeft betrekking op het eerste jaar van de nieuwe beleidsperiode. Daar is ingezet op vier strategische doelstellingen: 1. Toekomstbestendige brandweerzorg Nieuwe technologieën en maatschappelijke ontwikkelingen brengen zowel nieuwe risico's als nieuwe mogelijkheden voor de brandweer. De uitdaging is om de samenleving veilig en veerkrachtig te houden, met een brandweerorganisatie die paraat, vakbekwaam en toekomstbestendig is. 2. Veilige en gezonde leefomgeving De VRU zet zich in voor een veilige en gezonde leefomgeving. Samen met andere partijen zoeken zij naar de kwetsbaarheden, risico's en kansen in onze regio. Hiervoor bouwen zij aan een robuust netwerk waarin plaats is voor partners, maar ook ruimte is voor nieuwe partijen en lokale initiatieven. Met als doel om samen tot lokale en regionale oplossingen te komen. De VRU treedt hierbij op als adviseur en als kennis- en netwerkmakelaar. 3. Versterking crisisbeheersing Het voorkomen, voorzien en minimaliseren van de effecten van crises en het versterken van de weerbaarheid van de samenleving. 4. Great place to work - focus op ontwikkeling - versterking leiderschap en medewerkerschap - medewerkersparticipatie - diversiteit en inclusie - sociale veiligheid - duurzaamheid - werkomgeving
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1.000)

	1-1-2022	31-12-2022	Verschil
Eigen vermogen	23.237	23.252	15
Vreemd vermogen	62.708	62.533	-175
Totaal vermogen	**85.945**	**85.785**	**-160**

Financieel resultaat 2022

(bedragen x € 1.000)

	Begroot	Gerealiseerd	Verschil
Exploitatieresultaat	-283	2.334	2.617
Mutaties reserves	283	-1.592	-1.875
Resultaat	**0**	**742**	**742**

Website	www.vru.nl

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)

Vestigingsplaats	Nieuwegein
Deelnemende partijen	Raden en colleges van de Lekstroomgemeenten Houten, IJsselstein, Nieuwegein en Lopik
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	WIL is een openbaar lichaam (met algemeen bestuur, dagelijks bestuur).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Een wethouder en een raadslid hebben zitting in het AB, dat is samengesteld uit 2 leden per deelnemer (totaal 8). Houten heeft in het AB 2 stemmen van totaal 8. De wethouder die lid is van het AB is tevens lid van het DB, dat uit 4 leden bestaat.
Begrotingsprogramma	Samenleven, deelprogramma Leren en Werken
Maatschappelijk belang	WIL verleent de dienstverlening op het terrein van de Participatiewet aan de inwoners van de vier samenwerkende gemeenten. De dienstverlening omvat bijstandsverlening, re-integratie, werkgeversdienstverlening, inkomensondersteuning en schuldhulpverlening.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	De samenwerking biedt financieel voordeel, omdat we gezamenlijk efficiënter uitkeringen kunnen verstrekken en ondersteuning kunnen bieden bij schulden en (boven)regionale werkgevers kunnen bereiken.
Lokaal belang	Het belang van Houten is dat door in gezamenlijkheid schulddienstverlening en bijstandsverstrekking te organiseren een hogere betrouwbaarheid en kwaliteit kan worden gegarandeerd. Er wordt op gestuurd dat vanuit de regionale organisatie WIL zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij het lokale netwerk in Houten.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	Een stijgende inflatie zorgt ervoor dat mensen met een laag inkomen nog minder te besteden hebben. De kans op leven in armoede of het maken van schulden wordt daardoor groter. Daarnaast is er een groot tekort op de arbeidsmarkt.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	De invoering van de wet Maatschappelijke opvang en beschermd wonen en de doorontwikkeling van de Utrechtse werktafel (op arbeidsmarktniveau, gericht op dienstverlening aan werkgevers) zijn zaken die impact hebben op de bedrijfsvoering in 2024.
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1.000) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: 0 / 0 / Vreemd vermogen: 5.754 / 6.896 / 1.142 **Totaal vermogen: 5.754 / 6.896 / 1.142**
Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1.000) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: 0 / 0 / 0 Mutaties reserves: 0 / 0 / 0 **Resultaat: 0 / 0 / 0** Het resultaat van WIL is zowel begroot als werkelijk altijd 0. Dit komt doordat de Wil op werkelijkheid afrekent met de deelnemende gemeenten.
Website	www.wil-lekstroom.nl

Regionaal Archief Zuid Utrecht (RAZU)

Vestigingsplaats	Wijk bij Duurstede
Deelnemende partijen	Gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Vijfheerenlanden
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	Het RAZU is een bedrijfsvoeringsorganisatie (met éénlaags bestuur).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De RAZU heeft een éénlaags bestuur. Iedere deelnemende gemeente levert een bestuurslid. Onze burgemeester is dit vanuit de gemeente Houten. In de besluitvorming geldt de meerderheid van stemmen. Ieder lid van het bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente (artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling). Dit levert de volgende stemverdeling op: Bunnik 2 stemmen, Houten 6 stemmen, Rhenen 3 stemmen, Utrechtse Heuvelrug 5 stemmen, Wijk bij Duurstede 3 stemmen en Vijfheerenlanden 6 stemmen.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het RAZU geeft uitvoering aan de Archiefwet 1995. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren, en archieven onder dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor iedere belangstellende. Tot de taken van het RAZU behoren: - beheer van oudere archieven - toezicht en advisering - beheer jongere archieven - dienstverlening met inbegrip van publieksactiviteiten op cultuurhistorisch gebied. Verder vervult het RAZU de (niet wettelijk verplichte) functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	De toegevoegde waarde van het samenwerkingsverband is het gezamenlijk kunnen oppakken van vraagstukken op het gebied van nieuwe wetgeving zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet open overheid (Woo), de nieuwe Archiefwet, etc. Iedere gemeente behoeft dan niet afzonderlijk het wiel uit te vinden. Daarnaast speelt de digitalisering van de informatie een steeds grotere rol, waarbij kennis van de deelnemende gemeenten over deze complexe materie gedeeld kan worden. In co-creatie met de aangesloten gemeenten wordt in 2024 het e-depot (verder) ontwikkeld, waarbij het uitgangspunt is om zo naadloos mogelijk aan te sluiten op de manier waarop de gemeentelijke informatiehuishoudingen zijn ingericht.
Lokaal belang	Het RAZU voert voor de gemeente Houten de taken uit de Archiefwet uit waardoor de gemeente Houten aan haar wettelijke verplichtingen voldoet. De Archiefwet schrijft voor dat een onafhankelijke archiefinspecteur toezicht houdt op de archieven/informatiehuishouding van een gemeente. De archiefinspecteur van het RAZU vervult deze taak voor de deelnemende gemeenten. Daarnaast ontsluit de digitale beeldbank van het RAZU 15.000 foto's van Houten en omgeving inclusief beschrijving voor onze inwoners. Door het ontsluiten via de website wordt de collectie toegankelijker voor inwoners, waardoor het historisch besef toeneemt.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	De nieuwe Archiefwet wordt naar verwachting in 2024 van kracht. Aanpassing van de huidige Archiefwet 1995 is nodig om ervoor te zorgen dat overheidsorganisaties ook digitale informatie goed opslaan en toegankelijk houden. Bovendien worden van overheidsorganisaties verlangd dat blijvend te bewaren informatie na tien jaar in plaats van twintig jaar wordt overgebracht naar een archiefdienst waar iedereen de informatie kan raadplegen. De verwachting is dat deelnemende gemeenten hun fysieke archieven gaan overbrengen om zich te kunnen concentreren op de digitale informatiehuishouding. De Woo (Wet open overheid) als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is 1 mei 2022 gedeeltelijk in werking getreden. De Woo heeft als doel een transparante overheid te bevorderen en de informatiehuishouding op orde te brengen. Hieronder valt ook de toegang tot overheidsinformatie uit de archieven. Om zo min mogelijk risico te lopen dat openbaarheids-, privacy- en auteursrechtelijke regels overtreden, wordt nauwkeurig in kaart gebracht en vastgelegd welke collectieonderdelen beperkt openbaar en/of beperkt bruikbaar zijn.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	<u>e-depot</u> Het RAZU neemt de leiding en de verantwoordelijkheid als het gaat om de ontwikkeling van het e-depot. Daarbij wordt gewerkt in lijn met de informatiekundige visie Common Ground.

	Wet hergebruik overheidsinformatie Het RAZU geeft prioriteit aan kwaliteitsverbetering en standaardisering van de collectiedata, zodat de data open worden. Dat wil zeggen: deelbaar, koppelbaar, beter vindbaar en beter (her)bruikbaar. Beleidsplan 2024-2027 Eind 2023 verschijnt het nieuwe beleidsplan 2024-2027 van de RAZU, *Archieven: Open, Openbaar, (Her)Bruikbaar*, met hierin het ambitieniveau voor de taakuitvoering in deze periode. Ter voorbereiding van het nieuwe beleidsplan zijn vijf toekomstperspectieven geschetst die richting geven aan de activiteiten in de jaren 2024-2027. De vijf perspectieven zijn: • Fygitaal; • Verbindend; • Zichtbaar; • Inclusief; • Dynamisch;
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2022 en de begroting 2023 t/m 2027 opgenomen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1.000) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: 275 / 232 / -43 Vreemd vermogen: 1.007 / 801 / -206 **Totaal vermogen: 1.282 / 1.033 / -249**
Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1.000) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: -171 / -43 / 128 Mutaties reserves: 171 / -44 / -215 **Resultaat: 0 / -87 / -87**
Website	www.razu.nl

Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Colleges van gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	De RUD is een openbaar lichaam (met algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Een wethouder heeft zitting in het AB, dat is samengesteld uit 1 lid per deelnemer (totaal 12). Houten heeft in het AB 1 stem van totaal 13 (de provincie heeft 2 stemmen). Houten heeft geen zitting in het DB.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Het maatschappelijk belang van de RUD is gelegen in een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu). De RUD voert vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken uit op het gebied van milieu.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Regionale samenwerking biedt kansen om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu te verbeteren en om tot kennisverbetering te komen.
Lokaal belang	Het belang voor Houten is gelegen in kwalitatief goede VTH-taakuitvoering op milieudossiers.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen	1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Gedurende 2024 zal met name aandacht worden besteed aan de verdere uitwerking van de wijze waarop onder de Omgevingswet zal moeten worden samengewerkt.

	Daarnaast verdwijnt de Wet bodembescherming en vindt er wat betreft bodemtaken een verschuiving plaats van provincie naar gemeenten (RUD). Tevens wordt het bestaande basistakenpakket dat verplicht bij de RUD moet worden ondergebracht verruimd. Voortzetting van een zeer beperkt restant aan milieu VTH-taken is in het kader van de kwaliteitscriteria niet toegestaan. Er wordt gestreefd naar de overdracht van de nu nog in eigen huis georganiseerde VTH-taken per 1 juli 2024. De overdracht maakt onderdeel uit van het collegeprogramma.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	Naast het zorg dragen voor kwalitatief goede uitvoering van de nieuwe vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken onder de nieuwe Omgevingswet onderzoekt de RUD samen met de ODRU in 2023 de mogelijkheden om tot één Omgevingsdienst te komen. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek zal in 2024 mogelijk een forse inzet van alle organisaties nodig zijn. Momenteel lijkt de situatie zo dat op grond van de landelijke kwaliteitscriteria voortzetting van de twee separate diensten niet haalbaar is. Elke dienst bevat unieke doorontwikkelde specialistische kennis en kunde die in principe nu al in beide diensten aanwezig zou moeten zijn. De vorming van één dienst waarin alle specialismen robuust en kwalitatief goed worden georganiseerd ligt als oplossing zeer voor de hand.
Onze financiële bijdrage	De geschatte bijdrage van Houten aan de RUD Utrecht bedraagt voor 2024 € 269.000 variabel + 172.000 vast (totaal € 441.000). Het Algemeen Bestuur heeft op 30 september 2021 besloten in te stemmen met het vastzetten van de variabele bijdrage voor het jaar waarin de Omgevingswet ingaat. Dit betreft het begrotingsjaar 2024. De uren zoals vastgelegd in de op dit moment geldende DVO's (en uitvoeringsplannen 2023) en de ingeschatte levering van nieuwe bodemtaken zijn het uitgangspunt voor de verdeling van de vaste bijdrage en de basis voor de opgenomen variabele bijdragen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1.000) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: € 2.227 / € 1.271 / € 956 Vreemd vermogen: € 0 / € 0 / € 0 **Totaal vermogen: € 2.227 / € 1.271 / € 956**
Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1.000) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: -/- € 1.115 / -/- € 756 / € 359 Mutaties reserves: € 967 / € 546 / -/- € 421 **Resultaat: € 148 / -/- € 210 / -/- € 62**
Website	www.rudutrecht.nl

Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	College van dijkgraaf en hoogheemraden van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en colleges van gemeenten De Bilt, Utrecht, Houten, Nieuwegein, Bunnik, Lopik, Zeist, Utrechtse Heuvelrug en Stichtse Vecht.
Openbaar lichaam/ bedrijfsvoerings-organisatie/ gemeenschappelijk orgaan	De BghU is een bedrijfsvoeringsorganisatie (met éénlaags bestuur).
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Een wethouder heeft zitting in het bestuur, dat is samengesteld uit 1 lid per college van burgemeester en wethouders en 2 leden van het college van dijkgraaf en hoogheemraden (totaal 11). Houten heeft in het bestuur 8 stemmen van totaal 200.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen

Maatschappelijk belang	De BghU kan blijvend investeren in de kwaliteit van dienstverlening waarmee de belastingen effectief en efficiënt worden georganiseerd.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Als samenwerkingsverband verzorgt de BghU namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen binnen het werkgebied en stelt jaarlijks de WOZ-waarden vast van alle onroerende zaken voor onze deelnemers. Verzorgt voor alle gemeentelijke deelnemers de uitvoering van de basisregistratie Waardebepaling Onroerende Zaken (Wet WOZ) en meten voor alle gemeenten de gebruiksoppervlakte in voor de basisadministratie adressen en gebouwen (BAG). De BghU borgt de continuïteit van zijn taakuitvoering en streeft naar continue verbetering van kwaliteit en klantgerichtheid van het waarderings- en belastingproces. BghU wordt geleid op basis van maatschappelijk algemeen aanvaardbare principes. Afgelopen jaar is onze strategie aangescherpt en intern uitgedragen met • het streven naar goede en betrouwbare dienstverlening en • efficiënt objectenbeheer.
Lokaal belang	De BghU behartigt namens de gemeente Houten haar belangen op het gebied van de heffing en invordering van belastingen, de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en basisadministraties en basisregistraties.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	De reguliere dienstverlening staat onder druk door de blijvend groeiende toestroom van bezwaren in combinatie met vergrijzing van personeel en een krappe arbeidsmarkt en daardoor moeilijk te vervullen vacatures. De beschikbare middelen voor de reguliere dienstverlening en de organisatieontwikkeling, m.n. de formatieruimte en huisvesting, staan onder druk. We doen er alles aan om ruimte te kunnen blijven bieden voor kennis- en talentontwikkeling, om blijvende goede kwaliteit te bieden en tegelijkertijd te groeien in advisering en (GIS- en data-) analyses en beleidsadvisering. In een meerjarige planperiode wil de BghU stappen hebben gezet om onze kwaliteitsborging van onze processen en dienstverlening aan te tonen. Alle stappen die de organisatie zet zijn vanuit de visie dat de belanghebbende centraal staat.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	De kernwaarden blijven onverminderd van kracht: klantgericht, efficiënt, resultaatgericht en samenwerken. Deze kernwaarden zijn bepalend voor het kunnen realiseren van de missie en visie van de organisatie en het creëren van de gewenste bedrijfscultuur in de organisatie. Vanaf 2023 ligt de nadruk op interne stroomlijning en interne beheersing vanwege het werken volgens aangepaste processen en met de nieuwe kernapplicaties. Vanuit de nieuwe belastingapplicatie zal de nieuwe stuurinformatie helpen om de organisatie proactief te sturen en te blijven ontwikkelen. Naast deze nieuwe software is vanaf 2023 nog een aantal producten en diensten volgens aanbestedingen en inkopen te implementeren, waaronder de ICT-infrastructuur, met gevolgen voor ook deze begrotingsperiode. Deze lijn wordt in 2024 doorgezet.
Onze financiële bijdrage	Zie hiervoor de financiële totaaltabel aan het eind van deze paragraaf. Hierin is de werkelijke bijdrage 2022 en begrote bijdrage 2023 t/m 2027 opgenomen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1.000) 1-1-2022 / 31-12-22 / Verschil Eigen vermogen: € 1.539 / €2.782 / €1.243 Vreemd vermogen: € 5.299 / €3.103 / -€2.196 **Totaal vermogen: € 6.838 / €5.885 / -€ 953**
Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1.000) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: € 0 / € 1.406 / € 1.406 Mutaties reserves: € 0 / €0 / €0 **Resultaat: € 0 / € 1.406 / € 1.406**
Website	www.bghu.nl

Vennootschap (BV. NV)

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	Alle gemeenten en provincies
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De BNG is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen (1 stem per aandeel van € 2,50). Houten bezit 6.240 van de 55,69 miljoen aandelen. De portefeuillehouder financiën wordt jaarlijks uitgenodigd voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Begrotingsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen
Maatschappelijk belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden. Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid. Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. Met een balans van circa € 160 miljard is BNG Bank de vierde bank van Nederland.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Het aanbieden van financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang, tegen zo laag mogelijke kosten.
Lokaal belang	Het kunnen bankieren en het kunnen aantrekken van kredietfaciliteiten tegen gunstige condities.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	Met 'Ons Kompas Naar Impact' heeft BNG Bank ervoor gekozen om terug te gaan naar de essentie: het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Deze purpose is leidend voor alles wat BNG Bank doet. De bank voert hierover het gesprek met haar klanten en helpt klanten bij het behalen van hun maatschappelijke doelen. De ambitie is dat klanten BNG Bank beschouwen als natuurlijke partner voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, dat de bank daarin succesvol is en dat de bank dat kan aantonen.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	BNG Bank publiceert geen begrotingen waardoor we beperkt zicht hebben op haar beleidsvoornemens. Onderstaande voornemens zijn afkomstig uit het jaarverslag 2022. In 2023 gaan wij voort op de ingeslagen weg. Het wordt opnieuw een jaar waarin het belangrijk is om koers te houden ondanks de turbulentie om ons heen. Het Kompas naar impact blijft daarbij richtinggevend voor onze strategie. Wij zullen ons blijven inspannen om de CO2-voetafdruk van onze leningenportefeuille te laten dalen en de maatschappelijke impact te laten stijgen. We doen dat samen met onze klanten. Ook blijft BNG Bank investeren in de kwaliteit van onze mensen en in het optimaliseren van processen. Dat is belangrijk voor een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening.
Onze financiële bijdrage 2024	Een jaarlijkse financiële bijdrage is niet aan de orde. De BNG keert ieder jaar dividend uit op basis van het behaalde resultaat van het jaar ervoor. In de financiële tabel aan het eind van deze paragraaf is het ontvangen dividend 2022 en begrote dividend 2023 t/m 2027 opgenomen.

Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1 mln) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: 5.062 / 4.615 / -447 Vreemd vermogen: 143.995 / 107.459 / -36.536 **Totaal vermogen: 149.057 / 112.074 / -36.983**
Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1 mln) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Exploitatieresultaat: Geen begroting / 300 / n.v.t. Mutaties reserves: Geen begroting / n.v.t. / n.v.t. **Resultaat**
Website	www.bngbank.nl

Vitens NV

Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	Onder andere vijf provincies, waaronder provincie Utrecht, en gemeenten binnen zeven provincies. Binnen de provincie Utrecht zijn de volgende gemeenten aandeelhouder: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede, Woerden, Woudenberg, Zeist
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	Vitens is een naamloze vennootschap met publieke aandeelhouders. De gemeente heeft zeggenschap in Vitens via het stemrecht op de aandelen. Houten bezit 0,666% van de totale aandelen. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering.
Begrotingsprogramma	Duurzame leefomgeving
Maatschappelijk belang	Vitens is een (drink)waterbedrijf dat medeverantwoordelijkheid is voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Regionaal is het belang van samenwerking gelegen in een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van alle deelnemende gemeenten en provincies.
Lokaal belang	Het lokale belang is gelegen in een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Houten. Daarnaast heeft Houten als aandeelhouder financieel belang in de vorm van dividend.
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	Vier thema's krijgen expliciet de aandacht in de komende jaren: schonere waterwingebieden, een betrokken personeelsbeleid, een optimale bediening van hun 5,7 miljoen klanten en het waarborgen van continuïteit in het proces van winnen, zuiveren en leveren van betaalbaar drinkwater: de kerntaak van Vitens. Daarbij is Duurzaamheid als nieuw thema benoemd.
Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2024	Vitens heeft een nieuwe strategie bepaald voor de komende 10 jaar: "Elke druppel duurzaam". De belangrijkste keuzes om hun doelen voor 2030 te behalen zijn: 1. een duurzaam watersysteem; 2. duurzame bronnen; 3. duurzaam gebruik van drinkwater.
Onze financiële bijdrage 2023	Gemeente Houten is aandeelhouder. Een jaarlijkse financiële bijdrage aan Vitens is niet aan de orde. In de financiële tabel aan het eind van deze paragraaf is het ontvangen dividend 2021 en begrote dividend 2022 t/m 2026 opgenomen.
Balanspositie eind 2022	(bedragen x € 1 mln) 1-1-2022 / 31-12-2022 / Verschil Eigen vermogen: 600,3 / 649,5 / 49,2 Vreemd vermogen: 1387,8 / 1.446,6 / 58,8 **Totaal vermogen: 1988,1 / 2.096,1 / 108**

Financieel resultaat 2022	(bedragen x € 1 mln) Begroot / Gerealiseerd / Verschil Resultaat voor belastingen: Geen begroting / 8,2 / Belastingen: Geen begroting / - / **Resultaat na belastingen** / / **8,2** /
Website	www.vitens.nl

Overige samenwerkingsverbanden

U10

Vestigingsplaats	Utrecht (gastheergemeente)
Deelnemende partijen	De gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist vormen de U10-gemeenten. U10 is de netwerkorganisatie waarin 16 gemeenten in de regio Utrecht samenwerken als antwoord op grote maatschappelijke thema's en uitdagingen. De deelnemende gemeenten betalen financiële bijdrages, structureel en eventueel op projectbasis incidenteel. Samen met samenwerkingspartners als overheden, het bedrijfsleven en kennisinstituten presenteert de U10 zich als Metropoolregio Utrecht naar de Rijksoverheid en andere subsidiepartners.
Bestuurlijke vertegenwoordiging van Houten	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Houten is vertegenwoordigd in alle bestuurstafels.
Begrotingsprogramma	Programma Samenleven Programma Duurzame leefomgeving Programma Goede bereikbaarheid
Maatschappelijk belang	U10 is een netwerkorganisatie waarin 16 gemeenten in de regio Utrecht samenwerken op maatschappelijke thema's en uitdagingen. Deze thema's zijn mobiliteit, economie, wonen, gezondheid, groen en landschap en duurzaamheid. De U10-gemeenten willen de goede perspectieven van de regio Utrecht als ontmoetingsplek voor gezond stedelijk leven koesteren, versterken en benutten. Zij werken daarom op vrijwillige basis samen in U10-verband door gemeenschappelijke onderwerpen en belangen te verkennen en op basis hiervan gemeenschappelijke ambities te formuleren en activiteiten te ondernemen.
Regionaal belang (de toegevoegde waarde van samenwerking)	Gemeenten werken in U10-verband samen omdat de opgaven waar individuele gemeenten voor staan vaak grensoverschrijdend zijn, of efficiënter en effectiever samen opgepakt kunnen worden. Daarnaast trekken U10-gemeenten gezamenlijk op richting provincie en Rijk.
Lokaal belang	Houten is onlosmakelijk onderdeel van de stedelijke regio Utrecht, als het gaat om wonen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Houten om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10: • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en landschap
Relevante maatschappelijke ontwikkelingen	De U10-gemeenten willen de groei van de regio op een gezonde, duurzame en slimme wijze faciliteren. De druk op de regio op het gebied van wonen, werken, energie en landschap neemt toe. Dat is bijvoorbeeld te zien aan de stijgende vraag naar betaalbare woningen.

Bedrijfs- en beleidsvoornemens 2023	Bestuurstafels werken met jaarplannen. Enkele belangrijke overkoepelende trajecten zijn: • uitvoering Integraal Ruimtelijk Perspectief • uitvoering Regionale Energie Strategie • Woondeal
Onze financiële bijdrage 2024	Gemeenten in U10 hebben besloten de inwonersbijdrage per 1-1-2020 jaarlijks te indexeren. De indexatie is een mixpercentage. Het mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex is de index die de gastheerorganisatie gemeente Utrecht toepast bij haar verbonden partijen. De indexatie voor 2024 is nog niet vastgesteld, maar wordt geraamd op 7,39%. Dit maakt dat de Houtense inwonersbijdrage voor 2023 uitkomt op € 1,33 voor het bestuursconvenant Samenwerking U10 en € 0,36 voor het convenant Mobiliteit. Hierbij wordt uitgegaan van het aantal inwoners per 1 januari 2023: 50.581. Dit resulteert in een bijdrage van € 67.118 voor het bestuursconvenant en € 18.244 voor convenant Mobiliteit. Daarnaast levert Houten een structurele bijdrage van € 1,00 per inwoner voor het bestuursconvenant Economic Board Utrecht (EBU). Deze bijdrage is voor een aantal jaar vastgesteld op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2016: 48.765. Voor de uitvoering van het Integraal Ruimtelijk Perspectief is voor de jaren 2024-2027 een bijdrage gevraagd van € 38.936 per jaar. Voor de periode t/m 2026 is hiervoor dekking uit bestaande middelen. De kosten voor 2027 worden betrokken bij de perspectiefnota 2027. Dit maakt de bijdrage aan U10 en EBU voor 2024: €173.063
Balanspositie eind 2022	Niet aanwezig
Financieel resultaat 2022	Convenant Samenwerking U10

Inkomsten 2022	**€**	**Uitgaven 2022**	**€**
Resultaat 2021	88.000	Vaste formatie	784.952
Inwonersbijdragen	1.162.936	Flexibele formatie	81.379
		Kosten bedrijfsvoering	88.689
		Extern onderzoek en begeleiding	209.524
		Vergaderfaciliteiten	15.151
		Overig	7.061
		Resultaat 2022	64.180
Totaal	**1.250.936**		**1.250.936**

Convenant verkeer en vervoer

Inkomsten 2022	**€**	**Uitgaven 2022**	**€**
Voordelig resultaat 2021	7.000	Personele kosten	220.988
Inwonersbijdragen	278.137	Kosten bedrijfsvoering	25.000
		Voordelig resultaat 2022	39.149
	285.137		**285.137**

Website	www.utrecht10.nl

Verbonden partijen in rekening en begroting

In onderstaand overzicht zijn de bedragen opgenomen die voor de diverse verbonden partijen in de jaarrekening en de begroting van de gemeente Houten zijn verantwoord.

Verbonden partijen in rekening en begroting (lasten)

Verbonden Partij	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
GGD Regio Utrecht (GGDrU)	-2.306.212	-2.125.151	-2.472.944	-2.455.150	-2.455.150	-2.455.150
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	-1.828.604	-1.806.849	-1.933.561	-1.933.561	-1.933.561	-1.933.561
Recreatieschap De Stichtse Groenlanden	-255.745	-215.691	-222.981	-222.981	-222.981	-222.981
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	-2.351.706	-2.684.000	-2.802.000	-2.801.000	-2.800.000	-2.800.000
Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)	-3.540.786	-3.886.348	-3.964.657	-4.073.233	-4.211.369	-4.354.441
Regionaal Archief Zuid-oost Utrecht (RAZU)	-227.329	-270.200	-330.643	-345.030	-347.408	-349.786
Regionale Uitvoeringsdienst regio Utrecht (RUD)	-264.290	-344.000	-441.000	-441.000	-441.000	-441.000
Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	-705.217	-681.000	-728.000	-754.000	-779.000	-804.000
Totalen	**-11.479.889**	**-12.013.239**	**-12.895.786**	**-13.025.955**	**-13.190.469**	**-13.360.919**

Dividenduitkering deelnemingen (baten)

Verbonden Partij	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
NV Bank Nederlandse Gemeenten	14.227	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Totalen	**14.227**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**10.000**

Overige samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
U10	-182.012	-160.068	-173.063	-173.063	-173.063	-134.127
Totalen	**-182.012**	**-160.068**	**-173.063**	**-173.063**	**-173.063**	**-134.127**

Paragraaf WOO

Vanaf 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo; opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur) van kracht geworden. De wet kent een actieve en een passieve openbaarmaking. Voor de actieve openbaarmaking gaan we gefaseerd te werk, waarbij een aantal zaken al beschikbaar is, zoals verordeningen en regelingen, raadstukken en organisatiegegevens. We volgen de landelijke ontwikkelingen en streven ernaar in 2024 meer categorieën van informatie te kunnen ontsluiten.
In de passieve openbaarmaking (de WOO-verzoeken) zien we de afgelopen jaren een flinke toename. Als dit zich doorzet – wat te verwachten is als we meer actief openbaar maken – zal dit meer ambtelijke inzet vragen dan nu voorhanden is.

Financiële begroting

Financieel perspectief

Dit financieel perspectief behandelt de uitkomst van de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Allereerst geven wij het totaaloverzicht van het meerjarenperspectief 2024 – 2027. In het verlengde daarvan geven we een inhoudelijke toelichting. Tevens besteden we aandacht aan de stand en het verloop van de reserves en voorzieningen. De berekeningen baseren we op de geactualiseerde kerngegevens, waarvan u aan het einde van dit hoofdstuk een overzicht aantreft.

Meerjarige financiële ontwikkeling 2024 - 2027

Financiële ontwikkelingen

Op 4 en 6 juli 2023 behandelde de raad de Perspectiefnota 2024-2027 van de gemeente Houten. In deze Perspectiefnota waren alle tot op dat moment bekende ontwikkelingen verwerkt. Daarnaast informeerde het college met de raadsinformatiebrief meicirculaire 2023 gemeentefonds de raad over de effecten van de meicirculaire 2023 en een aantal andere effecten. Op basis van de die momentopname bestond een bezuinigingsopgave van ongeveer € 1.500.000 voor 2024. Daarna informeerde het college de raad door middel van een raadsinformatiebrief over de voorgestelde bezuinigingen. Per saldo resulteert dit in onderstaande ontwikkeling.

De uitkomst van de Meerjarenbegroting 2024-2027 is als volgt: **bedragen x € 1.000**

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Totaal saldo van baten en lasten	-3.977	-3.813	-10.889	-11.427
Mutaties reserves	3.989	-219	-314	43
Geraamd resultaat	**12**	**-4.032**	**-11.203**	**-11.384**

In onderstaande tabel worden de begrotingssaldi na resultaatbestemming voor de begroting 2024 en de ramingen voor de jaren 2025 tot en met 2027 gepresenteerd. De financiële ontwikkelingen na uitwerking voorgestelde begrotingsrichtlijnen 2024 zijn hier op een meer technische wijze geanalyseerd.

Meerjarenbegroting 2024 - 2027 **bedragen x € 1.000**

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Prognose financieel meerjarenperspectief voor uitwerking begrotingsrichtlijnen 2024	**-5.639**	**-6.290**	**-12.385**	**-15.075**
Financiële ontwikkelingen na uitwerking voorgestelde begrotingsrichtlijnen 2024:				
- Effect meicirculaire 2023	4.439	894	4	2.316
- Huis van Houten	-108	-108	-108	-108
- Wijziging tarief huishoudelijke ondersteuning	-366	-388	-410	-410
- Vrijval stelpost energielasten door nieuwe inkoopprijs	400	400	400	400
- Verminderen legesinkomsten conform perspectiefnota	-200	-200	-200	-200
- Indexatie sociaal team	-328	-328	-328	-328
- Voordeel regiotaxi	100			
- Besluiten raad 26 september	-25	-25	-25	
- Opbouw begroting/ overige(inclusief afrondingen)	56	379	209	389
Uitkomst Financiële ontwikkelingen na uitwerking begrotingsrichtlijnen en ontwikkelingen	**-1.671**	**-5.666**	**-12.843**	**-13.016**
Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	1.683	1.634	1.640	1.632
Begrotingssaldo (gerealiseerd resultaat)	**12**	**-4.032**	**-11.203**	**-11.384**

Effect meicirculaire 2023
Dit betreft de verwerking van de uitkomsten van de Meicirculaire 2023 Gemeentefonds.

Nr	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
1	Ontwikkeling accres 2023 en verder	1.021	1.000	898	868
2	Financieringssystematiek	0	0	0	1.936
3	Herijking gemeentefonds - actualisatie maatstaven	3.672	0	0	0
4	Aanpassing raming stelpost BTW - compensatiefonds o.b.v. jaarlijks gemiddelde	146	145	148	147
5	Meerkosten loon- en prijsindexatie 2024	-735	-754	-1.048	-1.157
6	Overige ontwikkelingen	287	375	36	543
		4.439	**894**	**4**	**2.316**

Huis van Houten
Het door de raad vastgestelde voorstel over het Huis van Houten is financieel vertaald in deze begroting. Dit levert een structureel effect op van € 108.000 nadelig. Dit effect is conform voorstel verwerkt in de primitieve begroting.

Wijziging tarief huishoudelijke ondersteuning
Het effect van het raadsvoorstel Wijziging Tarief Wmo Huishoudelijke ondersteuning is conform voorstel verwerkt in de primitieve begroting. Dit levert een lastenverhoging op die begint met € 366.000 in 2024 en oploopt tot € 410.000.

Vrijval stelpost energielasten door nieuwe inkoopprijs
Er is medio juni een nieuwe prijs voor de inkoop van gas en elektra vastgesteld. Dit effect voor 2024 verwerken we structureel vanaf 2024. We laten hiervoor € 400.000 vrijvallen uit de stelpost energielasten. Dit bedrag hebben we structureel verwerkt in de primitieve begroting.

Verminderen legesinkomsten conform Perspectiefnota
Dit effect is in de Perspectiefnota toegelicht, maar was nog niet vertaald in een aframing van het saldo van de Perspectiefnota. In deze begroting is het verwachte nadeel van € 200.000 structureel meegenomen.

Indexatie sociaal team
De CAO Sociaal Werk is vastgesteld. Dit heeft bij ongewijzigd beleid een aanzienlijk effect op de bijdrage van de gemeente Houten aan het Sociaal Team. Om de huidige dienstverlening van het Sociaal Team op niveau te houden, is structureel een aanvullend bedrag nodig van € 328.000. Een lager bedrag indexeren heeft consequenties voor de bedrijfsvoering van het Sociaal Team en zal leiden tot aangepaste dienstverlening.

Voordeel regiotaxi
Het gebruik van de regiotaxi over 2023 valt lager uit dan verwacht. De verwachting is dat dit effect zich structureel doorzet in 2024, in samenhang met de inzet van de golfkarren en AutoMaatje. Dit heeft een effect van € 100.000 positief voor 2024.

Besluiten raad 26 september
Hoewel er geen sprake is van een majeure ontwikkeling, zijn vooruitlopend op de behandeling in de raad van 26 september de effecten van de voorliggende besluiten meegenomen. Deze zijn apart inzichtelijk gemaakt. Het effect hiervan op de begroting 2024 is beperkt en bedraagt € 25.000.

Opbouw begroting/ overige (inclusief afrondingen)
Hier betreft het o.a. budgetaanpassingen, welke ontstaan door actualisatie van de staat van investeringen en toepassing van de met de daaruit voortvloeiende gewijzigde rente- en afschrijvingslasten, actualisatie van de kosten financiering op basis van aangetrokken leningen en gewijzigde rente- en afschrijvingslasten.

Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen
De voorgestelde bezuinigingsmaatregelen tellen op tot een bedrag van € 1.683.000 in 2024. In hoofdstuk 1.5.2 is een uitgebreide toelichting te lezen.

Structureel begrotingssaldo 2024-2027 **bedragen x € 1.000**

	2024			2025			2026			2027		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Samen Leven	70.688	12.731	-57.957	67.168	12.394	-54.774	66.987	11.832	-55.155	67.019	11.832	-55.187
Programma Duurzame leefomgeving	43.804	31.575	-12.229	30.119	18.274	-11.845	29.950	18.210	-11.740	25.704	14.360	-11.344
Programma Goede bereikbaarheid	6.454	2..866	-3.588	6.812	3.355	-3.457	6.792	2.850	-3.942	6.735	2.416	-4.319
Programma Integrale veiligheid	5.152	610	-4.542	5.033	502	-4.531	4.992	466	-4.526	4.995	466	-4.529
Programma Voor en met inwoners	5.722	10.021	-4.701	5.634	1.022	-4.612	5.629	1.024	-4.605	5.689	1.024	-4.665
Totaal van de programma's	**131.820**	**48.803**	**-83.017**	**114.766**	**35.547**	**-79.219**	**114.350**	**34.382**	**-79.968**	**110.142**	**30.098**	**-80.044**
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	3.012	98.909	95.897	3.472	95.309	91.837	2.888	87.812	84.924	3.116	87.464	84.348
Overzicht overhead	17.113	352	-16.761	16.681	344	-16.337	16.093	344	-15.749	15.978	344	-15.634
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	28		-28	28		-28	28		-28	28		-28
Bedrag voor onvoorzien	68		-68	67		-67	68		-68	68		-68
Subtotaal programma's inclusief algemene dekkingsmiddelen, Vennootschapsbelasting en onvoorzien	**152.041**	**148.064**	**-3.977**	**135.014**	**131.200**	**-3.814**	**133.427**	**122.538**	**-10.889**	**129.332**	**117.906**	**-11.426**
- waarvan incidenteel	*22.712*	*17.406*	*-5.306*	*5.078*	*3.910*	*-1.168*	*3.996*	*3.910*	*-86*	*-164*	*0*	*164*
- waarvan structureel	*129.329*	*130.658*	*1.329*	*129.936*	*127.290*	*-2.646*	*129.431*	*118.628*	*-10.803*	*129.496*	*117.906*	*-11.590*
Structurele toevoeging en onttrekking reserves per programma:												
Programma Samen Leven		29	29		29	29		29	29		29	29
Programma Duurzame leefomgeving	1.378	1.135	-243	1.233	676	-466	608	567	-41	133	317	184
Programma Goede bereikbaarheid	1.876	1.041	-835	1.752	685	-1.087	1.680	898	-782	1.632	1.232	-400
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteun.	500	5.538	5.038	150	1.455	1.305		480	480		230	230
Subtotaal reserves	**3.754**	**7.743**	3.989	**3.135**	**2.916**	**-219**	**2.288**	**1.974**	**--314**	**1.765**	**1.808**	**43**
- waarvan incidenteel	*1.931*	*6.712*	*4.781*	*1.412*	*1.905*	*493*	639	500	-139	164	0	-164
- waarvan structureel	*1.823*	*1.031*	*-792*	*1.723*	*1.011*	*-712*	1.649	1.474	-175	1.601	1.808	207
Geraamd resultaat			**12**			**-4.033**			**-11.203**			**-11.383**
Incidentele baten en lasten	24.643	24.118	-525	6.490	5.815	-675	4.635	4.410	-225	0	0	0
Structureel begrotingssaldo			**537**			**-3.358**			**-10.978**			**-11.383**

Reserves en voorzieningen 2024 – 2027

Prognose omvang vrije algemene reserve **bedragen x € 1.000**

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1 januari 2023	**6.177**
Mutaties:	
Jaarrekeningresultaat 2022	3.300
Onttrekking Transitie ICT	-500
Stand per 1 januari 2024	**8.976**
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2023 stand t/m 2de Bestuursrapportage 2023	686
Onttrekking Transitie ICT	-500
Diverse onttrekkingen perspectiefnota 2024	-759
Stand per 1 januari 2025	**8.403**
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2024	12
Onttrekking Transitie ICT	-150
Diverse onttrekkingen perspectiefnota 2024	-730
Stand per 1 januari 2026	**7.536**
Mutaties	
Begrotingssaldo 2025	p.m.*
Onttrekking extra formatie piekbelasting burgerzaken	-230
Stand per 1 januari 2027	**7.306**
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2026	p.m.*
Onttrekking extra formatie piekbelasting burgerzaken	-230

Stand per 1 januari 2028	**7.076**
Mutaties:	
Begrotingssaldo 2027	p.m.*
Stand per 1 januari 2029	**7.076**

* Hier is p.m. opgenomen door de grote onzekerheid hoe de algemene uitkering zich gaat ontwikkelen en daarmee ons begrotingssaldo.

Naar aanleiding van opmerkingen uit de raad is er voor gekozen om in onderstaand overzicht de stortingen en onttrekkingen specifieker per reserve te benoemen.
De in de begroting 2024 opgenomen mutaties in de reserves zijn als volgt samengesteld:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2024		2025		2026		2027	
	Stort.	Onttr.	Stort.	Onttr.	Stort.	Onttr.	Stort.	Onttr.
Bestemmingsreserve straatverlichting:								
• Begrote resultaten op de aanbesteding straatverlichting	34		168		170		170	
Bestemmingsreserve Overlopende posten								
• Compensatie energielasten Minima 2024		33						
Bestemmingsreserve riolering 4 Efficiencyoverschot	6		6		6		6	
Bestemmingsreserve extra afschrijving Cultuurcentrum								
• Extra lasten ontstaan door faillissement aannemer		29		29		29		29
Bestemmingsreserve BOR								
• Jaarlijkse storting ten behoeve van groot onderhoud openbare ruimte	1.781		1.681		1.606		1.558	
• Kosten Jaarplan groot onderhoud openbare ruimte		995		974		1.207		1.541
• Jaarlijkse storting opbrengst vergunningen AVOI: vergoedingen MOOR-meldingen	30		30		30		30	
Toekomstfonds								
• Startnotitie TransitieVisie Warmte		67		18				
Bestemmingsreserve mobiliteitsfonds Eiland van Schalkwijk								
• Voorbereidingsbudget meekoppelkansen Inlaatsluis en bereikbare Lekdijk		103						
Bestemmingsreserve WWB-inkomensdeel								
• Rente overdracht grond tijdelijke woningen Hoge Schaft grondexploitaties naar algemene dienst		8		8		8		8
Bestemmingsreserve implementatie Omgevingswet								
• Projectleider omgevingsvisie		85		7				
Bestemmingsreserve Transitie ICT								
• Voorstel opbouw uit collegeprogramma 23-26	500	500	150	150				
Bestemmingsreserve Implementatie omgevingswet 2023-2026								
• Voorstel opbouw uit collegeprogramma 23-26	720	720	425	425	250	250		
Bestemmingsreserve Bouwen voor Houten 2023-2026								
• Voorstel opbouw uit collegeprogramma 23-26	525		675		225			
Algemene reserve:								
• Diverse voorstellen perspectiefnota 2024		760		730		229		229
• Transitie ICT		500		150				
Algemene beklemde reserve:								
• Sloop Huis van Houten		3.025						
• Implementatie omgevingswet(Collegeprog.23-26)		720		425		250		
• Voorstel fietsrekken perspectiefnota 2024		40						
Totaal begroting	**3.596**	**7.585**	**3.135**	**2.916**	**2.287**	**1.973**	**1.764**	**1.807**

(Geprognosticeerde) standen reserves* en voorzieningen per 1 januari (peildatum begroting) **x € 1.000**

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Vrije algemene reserve	8.976	7.716	6.837	6.607
Beklemde algemene vrije reserve	20.450	16.665	16.239	15.990
Concernweerstandsvermogen grondexploitaties	5.956	5.956	5.956	5.956
Bestemmingsreserves algemene dienst	14.578	15.199	16.722	17.517
Voorzieningen algemene dienst	13.098	11.508	11.198	10.262
Voorzieningen grondexploitatie				
Totaal begroting exclusief saldo 2022 en volgende jaren	**63.058**	**57.730**	**56.952**	**56.332**
Saldo begroting 2023 t.m. 2de Berap 2023		686	686	686
Saldo begroting 2024 jaarsnede 2024			12	12
Saldo begroting 2024 jaarsnede 2025				
Totaal begroting	**63.058**	**57.730**	**57.650**	**57.030**

Overzicht van beoogde structurele dotaties en onttrekkingen aan reserves 2024/ 2027 **bedragen x € 1.000**

(Deel) programma/ Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Lasten (Dotaties)				
Goede bereikbaarheid				
– Jaarlijkse storting in bestemmingsreserve BOR	1.811	1.711	1.666	1.588
Totaal Programma Goede bereikbaarheid	**1.811**	**1.711**	**1.666**	**1.588**
Totaal lasten (dotaties)	**1.811**	**1.711**	**1.666**	**1.588**
Baten (Onttrekkingen)				
Programma Samen Leven				
– Jaarlijkse bijdrage in lasten afschrijvingskosten Theater uit bestemmingsreserve extra krediet Cultuurcentrum	29	29	29	29
Totaal Programma Samen Leven	29	29	29	29
Programma Duurzame leefomgeving				
– Uitvoering groot onderhoud Openbaar gebied op basis van Jaarplan BOR	170	170	170	170
– Bijdrage rente overdracht grond naar algemene dienst ten behoeve van tijdelijke woningen aan de Hoge Schaft	8	8	8	8
Totaal Programma Duurzame leefomgeving	**178**	**178**	**178**	**178**
Programma Goede bereikbaarheid				
– Uitvoering groot onderhoud Openbaar gebied op basis van Jaarplan BOR	825	804	1.037	1.578
Totaal Programma Goede bereikbaarheid	**825**	**804**	**1.037**	**1.578**
Totaal baten (onttrekkingen)	**1.032**	**1.011**	**1.244**	**1.785**
Totaal baten (onttrekkingen) en lasten (dotaties)	**-779**	**-700**	**-422**	**197**

Voorgenomen investeringen 2024 - 2027
Conform de regelgeving van het BBV dient er in een begroting aandacht te worden besteed aan de Investeringen. In de financiële verordening is daarover opgenomen dat van de nieuwe investeringen het benodigde krediet wordt opgenomen en van de vervangingsinvesteringen een totaalbedrag. Daarnaast worden vanaf 2024 ook de investeringen uit het meerjarenonderhoudsplan Openbare ruimte hierin meegenomen. Voor 2024 zijn de volgende investeringen voorzien:

Bedragen x € 1

Vervangingsinvesteringen bedrijfsmiddelen € 76.204		Termijn afschrijving	Methode
Bedrijfswagen	65.704	9	Lineair
Hogedrukreiniger	10.500	8	Lineair

Vervangingsinvesteringen velden € 195.545		Termijn afschrijving	Methode
Sportpark Blokhoven: Veld 3 normaal gras	45.126	15	Lineair
Sportpark Blokhoven: Veld 4 normaal gras	45.126	15	Lineair
Sportpark oud wulven: Veld 3 wetratop	60.168	15	Lineair
Sportpark VV Goy: Veld 1 normaal gras	45.126	15	Lineair

Investeringen meerjarenonderhoudsplan Openbare Ruimte € 3.085.697		Termijn afschrijving	Methode
MJOP Fietspaden (gespecificeerd) 2024	435.313	20	Lineair
MJOP Inhaalslag asfalt D-niveau 2024	979.563	20	Lineair
MJOP Inhaalslag elementen D-niveau 2024	336.690	20	Lineair
Inzinkbare palen Het Rond 2024	100.000	10	Lineair
MJOP Rondweg (Oostromsdijkje-De Koppeling) 2024	534.528	20	Lineair
MJOP Vervangen VRA's door VRI's 2024	699.603	15	Lineair

Verdere Investeringen uit het meerjareninvesteringsplan (MIP) worden niet via deze financiële begroting geautoriseerd, maar separaat ter goedkeuring aan de raad voorgelegd.

Incidentele baten en lasten 2024-2027

Bedragen x € 1.000

Programma/ Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Programma Samen leven				
Energiebijdrage	33			
Toekomst Huis van Houten	3.025			
Totaal Programma Samen leven	**3.058**	**0**	**0**	**0**
Programma Duurzame leefomgeving				
Efficiency overschot riolering	6	6	6	6
Dotaties aan BR Riolering 4 efficiency overschot	-6	-6	-6	-6
Startnotitie Transitievisie warmte	68	18		
Implementatie omgevingswet	805	432	250	
Dotaties aan BR Bouwen voor Houten 2023-2026	525	675	225	
Dotaties aan BR Impl. Omgevingswet 2023-2026 tlv alg.beklemde res.	720	425	250	
Lasten grondexploitaties	17.406	3.910	3.910	
Totaal Programma Duurzame leefomgeving	**19.524**	**5.460**	**4.635**	**0**
Programma Goede bereikbaarheid				
Resultaat aanbesteding straatverlichting	-192	-168	-170	-170
Energieprijzen straatverlichting	158			
Dotatie aan BR Straatverlichting (resultaat aanbesteding)	192	168	170	170

Uitbreiding fietsenrekken Piazza	40			
Voorbereidingsbudget meekoppelkansen inlaatsluis en bereikbare Lekdijk	103			
Totaal Programma Goede bereikbaarheid	**301**	**0**	**0**	**0**
Programma Voor en met inwoners				
Tijdelijk extra personele inzet ivm paspoortenpiek	230	230		
Totaal Programma Betrokken bij de samenleving	**230**	**230**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie				
Transitie ICT	500	150		
Dotatie aan BR Transitie ICT t.l.v. algemene vrije reserve	500	150		
Implementatie software controleproces	30			
Tijdelijke projectleider procesbeheer	100	100		
Tijdelijke projectleider informatiehuishouding	150	150		
Tijdelijke projectleider 3-lijnenmodel	150	150		
Tijdelijke personele inzet handboek/kwaliteitssysteem	100	100		
Totaal algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	**1.530**	**800**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten	**24.643**	**6.490**	**4.635**	**0**

Programma / Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Baten				
Programma Duurzame leefomgeving				
Onttrekking BR Toekomstfonds (startnotitie Transitievisie warmte)	68	18		
Onttrekking BR Implementatie omgevingswet/Implementatie omgevingswet 2023-2026	805	432	250	
Baten grondexploitaties	17.406	3.910	3.910	
Totaal Programma Duurzame leefomgeving	**18.279**	**4.360**	**4.160**	**0**
Programma Goede bereikbaarheid				
Onttrekking algemene beklemde reserve tbv uitbreiding fietsenrekken Piazza	40			
Onttrekking BR Straatverlichting (energie)	158			
Onttrekking BR Mobilieitsfonds Eiland van Schalkwijk (voorbereidingsbudget meekoppelkansen inlaatsluis en bereikbare Lekdijk)	103			
Totaal Programma Goede bereikbaarheid	**301**	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie				
Onttrekking Algemene beklemde reserve ivm toekomst Huis van Houten	3.025			
Onttrekking Algemene beklemde reserve tbv BR implementatie omgevingswet 2023-2026	720	425	250	
Onttrekking BR Overlopende posten (energiebijdrage)	33			
Onttrekking BR Transitie ICT	500	150		
Onttrekking Algemene vrije reserve tgv BR Transitie ICT	500	150		
Onttrekking Algemene vrije reserve (tijdelijke inzet paspoortenpiek)	230	230		
Onttrekking Algemene vrije reserve (implementatie software CCO)	30			
Onttrekking Algemene vrije reserve (tijdelijke projectleider procesbeheer)	100	100		

Onttrekking Algemene vrije reserve (tijdelijke projectleider informatiehuishouding)	150	150		
Onttrekking Algemene vrije reserve (tijdelijke projectleider 3-lijnenmodel)	150	150		
Onttrekking Algemene vrije reserve (tijdelijke personele inzet handboek/kwaliteitssysteem)	100	100		
Totaal algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	**5.538**	**1.455**	**250**	**0**
Totaal incidentele baten	**24.118**	**5.815**	**4.410**	**0**
Totaal incidentele baten en lasten	**-525**	**-675**	**-225**	**0**

Kerngegevens 2024 - 2027
Voor het opstellen van de begroting 2024 en het meerjarenperspectief 2025-2027 is een aantal gegevens van belang. Het gaat hierbij om de kerngegevens die van invloed zijn op de berekening van de groei-gerelateerde budgetten. Dit betreft dus budgetten die hoeveelheid-afhankelijk (Q) zijn, en een aantal andere specifieke posten zoals de algemene uitkering. In onderstaande tabel is een aantal van toepassing zijnde kerngegevens per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

	Begrotingsrichtlijnen 2024			
Gegeven	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Totaal aantal woningen	21.215	21.455	21.763	22.110
Prognose woningbouwproductie	240	308	347	406
Gemiddelde woningbezetting	2,40	2,36	2,36	2,34
Aantal inwoners, totaal	50.878	51.099	51.539	51.684
Aantal inwoners 0 t/m 17 jaar	11.088	10.951	10.842	10.761
Aantal inwoners, 18 t/m 59 jaar	26.481	26.487	26.502	26.611
Aantal inwoners 60 jaar en ouder	13.309	13.661	14.015	14.312
Aantal éénpersoonshuishoudens	6.026	6.133	6.249	6.381
Aantal meerpersoonshuishoudens	15.094	15.209	15.327	15.458

Toelichting op bovenstaande tabel:
1. Uitgangspunt voor het aantal woningen en inwoners is de stand per 1 januari 2022 volgens de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Houten.
2. De woonvisie 2021-2030 (vastgesteld december 2021) geeft richting aan het gewenste woningbouwprogramma van 4.750 woningen in de periode tot 2040. Voor ongeveer 1.000 woningen zijn al meer of minder concrete plannen.
3. Bron voor de gemiddelde woningbezetting is de bevolkingsprognose gemeente Houten van Pronexus (mei 2022).
4. Het verschil tussen het aantal woningen en de som van de één- en meerpersoonshuishoudens betreft vooral de incidentele leegstand van woningen.

Bezuinigingen 2024

Op 29 augustus is de lijst met definitieve maatregelen die het college aan de raad wil voor leggen, vastgesteld. Een nadere toelichting is opgenomen als hoofdstuk bij de financiële begroting, waarbij de voorgestelde maatregelen op hoofdlijnen in beeld worden gebracht. Het college onderscheidt daarbij 3 typen maatregelen:

- Technische maatregelen
- Ingezette onderbestedingen
- Maatregelen met een effect op de samenleving

Met de door het college van burgemeester en wethouders voorgestelde maatregelen is sprake van een structureel sluitende begroting 2024. De voorgestelde maatregelen van € 1.683.000 zorgen voor een positief saldo van € 12.000 in 2024 en hebben een effect van rond de € 1.630.000 voor de daaropvolgende jaren. Hierover is de raad door middel van de Raadsinformatiebrief voorstel bezuinigingen 2024 geïnformeerd. Hieronder is in meer detail per categorie een toelichting opgenomen.

Technische maatregelen

De voorgestelde bezuinigingen zijn allereerst zo veel als mogelijk technisch van aard. Daarmee geven we invulling aan uw amendement 067-023 waarin u oproept om de maatschappelijke consequenties van de maatregelen zo veel als mogelijk te beperken. Er zijn 3 soorten technische maatregelen:

- ‘minder-meer’ (hanteren van een lagere inflatiecorrectie en loonverwachting voor 2024);
- een andere manier van financieren (ombuigen vaste budgetten naar SPUKs, andere manier van onderhoud financieren);
- scherper begroten (openeinderegeling en schadebudgetten).

Technische maatregelen	Effect 2024
1. Verlagen materiële inflatiecorrectie (van 6,2% naar 5,1% - niet van toepassing op subsidiepartners)	€ 318.367
2.Verlagen verwachte loonstijging (van 4,7% naar 4%)	€ 210.339
3. Verlagen budget openeinderegeling Yeph	€ 300.000
4. Wijzigen financiering groot onderhoud	€ 250.000
5. Ombuigen vaste budgetten naar SPUK GALA	€ 20.000
6. Verlagen structurele schadebudgetten	€ 68.492
7. Ombuigen vast budget herstelacademie ENIK Houten naar SPUK Maatwerk beschermd wonen	€ 48.000
8. Ombuigen vast budget EROPaf naar SPUK Maatwerk	€ 40.000
Totaal	**€ 1.255.198**

1. De materiële inflatiecorrectie is een generieke maatregel die lasten en batenbudgetten verhoogt op basis van de prijsontwikkeling van de afgelopen jaren. Door die inflatiecorrectie te verlagen voor de lastenzijde, ontstaat budgettaire ruimte. Aan de batenzijde en voor de subsidiepartners verandert niets. Dit levert structureel € 318.367 voor 2024 op.

2. De verwachting is dat de volgende cao-onderhandelingen meer gericht zullen zijn op secundaire arbeidsvoorwaarden dan op alleen het verhogen van het loon. Daarom wordt voorgesteld om de eerder gehanteerde verwachte loonstijging van 4,7% te verlagen naar 4%. Dit levert in 2024 € 210.339 op.

3. In 2022 maakten minder cliënten dan voorgaande jaren gebruik van Yeph (hoog specialistische jeugdhulp welke vormgegeven wordt samen met de overige Utrechtse jeugdhulp regio’s). Mogelijk dat deze lijn zich doorzet. Het gaat hierbij overigens om een verschil tussen 3 en 4 cliënten, het betreft hier hoogspecialistische jeugdhulp. Dit voorstel verlaagt de verwachte lasten met € 300.000.

4. In het meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP) 2023-2027 is voor het kapitaliseren van de investering in groot onderhoud en vervanging in de openbare ruimte een ondergrens aangehouden van € 250.000,- Het loslaten van deze ondergrens betekent dat investeringen onder dit bedrag niet meer jaarlijks ten laste van de BOR-reserve hoeven te worden gebracht. Dat blijft dan beperkt tot de kapitaallasten van die investeringen. Daardoor hoeft er ook jaarlijks minder in de BOR-reserve te worden gestort. Dat heeft financieel een positief effect heeft op het begrotingssaldo. Dit voorstel heeft een structureel effect van € 250.000.

5. Valpreventie is onderdeel van GALA. Een deel van de middelen is geoormerkt beschikbaar voor valpreventie. Wanneer we € 20.000 reserveren voor bijvoorbeeld hulpmiddelen of woningaanpassingen/leefomgeving (stoeptegels, drempels, wortels van bomen die door trottoir heen komen etc), kunnen we hiervoor eventueel vaste budgetten ombuigen. Deze middelen zijn nu gevonden bij het beheer van de speeltoestellen (leefomgeving, lange termijn valpreventie). Deze structurele budgetten worden voor 2024 en 2025 gefinancierd uit de SPUK.

6. Structurele schadebudgetten in de hele gemeentelijke begroting doen geen recht aan het vaak incidentele karakter van schades, daarnaast was in 2022 was het netto-effect van de schades ongeveer € 30.000. Daarom is het voorstel is om het budget van € 98.492 te verlagen naar een bedrag van € 30.000. Dit levert structureel € 68.492 op.

7. Vanaf 2024 ontvangen we t.b.v. de doelgroep beschermd wonen middelen om de transformatie (van beschermd wonen naar beschermd thuis) te realiseren. Als het college besluit (eind 2023) om ENIK te financieren vanuit de maatwerk BW-middelen kan onze gemeentelijke subsidie (die we al jaren toekennen) omgebogen worden. Dit levert structureel € 48.000 op.

8. Vanaf 2024 ontvangen we t.b.v. de doelgroep beschermd wonen middelen om de transformatie (van beschermd wonen naar beschermd thuis) te realiseren. Als het college besluit (eind 2023) om Erop Af! te financieren vanuit de maatwerk BW-middelen kan onze gemeentelijke subsidie (die we al jaren toekennen) omgebogen worden. Dit levert structureel € 40.000 op.

Ingezette onderbestedingen
Een aantal budgetten blijkt voor 2024 en in een aantal gevallen structureel niet nodig om de doelen van de gemeente te realiseren. Dit is ruimte in de begroting waarvoor we de komende jaren geen uitgaven verwachten of betreft posten die voorzichtigheidshalve nog niet waren afgeraamd. Aframen of verlagen van deze budgetten heeft geen direct effect op de beschikbare middelen voor beleidsdoelstellingen.

Ingezette onderbesteding	Effect 2024
9. Verzilveren aanbesteding nieuwe exploitant speelboerderij	€ 40.000
10. Inzetten onderbesteding leerlingenvervoer	€ 24.500
11. Schrappen restantbudget monumenten	€ 11.820
12. Ten gunste van saldo brengen opbrengst vergunning kabels en leidingen	€ 20.000
13. Verminderen onderzoeks/projectenbudget openbaar vervoer	€ 5.000
14. Schrappen budget samenlevingsagenda	€ 54.196
15. Vrijvallen middelen overdracht milieutaken 2024	€ 50.000
Totaal	**€ 205.516**

9. De middelen zijn niet meer nodig. Na de aanbesteding van het beheer van Speelboerderij Houten (kinderboerderij en speeltuin Keercamp) zijn er meerjarige contract-afspraken gemaakt met de nieuwe exploitant; ZOMO Zorg. De financiële lasten van dit contract zijn lager dan de voormalige subsidie aan de vorige exploitant.

Deze ruimte is eerder ingezet voor het nakomen van de contractafspraken met ZOMO Zorg. Het ging om verbouwingen en de uitbreiding van ‘De Blokhut’ met een serre om werkruimte te ontwikkelen voor de medewerkers van ZOMO Zorg (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). Dit levert structureel € 40.000 op.

10. Binnen het budget leerlingenvervoer is al jarenlang een post ‘reservering stijging taxivervoer’ opgenomen. Deze is echter nog nooit nodig geweest. Er is op basis van leerlingenaantallen ook geen reden om te veronderstellen dat komende jaren wel nodig is. Dit levert structureel € 24.500 op.

11. Betreft restant van de vroegere monumentensubsidie, waarbij er de afgelopen jaren sprake is van een structurele onderuitputting. Dit levert € 11.820 structureel op

12. Voor het verstrekken van vergunningen voor het leggen van kabels en leidingen worden leges en een bijdrage in gemeentelijke kosten van herstel van de bestrating/asfalt gevraagd. De bijdrage in de gemeentelijke kosten wordt toegevoegd aan de BOR-reserve. Al jaren blijkt echter dat de gerealiseerde bijdragen in gemeentelijke taken veel meer bedragen dan de raming in de begroting. Voorgesteld wordt om deze meeropbrengsten ten gunste te laten komen van de begroting. Dit levert structureel € 20.000 op.

13. Totale post bedraagt € 12.000,-. Deze post wordt gebruikt voor projecten/onderzoeken die een relatie met OV hebben. De afgelopen jaren is er sprake van onderbesteding omdat er geen projecten zijn opgestart of de kosten van projecten zijn gedragen door andere partijen zoals de Provincie Utrecht en Goedopweg. De voorgestelde bezuiniging is € 5.000.

14. Er zijn door het huidig college geen nieuwe opgaven gedefinieerd en met de extra formatie voor participatie wordt al ingezet op ondersteuning van initiatieven uit de samenleving (breed). DIt levert structureel € 54.196 op.

15. In verband met de gewijzigde inwerkingstredingsdatum van de Omgevingswet en de benodigde voorbereidingstijd voor de RUD, is overheveling van taken op 1 juli 2024 realistischer. Dit levert voor 2024 € 50.000 op.

Maatregelen met maatschappelijk effect
Onderstaande maatregelen hebben een maatschappelijk effect, maar worden door het college nodig geacht om tot een sluitende begroting 2024 te komen. Het betreft onder meer het ontvlechten van taken uit HHO door nieuwe Was en Strijkservice en het aanpassen van het voorzieningen- of beeldkwaliteitsniveau.

Hierbij wordt gedacht aan het vervangen van de structuurtegel door een standaardtegel. Ook worden de beschikbare (vrije) middelen voor onderzoek en duurzaamheid teruggebracht. In een aantal gevallen wordt aan organisaties in de gemeente Houten gevraagd om zelf een bijdrage te leveren die eerst werd betaald door de gemeente. Dit is het geval bij het beheer van de speeltoestellen en het vergoeden van de leges aan de organisatoren van evenementen.

Maatregelen met maatschappelijk effect		Effect 2024
16.Stoppen met vergoeding leges aan organisatoren evenementen	€	10.339
17. Ontvlechten taken uit HHO door nieuwe Was en Strijkservice	€	100.000
18. Vervangen structuurtegel door standaard grijze 30*30 tegel	€	10.000
19. Halveren onderzoeksbudgetten sociaal domein	€	35.000
20. Inleveren vrije ruimte budget duurzaamheid	€	35.000
21. Verminderen externe toetsing onderhoudsniveau openbare ruimte (1 keer in de 2 jaar)	€	7.000
22. Afbouwen subsidie schoolbegeleiding schoolbesturen (eerste deel 2024)	€	20.000
23. Aanpassen financiering beheer speeltoestellen speeltuin Buitenwereld	€	5.000
24. Stoppen duurzaamheidsfonds vanaf 2026	€	-
Totaal	**€**	**222.339**

16. Vanuit deze post worden/werden aan vrijwilligersorganisaties, die een evenementenvergunning aanvragen de leges aan onszelf vergoed. Voorbeelden van deze evenementen zijn: Tour de Schalkwijk, Dorpendag en Buitenspelen. Dit betreft relatief kleine bedragen. De afgelopen jaren is, met uitzondering van 2022 (i.v.m. Muziekfeest op het Plein) sprake geweest van onderuitputting. Het totale effect bedraagt € 10.339 structureel.

17. Voor een schoon en leefbaar huis kan de gemeente een algemene voorziening treffen ten behoeve van wassen en strijken. Hiermee wordt wassen en strijken uit het maatwerk Wmo huishoudelijke ondersteuning gehaald. Dit levert in 2024 een besparing op van € 100.000 en in de jaren die daarop volgen een bedrag van € 140.000.

18. Het omvormen van bestaande structuurtegel en deze vervangen door standaard grijze 30x30 tegels bij alle toekomstig beheer en onderhoudsopgaven. Dit levert vanaf 2024 in eerste instantie structureel € 10.000 op en dit kan in de toekomst verder oplopen, maar is afhankelijk van de snelheid van de vervangingsopgave.

19. Binnen het sociaal domein is jaarlijks een budget beschikbaar van € 67.650 voor het uitbesteden van onderzoeken. Door het budget te halveren (in plaats van af te schaffen) blijven nog middelen beschikbaar om de jaarlijkse wettelijk verplichte onderzoeken uit te voeren, maar is er geen ruimte meer voor aanvullende onderzoeken. Dit levert structureel € 35.000 op.

20. Binnen dit budget is elk jaar vrije ruimte beschikbaar voor nieuwe projecten, die een bijdrage leveren aan het programma Duurzaamheid. Denk aan onderzoeken of extra activiteiten, zoals de ondersteuning van Zon op grote daken (amendement 172-2021). Deze vrije ruimte kan geschrapt worden zonder dat er directe consequenties zijn.

21. Vanuit de wens van de raad een onafhankelijk bureau ingeschakeld om een ‘bewijs’ te hebben op het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. Dit bureau niet meer ieder jaar inschakelen, omdat we toch elk jaar goed scoren. Dat betekent dat we in 2025 weer voor het eerst een onderzoek uitvoeren.

22. In 2024 wordt € 20.000 minder gereserveerd voor de afbouw van de subsidie schoolbegeleiding. Eind 2023 besluit het college over de besteding van de overige middelen.

23. Wij beheren de speeltoestellen bij de speeltuin Buitenwereld. Dit budget wordt verlaagd en met de huidige gebruiker worden nieuwe afspraken gemaakt over het beheer van de speeltoestellen. Dit levert op jaarbasis € 5.000 op.

24. De jaarlijkse donatie aan het duurzaamheidsfonds wordt verlaagd. Hoewel dit geen effect heeft in 2024, is het voorstel deze wel voor € 25.000 structureel te verwerken vanaf 2026.

Structureel effect overzicht

Nr	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
1	Effect prijsindex 5,1% ipv 6,2%	318.367	306.690	299.794	300.341
2	Effect loonindex 4,0% ipv 4,7% over loonsom	210.339	210.512	210.385	209.649
3	Verlagen budget openeinderegeling Yeph	300.000	300.000	300.000	300.000
4	Wijziging financiering groot onderhoud	250.000	250.000	250.000	250.000
5	Ombuigen vaste budgetten naar SPUK GALA	20.000	20.000	0	0
6	Verlagen structurele schadebudgetten	68.492	68.492	68.492	68.492
7	Ombuigen vast budget herstelacademie ENIK Houten naar SPUK Maatwerk beschermd wonen	48.000	48.000	48.000	48.000
8	Ombuigen vast budget EROPaf naar SPUK Maatwerk	40.000	40.000	40.000	40.000
9	Verzilveren aanbesteding nieuwe exploitant speelboerderij	40.000	40.000	40.000	40.000
10	Inzetten onderbesteding leerlingenvervoer	24.500	24.500	24.500	24.500
11	Schrappen restantbudgetmonumenten	11.820	11.820	11.820	11.820
12	Ten gunste van saldo brengen vergunningen kabels en leidingen	20.000	20.000	20.000	20.000
13	Verminderen onderzoeks/projectenbudget ov	5.000	5.000	5.000	5.000
14	Schrappen budget samenlevingsagenda	54.196	54.196	54.196	54.196
15	Vrijvallen middelen overdracht milieutaken aan RUD 2024	50.000	0	0	0
16	Stoppen met vergoeding leges aan organisatoren evenementen	10.339	10.339	10.339	10.339
17	Ontvlechten Was en Strijkservice (uit HHO)	100.000	140.000	140.000	140.000
18	Vervangen structuurtegel door standaard grijze 30*30 tegel	10.000	10.000	10.000	10.000
19	Halveren onderzoeksbudgetten sociaal domein	35.000	35.000	35.000	35.000
20	Inleveren vrije budget duurzaamheid	35.000	35.000	35.000	35.000
21	Verminderen externe toetsing onderhoudsniveau openbare ruimte	7.000	0	7.000	0
22	Afbouwen subsidie schoolbegeleiding schoolbesturen	20.000	0	0	0
23	Aanpassen financiering beheer speeltoestellen speeltuin Buitenwereld (afdracht entreegeld)	5.000	5.000	5.000	5.000
24	Afschaffen duurzaamheidsfonds	0	0	25.000	25.000
	Totalen	**1.683.053**	**1.634.549**	**1.639.526**	**1.632.337**

Verschillenanalyses

Verschillen van meer dan 10% tussen de begroting 2024 en de begroting 2023 (primitief) worden op programmaniveau toegelicht. Daarbij geldt een minimum van € 75.000. Verschillen van meer dan € 250.000 worden altijd toegelicht. De lasten en baten worden voor de vergelijking niet gesaldeerd.

Algemeen

In het algemeen kan gesteld worden dat verschillen tussen de primitieve begroting 2023 en de primitieve begroting 2024 in de lasten en baten van de programma's zijn veroorzaakt door uitwerking van de begrotingsrichtlijnen 2024, de Perspectiefnota 2024 en de bezuinigingen 2024. Verder ontstaan er verschillen vanwege raadsbesluiten en planning- en controlproducten die tussen het vaststellen van de primitieve begroting 2023 en het opstellen van de begroting 2024 zijn vastgesteld.

Samen Leven

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Gezondheid	12.830	15.934	3.104	1.992	1.891	101
Saamhorigheid	13.888	18.181	4.293	964	711	253
Leren en werken	30.956	35.493	4.536	9.323	9.304	20
Thuis	241	975	734		826	-826
Programmabrede kosten	304	105	-199			
Totaal Samen Leven	**58.219**	**70.688**	**12.469**	**12.280**	**12.731**	**-452**

Toelichting

	Mutatie lasten		Mutatie baten
Prijsindex 2024	2.531	Prijsindex 2024	-188
Kostenverdeling over programma's 2024	313		
Meicirculaire'23	460		
Huis van Houten	2.837	Huis van Houten	311
Energieprijzen 2024	254	Energieprijzen 2024	-95
Bezuinigingsmaatregelen 2024	-623		
Kleine bijstellingen prim.begr.24	205	Kleine bijstellingen prim.begr.24	20
1e bestuursrapportage 2023	2.653	1e bestuursrapportage 2023	30
WIL begroting '23 en '24	352	WIL begroting '23 en '24	-169
GGDrU begroting '24	366	GGDrU begroting '24	-21
Beschermd wonen (gemeente Utrecht)	826		-826
Tarieven jeugdhulp en wmo	1.426		
Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	734	Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	502
Overige verschillen <75k	135	Overige verschillen <75k	-16
Totaal mutatie lasten	**12.469**	**Totaal mutatie baten**	**-452**

Duurzame leefomgeving

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Woningen	309	332	24	14	14	-1
Commerciële voorzieningen en horeca	769	859	90	133	141	-8
Leefomgeving	9.567	10.430	863	4.826	5.201	-375
Gebiedsinrichting	22.161	21.083	-1.078	20.418	18.197	2.221
Duurzaamheid & energietransitie	8.566	9.001	435	6.838	7.298	-460
Landschap en recreatie	521	566	45	18	16	3
Cultuurhistorie en archeologie	1.209	1.449	240	643	708	-65
Programmabrede kosten	37	84	47			
Totaal Duurzame leefomgeving	**43.139**	**43.804**	**666**	**32.890**	**31.575**	**1.315**

Toelichting

	Mutatie lasten		Mutatie baten
Prijsindex 2024	469	Prijsindex 2024	-650
Kostenverdeling over programma's 2024	804	Kostenverdeling over programma's 2024	-65
Kapitaallasten actualisatie 2024	-121		
Actualisatie afvalverwerking	148	Kostendekkenheid afval/riolering/begraven	-285
Actualisatie grondexploitatie	11.172	Actualisatie grondexploitatie	-11187
Energieprijzen 2024	211	Energieprijzen 2024	-39
Bezuinigingsmaatregelen 2024	-180	Bezuinigingsmaatregelen 2024	-25
		Bouwleges	200
Kleine bijstellingen prim.begr.24	4	Kleine bijstellingen prim.begr.24	0
1e bestuursrapportage 2023	80	1e bestuursrapportage 2023	2
Omgevingswet	85		
MJOP	-75		
Groenbestek	74		
Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	-12.093	Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	13.212
Overige verschillen <75k	88	Overige verschillen <75k	152
Totaal mutatie lasten	**666**	**Totaal mutatie baten**	**1.315**

Goede bereikbaarheid

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Verkeersbeleid	93	100	7	2	2	
Autoverkeer	3.386	5.419	2.032	50	2.431	-2.381
Fietsverkeer	1.016	921	-95	398	433	-35
Openbaar vervoer	12	8	-4			
Programmabrede kosten		7	7			
Totaal Goede bereikbaarheid	**4.508**	**6.454**	**1.947**	**450**	**2.866**	**-2.416**

Toelichting

	Mutatie lasten		Mutatie baten
Prijsindex 2024	128	Prijsindex 2024	-28
Kapitaallasten actualisatie 2024 (MJOP)	-2.985	Kapitaallasten actualisatie 2024 (MJOP)	2.986
Kostenverdeling over programma's 2024	102		
Kleine bijstellingen prim.begr.24	20		
1e bestuursrapportage 2023	-305	1e bestuursrapportage 2023	
MJOP	4.705	MJOP	-5.364
Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	196	Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	-10
Overige verschillen <75k	86	Overige verschillen <75k	0
Totaal mutatie lasten	**1.947**	**Totaal mutatie baten**	**-2.416**

Integrale veiligheid

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Sociale veiligheid en Openbare orde	1.425	1.647	222	474	466	7
Fysieke veiligheid en crisismanagement	2.990	3.505	515		144	-143
Programmabrede kosten						
Totaal Integrale veiligheid	**4.415**	**5.152**	**737**	**474**	**610**	**-136**

Toelichting

	Mutatie lasten		Mutatie baten
Prijsindex 2024	38	Prijsindex 2024	-44
Kostenverdeling over programma's 2024	134		
Kleine bijstellingen prim.begr.24	30	Kleine bijstellingen prim.begr.24	-20
1e bestuursrapportage 2023	0	1e bestuursrapportage 2023	
VRU	293		
Opvanglocatie	135	Opvanglocatie	-135
Groenbestek			
Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	119	Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	63
Overige verschillen <75k	-12	Overige verschillen <75k	0
Totaal mutatie lasten	**737**	**Totaal mutatie baten**	**-136**

Voor en met inwoners

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Politiek en bestuur	3.031	3.195	163	2	2	
Dienstverlening	1.951	2.527	577	570	1.020	-450
Programmabrede kosten						
Totaal Voor en met inwoners	**4.982**	**5.722**	**740**	**572**	**1.021**	**-450**

Toelichting

	Mutatie lasten		Mutatie baten
Prijsindex 2024	106	Prijsindex 2024	-60
Kostenverdeling over programma's 2024	123		
Verkiezingen	41		
Paspoorten/rijbewijzen/naturalisatie	-84	Paspoorten/rijbewijzen/naturalisatie	139
Bezuinigingsmaatregelen 2024	-54		
Kleine bijstellingen prim.begr.24	8		
Perspectiefnota 2024	230		
1e bestuursrapportage 2023	36		
Inwonersinitiatieven	-75		
Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	410	Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	-529
Overige verschillen <75k	-1	Overige verschillen <75k	0
Totaal mutatie lasten	**740**	**Totaal mutatie baten**	**-450**

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Lokale heffingen	658	1.107	449	14.368	15.487	-1.119
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	743	54	-689	74.011	82.211	-8.200
Overhead	13.372	17.113	3.741	362	352	10
Saldo financieringsfunctie	233	216	-17	12	10	2
Vennootschapsbelasting (VpB)	26	28	1			
Overige baten en lasten	2.587	1.637	-951	1.200	1.201	-2
Onvoorzien	67	68	1			
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	**17.686**	**20.221**	**2.536**	**89.953**	**99.261**	**-9.308**

Toelichting

	Mutatie lasten		Mutatie baten
Prijs- en loonindex 2024	-1.407	Prijsindex 2024	-988
Kostenverdeling over programma's 2024	-1.298	Meicirculaire	-8.151
Kapitaallasten actualisatie 2024	-65	Kleine bijstellingen prim.begr.24	-36
Meicirculaire	3.240		
Energieprijzen 2024	-644		
Bezuinigingsmaatregelen 2024	-564		
1e bestuursrapportage 2023	1.143	1e bestuursrapportage 2023	102
Perspectiefnota 2024	813		
Ondernemersfonds	388	Ondernemersfonds	-388
BghU begroting 2024	83		
Wijzigingsbesluit jeugdhulp/wmo	-688		
Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	1.520	Mutaties voorgaande begrotingen met effect in 2024	137
Overige verschillen < 75k	15	Overige verschillen < 75k	16
Totaal mutatie lasten	**2.536**	**Totaal mutatie baten**	**-9.308**

Mutaties reserves

Deelprogramma	2023 Lasten	2024 Lasten	Mutatie Lasten	2023 Baten	2024 Baten	Mutatie Baten
Samen Leven				29	29	
Duurzame leefomgeving	133	1.378	1.245	618	1.135	-517
Goede bereikbaarheid	2.221	1.876	-344	1.846	1.042	804
Integrale veiligheid						
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		500	500	120	5.538	-5.417
Totaal mutaties reserves	**2.353**	**3.754**	**1.401**	**2.613**	**7.743**	**-5.130**

De mutaties reserves zijn hoofdzakelijk incidentele dotaties en onttrekkingen en zijn daarom niet vergelijkbaar met 2023. Een overzicht van de dotaties en onttrekkingen in 2024 -2027 is opgenomen in het Financieel perspectief.

Overzicht van baten en lasten

Programma	Rekening 2022			Begroting 2023 primitief		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	13.333.115	2.051.057	-11.282.058	12.829.732	1.992.036	-10.837.696
01.02 Saamhorigheid	13.778.355	942.427	-12.835.929	13.887.949	964.042	-12.923.907
01.03 Leren en werken	34.902.443	9.462.080	-25.440.363	30.956.475	9.323.475	-21.633.000
01.04 Thuis	240.030	48.696	-191.334	241.049		-241.049
01.99 Programmabrede kosten				303.951		-303.951
Totaal programma	**62.253.943**	**12.504.260**	**-49.749.684**	**58.219.156**	**12.279.553**	**-45.939.603**
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	315.765	21.341	-294.424	308.618	13.625	-294.993
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	869.203	190.246	-678.958	768.814	133.005	-635.809
02.03 Leefomgeving	9.591.852	4.673.111	-4.918.742	9.566.812	4.825.895	-4.740.917
02.04 Gebiedsinrichting	16.219.319	14.983.293	-1.236.026	22.161.026	20.417.930	-1.743.096
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	8.515.361	6.848.966	-1.666.395	8.565.996	6.837.837	-1.728.159
02.06 Landschap en recreatie	530.179	36.464	-493.715	520.914	18.383	-502.531
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	1.303.302	723.689	-579.612	1.209.316	643.246	-566.070
02.99 Programmabrede kosten				37.028		-37.028
Totaal programma	**37.344.981**	**27.477.110**	**-9.867.871**	**43.138.524**	**32.889.921**	**-10.248.603**
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	82.218	108.588	26.370	93.186	2.032	-91.154
03.02 Autoverkeer	3.550.524	146.267	-3.404.257	3.386.382	50.170	-3.336.212
03.03 Fietsverkeer	758.247	754.754	-3.492	1.016.151	397.752	-618.399
03.04 Openbaar vervoer	16.033		-16.033	11.989		-11.989
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**4.407.021**	**1.009.609**	**-3.397.412**	**4.507.708**	**449.954**	**-4.057.754**
04. Integrale veiligheid						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.483.884	402.073	-1.081.811	1.425.268	473.535	-951.733
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	4.494.819	1.673.241	-2.821.578	2.990.083	230	-2.989.853
04.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**5.978.703**	**2.075.314**	**-3.903.389**	**4.415.351**	**473.765**	**-3.941.586**
05. Voor en met inwoners						
05.01 Politiek en bestuur	3.045.041	78.293	-2.966.748	3.031.431	1.593	-3.029.838
05.02 Dienstverlening	2.035.974	662.258	-1.373.715	1.950.571	569.914	-1.380.657
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**5.081.015**	**740.551**	**-4.340.464**	**4.982.002**	**571.507**	**-4.410.495**
Totaal programma's	**115.065.663**	**43.806.844**	**-71.258.819**	**115.262.741**	**46.664.700**	**-68.598.041**
Algemene dekkingsmiddelen						
A1 Lokale heffingen	738.061	13.771.823	13.033.762	658.127	14.368.403	13.710.276
A2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		77.798.658	77.798.658	742.766	74.010.758	73.267.992
A3 Overhead	14.069.244	164.522	-13.904.722	13.372.115	361.837	-13.010.278
A4 Saldo financieringsfunctie	32.327	64.027	31.700	232.571	12.468	-220.103
A5 Vennootschapsbelasting (VpB)	23.737		-23.737	26.236		-26.236
A6 Overige baten en lasten	1.801.522	2.065.599	264.077	2.587.387	1.199.520	-1.387.867
A7 Onvoorzien				66.763		-66.763
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**16.664.891**	**93.864.628**	**77.199.737**	**17.685.965**	**89.952.986**	**72.267.021**
Totaal saldo van baten en lasten	**131.730.554**	**137.671.473**	**5.940.918**	**132.948.706**	**136.617.686**	**3.668.980**
Mutatie reserves						
01. Samen Leven		435.122	435.122		29.375	29.375
02. Duurzame leefomgeving	1.584.149	890.527	-693.622	132.886	617.808	484.922
03. Goede bereikbaarheid	1.826.152	785.894	-1.040.258	2.220.575	1.846.019	-374.556
04. Integrale veiligheid						

A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	4.954.082	7.884.453	2.930.371		120.191	120.191
Totaal mutaties reserves	**8.364.383**	**9.995.996**	**1.631.613**	**2.353.461**	**2.613.393**	**259.932**
Resultaat	**140.094.937**	**147.667.469**	**7.572.532**	**135.302.167**	**139.231.079**	**3.928.912**

Overzicht van baten en lasten

Programma	Begroting 2023 na wijziging			Begroting 2024 primitief		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	13.957.109	2.112.852	-11.844.257	15.934.037	1.890.663	-14.043.374
01.02 Saamhorigheid	16.637.473	2.111.192	-14.526.281	18.181.363	711.245	-17.470.118
01.03 Leren en werken	33.889.231	9.474.980	-24.414.251	35.492.965	9.303.941	-26.189.024
01.04 Thuis	407.239	129.790	-277.449	974.655	825.511	-149.144
01.99 Programmabrede kosten	357.316		-357.316	104.901		-104.901
Totaal programma	**65.248.368**	**13.828.814**	**-51.419.554**	**70.687.921**	**12.731.360**	**-57.956.561**
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	308.618	13.625	-294.993	332.294	14.470	-317.824
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	829.620	133.005	-696.615	858.936	141.067	-717.869
02.03 Leefomgeving	10.281.671	4.939.756	-5.341.915	10.430.254	5.200.639	-5.229.615
02.04 Gebiedsinrichting	23.385.286	20.417.930	-2.967.356	21.083.138	18.196.570	-2.886.568
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	8.839.911	6.837.837	-2.002.074	9.000.587	7.298.113	-1.702.474
02.06 Landschap en recreatie	727.572	183.383	-544.189	565.837	15.641	-550.196
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	1.330.196	643.246	-686.950	1.449.136	708.192	-740.944
02.99 Programmabrede kosten	159.022		-159.022	83.986		-83.986
Totaal programma	**45.861.896**	**33.168.782**	**-12.693.114**	**43.804.168**	**31.574.692**	**-12.229.476**
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	94.058	2.032	-92.026	100.353	2.158	-98.195
03.02 Autoverkeer	4.186.291	174.170	-4.012.121	5.418.805	2.430.722	-2.988.083
03.03 Fietsverkeer	951.468	407.752	-543.716	920.847	433.032	-487.815
03.04 Openbaar vervoer	11.989		-11.989	7.600		-7.600
03.99 Programmabrede kosten	79.927		-79.927	6.642		-6.642
Totaal programma	**5.323.733**	**583.954**	**-4.739.779**	**6.454.247**	**2.865.912**	**-3.588.335**
04. Integrale veiligheid						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.474.656	473.535	-1.001.121	1.647.154	466.095	-1.181.059
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	4.208.588	822.980	-3.385.608	3.504.915	143.612	-3.361.303
04.99 Programmabrede kosten	74.593		-74.593			
Totaal programma	**5.757.837**	**1.296.515**	**-4.461.322**	**5.152.069**	**609.707**	**-4.542.362**
05. Voor en met inwoners						
05.01 Politiek en bestuur	3.134.414	1.593	-3.132.821	3.194.864	1.692	-3.193.172
05.02 Dienstverlening	1.950.571	569.914	-1.380.657	2.527.145	1.019.679	-1.507.466
05.99 Programmabrede kosten	29.180		-29.180			
Totaal programma	**5.114.165**	**571.507**	**-4.542.658**	**5.722.009**	**1.021.371**	**-4.700.638**
Totaal programma's	**127.305.999**	**49.449.572**	**-77.856.427**	**131.820.414**	**48.803.042**	**-83.017.372**
Algemene dekkingsmiddelen						
A1 Lokale heffingen	929.547	14.610.823	13.681.276	1.106.940	15.487.441	14.380.501
A2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	265.076	74.859.103	74.594.027	53.882	82.210.838	82.156.956
A3 Overhead	15.775.966	1.213.748	-14.562.218	17.113.383	351.733	-16.761.650
A4 Saldo financieringsfunctie	230.103	10.000	-220.103	215.617	10.000	-205.617
A5 Vennootschapsbelasting (VpB)	26.236		-26.236	27.574		-27.574
A6 Overige baten en lasten	3.738.089	801.093	-2.936.996	1.636.530	1.201.229	-435.301
A7 Onvoorzien	66.763		-66.763	67.553		-67.553
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**21.031.780**	**91.494.767**	**70.462.987**	**20.221.479**	**99.261.241**	**79.039.762**
Totaal saldo van baten en lasten	**148.337.779**	**140.944.339**	**-7.393.440**	**152.041.893**	**148.064.283**	**-3.977.610**

Mutatie reserves						
01. Samen Leven		169.475	169.475		29.375	29.375
02. Duurzame leefomgeving	1.987.886	2.457.757	469.871	1.377.886	1.134.854	-243.032
03. Goede bereikbaarheid	2.220.575	2.300.227	79.652	1.876.177	1.041.628	-834.549
04. Integrale veiligheid						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	391.263	4.609.660	4.218.397	500.000	5.537.500	5.037.500
Totaal mutaties reserves	**4.599.724**	**9.537.119**	**4.937.395**	**3.754.063**	**7.743.357**	**3.989.294**
Resultaat	**152.937.503**	**150.481.458**	**-2.456.045**	**155.795.956**	**155.807.640**	**11.684**

Meerjarenraming (x € 1.000)

Programma	Begroting 2024			Begroting 2025		
Deelprogramma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	15.934	1.891	-14.043	16.642	1.897	-14.745
01.02 Saamhorigheid	18.181	711	-17.470	14.530	609	-13.921
01.03 Leren en werken	35.493	9.304	-26.189	35.741	9.889	-25.852
01.04 Thuis	975	826	-149	149		-149
01.99 Programmabrede kosten	105		-105	106		-106
Totaal programma	**70.688**	**12.731**	**-57.957**	**67.168**	**12.394**	**-54.774**
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	332	14	-318	332	14	-317
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	859	141	-718	844	141	-703
02.03 Leefomgeving	10.430	5.201	-5.230	10.413	5.399	-5.013
02.04 Gebiedsinrichting	21.083	18.197	-2.887	7.194	4.700	-2.494
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	9.001	7.298	-1.702	9.189	7.295	-1.894
02.06 Landschap en recreatie	566	16	-550	566	16	-550
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	1.449	708	-741	1.464	708	-755
02.99 Programmabrede kosten	84		-84	119		-119
Totaal programma	**43.804**	**31.575**	**-12.229**	**30.119**	**18.274**	**-11.846**
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	100	2	-98	100	2	-98
03.02 Autoverkeer	5.419	2.431	-2.988	5.367	2.595	-2.772
03.03 Fietsverkeer	921	433	-488	1.337	758	-580
03.04 Openbaar vervoer	8		-8	8		-8
03.99 Programmabrede kosten	7		-7			
Totaal programma	**6.454**	**2.866**	**-3.588**	**6.812**	**3.355**	**-3.457**
04. Integrale veiligheid						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.647	466	-1.181	1.680	466	-1.213
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	3.505	144	-3.361	3.353	36	-3.317
04.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**5.152**	**610**	**-4.542**	**5.033**	**502**	**-4.530**
05. Voor en met inwoners						
05.01 Politiek en bestuur	3.195	2	-3.193	3.107	2	-3.106
05.02 Dienstverlening	2.527	1.020	-1.507	2.526	1.021	-1.506
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**5.722**	**1.021**	**-4.701**	**5.634**	**1.022**	**-4.611**
Totaal programma's	**131.820**	**48.803**	**-83.017**	**114.766**	**35.548**	**-79.219**
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
Lokale heffingen	1.107	15.487	14.381	1.235	15.597	14.362
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	54	82.211	82.157	53	78.513	78.460
Overhead	17.113	352	-16.762	16.681	344	-16.338
Saldo financieringsfunctie	216	10	-206	86	10	-76
Vennootschapsbelasting (VpB)	28		-28	28		-28
Overige baten en lasten	1.637	1.201	-435	2.097	1.190	-907

Overige baten en lasten						
Onvoorzien	68		-68	67		-67
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**20.221**	**99.261**	**79.040**	**20.248**	**95.653**	**75.406**
Totaal saldo van baten en lasten	**152.042**	**148.064**	**-3.978**	**135.014**	**131.201**	**-3.813**
Mutatie reserves						
01. Samen Leven		29	29		29	29
02. Duurzame leefomgeving	1.378	1.135	-243	1.233	767	-466
03. Goede bereikbaarheid	1.876	1.042	-835	1.752	665	-1.087
04. Integrale veiligheid						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	500	5.538	5.038	150	1.455	1.305
Totaal mutaties reserves	**3.754**	**7.743**	**3.989**	**3.135**	**2.916**	**-219**
Resultaat	**155.796**	**155.808**	**12**	**138.149**	**134.117**	**-4.032**

Meerjarenraming

Programma	Begroting 2026			Begroting 2027		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01. Samen Leven						
01.01 Gezondheid	16.774	1.910	-14.864	16.761	1.910	-14.851
01.02 Saamhorigheid	14.568	629	-13.939	14.533	629	-13.904
01.03 Leren en werken	35.367	9.293	-26.074	35.441	9.293	-26.148
01.04 Thuis	149		-149	149		-149
01.99 Programmabrede kosten	128		-128	135		-135
Totaal programma	**66.987**	**11.832**	**-55.155**	**67.019**	**11.832**	
02. Duurzame leefomgeving						
02.01 Woningen	332	14	-317	332	14	-317
02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	819	141	-678	820	141	-678
02.03 Leefomgeving	10.440	5.351	-5.089	10.353	5.393	-4.961
02.04 Gebiedsinrichting	6.999	4.700	-2.299	2.802	790	-2.012
02.05 Duurzaamheid & energietransitie	9.174	7.280	-1.894	9.191	7.297	-1.894
02.06 Landschap en recreatie	566	16	-550	566	16	-550
02.07 Cultuurhistorie en archeologie	1.466	708	-758	1.468	708	-760
02.99 Programmabrede kosten	155		-155	172		-172
Totaal programma	**29.950**	**18.210**	**-11.740**	**25.704**	**14.360**	
03. Goede bereikbaarheid						
03.01 Verkeersbeleid	101	2	-98	102	2	-100
03.02 Autoverkeer	5.813	2.415	-3.398	5.220	1.693	-3.527
03.03 Fietsverkeer	870	433	-437	1.405	721	-685
03.04 Openbaar vervoer	8		-8	8		-8
03.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**6.792**	**2.850**	**-3.942**	**6.735**	**2.416**	
04. Integrale veiligheid						
04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	1.679	466	-1.213	1.682	466	-1.216
04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	3.313		-3.313	3.313		-3.313
04.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**4.992**	**466**	**-4.526**	**4.995**	**466**	
05. Voor en met inwoners						
05.01 Politiek en bestuur	3.160	2	-3.158	3.168	2	-3.166
05.02 Dienstverlening	2.469	1.022	-1.447	2.522	1.022	-1.500
05.99 Programmabrede kosten						
Totaal programma	**5.629**	**1.024**	**-4.605**	**5.689**	**1.024**	
Totaal programma's	**114.350**	**34.382**	**-79.967**	**110.142**	**30.097**	**-80.045**

Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie						
Lokale heffingen	750	15.116	14.365	775	15.166	14.390
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	37	71.497	71.460	213	71.124	70.911
Overhead	16.093	344	-15.749	15.978	344	-15.634
Saldo financieringsfunctie	13	10	-3	37	10	-27
Vennootschapsbelasting (VpB)	28		-28	28		-28
Overige baten en lasten	2.089	1.189	-899	2.091	1.164	-927
Overige baten en lasten						
Onvoorzien	68		-68	68		-68
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**19.077**	**88.156**	**69.079**	**19.190**	**87.808**	**68.618**
Totaal saldo van baten en lasten	**133.427**	**122.538**	**-10.889**	**129.332**	**117.906**	**-11.427**
Mutatie reserves						
01. Samen Leven		29	29		29	29
02. Duurzame leefomgeving	608	567	-41	133	317	184
03. Goede bereikbaarheid	1.680	898	-782	1.632	1.232	-400
04. Integrale veiligheid						
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie		480	480		230	230
Totaal mutaties reserves	**2.288**	**1.974**	**-314**	**1.765**	**1.808**	**43**
Resultaat	**135.715**	**124.512**	**-11.203**	**131.097**	**119.713**	**-11.384**

BIJLAGEN

Baten en lasten per programma, deelprogramma en product

Programma	Begroting 2024		
Deelprogramma	Lasten	Baten	Saldo
Programma 01. Samen Leven			
Deelprogramma 01.01 Gezondheid			
01.01.02 Tweedelijns ondersteuning	8.655.099	9.719	-8.645.380
01.01.04 Eigen bijdragen	9.842	246.985	237.143
01.01.05 Gezondheidsbeleid	2.739.493		-2.739.493
01.01.06 Sport	4.529.603	1.633.959	-2.895.644
Totaal deelprogramma 01.01 Gezondheid	**15.934.037**	**1.890.663**	**-14.043.374**
Deelprogramma 01.02 Saamhorigheid			
01.02.01 Sociale basisvoorzieningen	9.150.706	378.686	-8.772.020
01.02.02 Eerstelijns ondersteuning	5.932.839		-5.932.839
01.02.03 Kunst en cultuur	3.097.818	332.559	-2.765.259
Totaal deelprogramma 01.02 Saamhorigheid	**18.181.363**	**711.245**	**-17.470.118**
Deelprogramma 01.03 Leren en werken			
01.03.01 Eerstelijns ondersteuning	560.411		-560.411
01.03.02 Tweedelijns ondersteuning	15.863.396		-15.863.396
01.03.03 Bescherming en veiligheid	40.379		-40.379
01.03.05 Leerlingenvervoer	753.863		-753.863
01.03.06 Instandhouding onderwijs en scholen	2.966.892	245.819	-2.721.073
01.03.07 Leerplicht	222.203	67.356	-154.847
01.03.08 Lokaal onderwijsbeleid	800.261	191.653	-608.608
01.03.09 Werk en participatie	34.214		-34.214
01.03.10 Marketing en acquisitie	176.512	413.608	237.096
01.03.11 Sociale basisvoorziening jeugd	560.659		-560.659
01.03.12 Informele ondersteuning	230.630		-230.630
01.03.13 Participatiewet algemeen	1.966.935		-1.966.935
01.03.14 Participatiewet inkomensdeel	9.544.457	8.305.655	-1.238.802
01.03.15 Armoedebeleid	1.772.153	79.850	-1.692.303
Totaal deelprogramma 01.03 Leren en werken	**35.492.965**	**9.303.941**	**-26.189.024**
Deelprogramma 01.04 Thuis			
01.04.02 Tweedelijns ondersteuning	974.655	825.511	-149.144
Totaal deelprogramma 01.04 Thuis	**974.655**	**825.511**	**-149.144**
Deelprogramma 01.99 Programmabrede kosten			
01.99.01 Programma Samen Leven programmabrede kosten	104.901		-104.901
Totaal deelprogramma 01.99 Programmabrede kosten	**104.901**		**-104.901**
Totaal programma 01. Samen Leven	**70.687.921**	**12.731.360**	**-57.956.561**

Programma 02. Duurzame leefomgeving

Deelprogramma 02.01 Woningen			
02.01.01 Woningbouw	179.576	11.987	-167.589
02.01.02 Woonruimteverdeling	152.718	2.483	-150.235
Totaal deelprogramma 02.01 Woningen	**332.294**	**14.470**	**-317.824**
Deelprogramma 02.02 Commerciële voorzieningen en horeca			
02.02.01 Commerciële voorzieningen en horeca	858.936	141.067	-717.869
Totaal deelprogramma 02.02 Commerciële voorzieningen en horeca	**858.936**	**141.067**	**-717.869**
Deelprogramma 02.03 Leefomgeving			
02.03.01 Speelvoorzieningen	530.948	97.188	-433.760
02.03.02 Groenvoorzieningen	3.239.992	14.000	-3.225.992
02.03.03 Verlichting	910.963	192.688	-718.275
02.03.04 Wijkgericht samenwerken	232.931		-232.931
02.03.05 Straatreiniging	1.583.574	512.217	-1.071.357
02.03.06 Riolering	3.662.573	4.162.865	500.292
02.03.07 Begraafplaatsen	164.409	221.681	57.272
02.03.08 Straatmeubilair	104.864		-104.864
02.03.09 Kabels en leidingen			
Totaal deelprogramma 02.03 Leefomgeving	**10.430.254**	**5.200.639**	**-5.229.615**
Deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting			
02.04.01 Ontwikkelingsvisie macroniveau	17.846.027	17.481.473	-364.554
02.04.02 Planontwikkeling mesoniveau	425.165	13.981	-411.184
02.04.03 Toetsing en toezicht microniveau	2.811.946	701.116	-2.110.830
Totaal deelprogramma 02.04 Gebiedsinrichting	**21.083.138**	**18.196.570**	**-2.886.568**
Deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie			
02.05.01 Afvalinzameling	6.405.431	7.231.130	825.699
02.05.02 Bodem en bouwstoffen	57.903		-57.903
02.05.03 Geluid	100.209	1.987	-98.222
02.05.04 Lucht	10.745		-10.745
02.05.05 Mobiliteit en energie	711.031		-711.031
02.05.06 Duurzaam bouwen en wonen	106.083		-106.083
02.05.07 Wet milieubeheer	1.352.396	63.007	-1.289.389
02.05.08 Educatie en communicatie	143.272		-143.272
02.05.09 Milieuprojecten	113.517	1.989	-111.528
Totaal deelprogramma 02.05 Duurzaamheid & energietransitie	**9.000.587**	**7.298.113**	**-1.702.474**
Deelprogramma 02.06 Landschap en recreatie			
02.06.01 Landschap	202.264		-202.264
02.06.02 Recreatie	363.573	15.641	-347.932

Totaal deelprogramma 02.06 Landschap en recreatie	**565.837**	**15.641**	**-550.196**
Deelprogramma 02.07 Cultuurhistorie en archeologie			
02.07.01 Monumenten	297.452		-297.452
02.07.02 Cultuurhistorie	1.030.198	708.192	-322.006
02.07.03 Archeologie	121.486		-121.486
Totaal deelprogramma 02.07 Cultuurhistorie en archeologie	**1.449.136**	**708.192**	**-740.944**
Deelprogramma 02.99 Programmabrede kosten			
02.99.01 Programma Duurzaam programmabrede kosten	83.986		-83.986
Totaal deelprogramma 02.99 Programmabrede kosten	**83.986**		**-83.986**
Totaal programma 02. Duurzame leefomgeving	**43.804.168**	**31.574.692**	**-12.229.476**
Programma 03. Goede bereikbaarheid			
Deelprogramma 03.01 Verkeersbeleid			
03.01.01 Beleid en advies (verkeer)	100.353	2.158	-98.195
Totaal deelprogramma 03.01 Verkeersbeleid	**100.353**	**2.158**	**-98.195**
Deelprogramma 03.02 Autoverkeer			
03.02.01 Wegeninfrastructuur	38.204		-38.204
03.02.02 Wegen	4.465.655	2.411.920	-2.053.735
03.02.03 VRI's	237.675		-237.675
03.02.04 Bewegwijzering (wegen)	120.996		-120.996
03.02.05 Parkeren	50.496	18.109	-32.387
03.02.06 Civieltechnische kunstwerken	505.779	693	-505.086
Totaal deelprogramma 03.02 Autoverkeer	**5.418.805**	**2.430.722**	**-2.988.083**
Deelprogramma 03.03 Fietsverkeer			
03.03.01 Fietsinfrastructuur	120.829		-120.829
03.03.02 Onderhoud fietspaden en voorzieningen	109.724		-109.724
03.03.03 Fietsenstallingen	690.294	433.032	-257.262
Totaal deelprogramma 03.03 Fietsverkeer	**920.847**	**433.032**	**-487.815**
Deelprogramma 03.04 Openbaar vervoer			
03.04.01 Vervoersbedrijven	7.600		-7.600
Totaal deelprogramma 03.04 Openbaar vervoer	**7.600**		**-7.600**
Deelprogramma 03.99 Programmabrede kosten			
03.99.01 Programma Bereikbaar programmabrede kosten	6.642		-6.642
Totaal deelprogramma 03.99 Programmabrede kosten	**6.642**		**-6.642**
Totaal programma 03. Goede bereikbaarheid	**6.454.247**	**2.865.912**	**-3.588.335**
Programma 04. Integrale veiligheid			
Deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde			
04.01.01 Criminaliteitsbestrijdingen en overlastbestrijding	1.177.359	171.890	-1.005.469
04.01.02 Openbare orde	469.795	294.205	-175.590

Totaal deelprogramma 04.01 Sociale veiligheid en Openbare orde	**1.647.154**	**466.095**	**-1.181.059**
Deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement			
04.02.01 Verkeersveiligheid	34.446	242	-34.204
04.02.02 Brandweerzorg	377.208		-377.208
04.02.03 Externe veiligheid	28.653		-28.653
04.02.04 Beleid en preventie	3.064.608	143.370	-2.921.238
Totaal deelprogramma 04.02 Fysieke veiligheid en crisismanagement	**3.504.915**	**143.612**	**-3.361.303**
Deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten			
04.99.01 Programma Veilig programmabrede kosten			
Totaal deelprogramma 04.99 Programmabrede kosten			
Totaal programma 04. Integrale veiligheid	**5.152.069**	**609.707**	**-4.542.362**
Programma 05. Voor en met inwoners			
Deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur			
05.01.01 Raad	1.229.318		-1.229.318
05.01.02 College	1.965.546	1.692	-1.963.854
Totaal deelprogramma 05.01 Politiek en bestuur	**3.194.864**	**1.692**	**-3.193.172**
Deelprogramma 05.02 Dienstverlening			
05.02.01 Publiekszaken	2.527.145	1.019.679	-1.507.466
Totaal deelprogramma 05.02 Dienstverlening	**2.527.145**	**1.019.679**	**-1.507.466**
Deelprogramma 05.99 Programmabrede kosten			
05.99.01 Programma Betrokken programmabrede kosten			
Totaal deelprogramma 05.99 Programmabrede kosten			
Totaal programma 05. Voor en met inwoners	**5.722.009**	**1.021.371**	**-4.700.638**
Totaal programma's	**131.820.414**	**48.803.042**	**-83.017.372**
Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie			
A1 Lokale heffingen	1.106.940	15.487.441	14.380.501
A2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	53.882	82.210.838	82.156.956
A3 Overhead	17.113.383	351.733	-16.761.650
A4 Saldo financieringsfunctie	215.617	10.000	-205.617
A5 Vennootschapsbelasting (VpB)	27.574		-27.574
A6 Overige baten en lasten	1.636.530	1.201.229	-435.301
A6 Overige baten en lasten			
A7 Onvoorzien	67.553		-67.553
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	**20.221.479**	**99.261.241**	**79.039.762**
Totaal saldo baten en lasten	**152.041.893**	**148.064.283**	**-3.977.610**

Mutaties reserves			
01. Samen Leven		29.375	29.375
02. Duurzame leefomgeving	1.377.886	1.134.854	-243.032
03. Goede bereikbaarheid	1.876.177	1.041.628	-834.549
04. Integrale veiligheid			
A Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie	500.000	5.537.500	5.037.500
Totaal mutaties reserves	**3.754.063**	**7.743.357**	**3.989.294**
Resultaat	**155.795.956**	**155.807.640**	**11.684**

Taakvelden BBV per programma

		01.		02.		03.		04.		05.		A		Eindtotaal		
		Samen Leven		Duurzame leefomgeving		Goede bereikbaarheid		Integrale veiligheid		Voor en met inwoners		Algemene dekkingsmiddelen en ondersteuning organisatie				
Code	Taakvelden	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur						6.642			1.692	3.131.813			1.692	3.138.455	3.136.763
0.10	Mutaties reserves	29.375		1.134.854	1.377.886	1.041.628	1.876.177					5.537.500	500.000	7.743.357	3.754.063	-3.989.294
0.2	Burgerzaken									1.019.567	1.860.369			1.019.567	1.860.369	840.802
0.4	Overhead											351.733	17.113.383	351.733	17.113.383	16.761.650
0.5	Treasury			35.180	30.601							10.000	215.617	45.180	246.218	201.038
0.61	OZB woningen											9.216.409	374.926	9.216.409	374.926	-8.841.483
0.62	OZB niet-woningen											6.026.523	706.755	6.026.523	706.755	-5.319.768
0.64	Belastingen overig															
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds											82.210.838	53.882	82.210.838	53.882	-82.156.956
0.8	Overige baten en lasten		104.901		83.986						650.970	1.201.229	1.704.083	1.201.229	2.543.940	1.342.711
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)												27.574		27.574	27.574
1.1	Crisisbeheersing en brandweer								3.299.931						3.299.931	3.299.931
1.2	Openbare orde en veiligheid		62.572	7.752	353.841			466.095	1.647.154	112	24.556			473.959	2.088.123	1.614.164
2.1	Verkeer en vervoer			512.217	2.545.055	2.847.803	6.413.730	242	34.446					3.360.262	8.993.231	5.632.969
2.2	Parkeren					18.109	26.275							18.109	26.275	8.166
2.5	Openbaar vervoer						7.600								7.600	7.600
3.1	Economische ontwikkeling	413.608	176.512		492.554									413.608	669.066	255.458
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			1.902.688	1.710.000									1.902.688	1.710.000	-192.688
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen			71.791	139.830									71.791	139.830	68.039
3.4	Economische promotie											244.509		244.509		-244.509
4.1	Openbaar basisonderwijs	57.825	148.022											57.825	148.022	90.197
4.2	Onderwijshuisvesting	187.994	2.823.741											187.994	2.823.741	2.635.747
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	259.009	2.366.329											259.009	2.366.329	2.107.320
5.1	Sportbeleid en activering	6.583	901.114											6.583	901.114	894.531
5.2	Sportaccommodaties	1.627.376	3.628.489											1.627.376	3.628.489	2.001.113

5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	332.559	2.102.467								54.301			332.559	2.156.768	1.824.209
5.4	Musea				154.616										154.616	154.616
5.5	Cultureel erfgoed			708.192	1.294.520									708.192	1.294.520	586.328
5.6	Media		962.598												962.598	962.598
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		32.753	153.173	4.418.820									153.173	4.451.573	4.298.400
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	378.106	8.264.235					143.370	141.885					521.476	8.406.120	7.884.644
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		5.654.949												5.654.949	5.654.949
6.3	Inkomensregelingen	8.385.505	13.283.545		234.758								25.259	8.385.505	13.543.562	5.158.057
6.4	WSW en beschut werk		792.561												792.561	792.561
6.5	Arbeidsparticipatie		1.161.852												1.161.852	1.161.852
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9.719	4.931.876											9.719	4.931.876	1.941.157
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	246.985	4.306.461											246.985	4.306.461	4.059.476
6.71B	Begeleiding (WMO)															2.207.000
6.71C	Dagbesteding (WMO)															774.000
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		1.228.219												1.228.219	1.228.219
6.72A	Jeugdhulp begeleiding		1.259.000												1.259.000	1.259.000
6.72B	Jeugdhulp behandeling		436.000												436.000	436.000
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding		127.000												127.000	127.000
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig		3.016.000												3.016.000	3.016.000
6.73A	Pleegzorg		491.000												491.000	491.000
6.73B	Gezinsgericht		218.000												218.000	218.000
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig		1.921.000												1.921.000	1.921.000
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf		3.254.000												3.254.000	3.254.000
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		1.126.000												1.126.000	1.126.000
6.74C	Gesloten plaatsing		967.000												967.000	967.000
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		34.590												34.590	34.590
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	825.511	825.511											825.511	825.511	
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		40.379												40.379	40.379
6.82A	Jeugdbescherming		127.000												127.000	127.000
6.82B	Jeugdreclassering		863.000												863.000	863.000
7.1	Volksgezondheid	580	3.049.245											580	3.049.245	3.048.665

7.2	Riolering			4.162.865	3.571.997									4.162.865	3.571.997	-590.868
7.3	Afval			7.231.130	6.261.249									7.231.130	6.261.249	-969.881
7.4	Milieubeheer			66.983	2.642.500				28.653					66.983	2.671.153	2.604.170
7.5	Begraafplaatsen en crematoria			221.681	164.409									221.681	164.409	-57.272
8.1	Ruimte en leefomgeving			89.138	1.711.336									89.138	1.711.336	1.622.198
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			15.696.316	15.696.316									15.696.316	15.696.316	
8.3	Wonen en bouwen			715.586	2.297.780									715.586	2.297.780	1.582.194
Eindtotaal		12.760.735	70.687.921	32.709.546	45.182.054	3.907.540	8.330.424	609.707	5.152.069	1.021.371	5.722.009	104.798.741	20.721.479	155.807.640	155.795.956	-11.684

Overzicht collegeleden

Gilbert Isabella
- Openbare orde en veiligheid en integrale handhaving
- Bestuurlijke coördinatie
- Bedrijfsvoering, personeel en organisatie en dienstverlening en informatie / ICT
- Burgerzaken en dienstverlening
- Regionale samenwerking
- Publieke gezondheid

Rosa Molenaar
- Ruimtelijke ontwikkeling Houten
- Bouwen binnen de Rondweg
- Volkshuisvesting
- Economische zaken en ondernemen
- Inwonersparticipatie en communicatie
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), ouderenzorg, welzijn

Ria Frowijn
- Onderwijs
- Kunst en cultuur
- Sport
- Preventie, gezondheid en bewegen
- Dierenwelzijn

Paul van Ruitenbeek
- Jeugdzorg
- Ruimtelijke projecten/gebiedsontwikkeling Houten-Oost, Houten-Noordwest
- Energietransitie, duurzaamheid, circulariteit en milieu
- Implementatie Omgevingswet
- Projectwethouder bestuurlijk-ambtelijk samenspel

Sander Bos
- Financiën
- Grondbeleid/grondzaken
- Maatschappelijk vastgoed
- Werk en inkomen, armoedebeleid
- Coördinerend wethouder sociaal domein
- Asiel en integratie
- Projectwethouder opvang Essenkade
- Jeugdbeleid

Wouter van den Berg
- Ruimtelijke ontwikkeling buitengebied en kleine kernen
- Mobiliteit en bereikbaarheid
- Openbare ruimte, groen, afval en water, klimaatadaptatie
- Natuur, groen en biodiversiteit
- Recreatie/toerisme en erfgoed
- Vergunningverlening

Afkortingen

AVU = Afvalverwijdering Utrecht
BghU = Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht
CBS = Centraal bureau voor de Statistiek
CEO Jeugd/ Wmo = Cliëntervaringsonderzoek Jeugd/ Wmo
DUO = Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD = Gemeentelijke gezondheidsdienst Dienst
GGDrU = Geneeskundige en gezondheidsdienst regio Utrecht
GGZ = Geestelijke gezondheidszorg
GWS = Geïntegreerd Welzijns Systeem (Centric)
JGZ = Jeugd gezondheidszorg
LISA = Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen
RAZU = Regionaal Archief Zuid Utrecht
RIEC = Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RUD = Regionale Uitvoeringsdienst (regio Utrecht)
UB = Uitvoering Beheer
VOB = Voorbereiding en Ontwikkeling Beheer
VRU = Veiligheidsregio Utrecht
WIL = Werk en Inkomen lekstroom
Wmo = Wet maatschappelijke ondersteuning
WSGJ= waarstaatjegemeente.nl